

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας
και Θρησκευμάτων

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Α' ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΤΠΑ)

Στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ)

Προγραμματική Περίοδος 2021-2025

© 2020

Η παιδεία, καθάπερ ευδαίμων χώρα, πάντα τ' αγαθά φέρει
Σωκράτης 469-399 π.Χ., Φιλόσοφος

Εισαγωγή.....	4
1 Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης τομέα Υπουργείου	6
1.1 Θεσμικό πλαίσιο φορέα κατάρτισης – κανονιστική αρμοδιότητα – τομείς παρέμβασης	6
1.1.1 Γ.Γ. Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής.....	7
1.1.2 Γ.Γ. Ανώτατης Εκπαίδευσης.....	7
1.1.3 Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.....	7
1.1.4 Γ.Γ. Θρησκευμάτων.....	7
1.1.5 Μονάδες υπαγόμενες στον Υπουργό.....	8
1.1.6 Ειδική Υπηρεσία Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας ΥΠΑΙΘ	8
1.2 Εθνικά στρατηγικά κείμενα – κανονιστικές και λοιπές υποχρεώσεις	8
1.3 Ανάλυση τρέχουσας κατάστασης ανά τομέα παρέμβασης – ανάλυση δυνατοτήτων – αδυναμιών – προοπτικών – απειλών ανά τομέα παρέμβασης (Swot Analysis).....	9
1.4 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα (εθνικού & συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους) ανά τομέα παρέμβασης	18
1.4.1 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα του εθνικού σκέλους ανά τομέα παρέμβασης	18
1.4.1.1 Τομέας παρέμβασης Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής ..	19
1.4.1.2 Τομέας παρέμβασης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας23	
1.4.1.3 Τομέας παρέμβασης Ανώτατης Εκπαίδευσης	24
1.4.1.4 Τομέας παρέμβασης Επιστήμη-Έρευνα-Καινοτομία	29
1.4.1.5 Τομέας παρέμβασης Θρησκευματα και Εκκλησιαστική Εκπαίδευση	31
1.4.1.6 Συνολική αποτίμηση εθνικού σκέλους	31
1.4.2 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους ανά τομέα παρέμβασης	31
1.4.2.1 Τομέας παρέμβασης Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής ..	32
1.4.2.2 Τομέας παρέμβασης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας32	
1.4.2.3 Τομέας παρέμβασης Ανώτατης Εκπαίδευσης	32
1.4.2.4 Τομέας παρέμβασης Επιστήμη-Έρευνα-Καινοτομία	32
1.4.2.5 Τομέας παρέμβασης Θρησκευματα και Εκκλησιαστική Εκπαίδευση	32
1.4.2.6 Συνολική αποτίμηση συγχρηματοδοτούμενου σκέλους	33
2 Αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2021-2025	34
2.1 Ανάλυση στρατηγικής τομέα-προσδιορισμός και ιεράρχηση αναπτυξιακών στόχων του τομέα-αντιστοίχιση με αναπτυξιακούς στόχους και ειδικούς στόχους ΕΠΑ.....	34
2.2 Άξονες προτεραιότητας-συσχέτιση με προτεραιότητες ΕΠΑ-περιγραφή κατηγοριών έργων και δράσεων, που θα περιληφθούν ανά προτεραιότητα ΕΠΑ-τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ-καθεστώς ενίσχυσης-δείκτες εκροών-δυναμικοί δικαιούχοι.....	39

2.3	Τεκμηρίωση συμβολής του άξονα προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ (δείκτες του ΕΠΑ)	45
2.4	Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης νέων έργων / δράσεων	46
3	Υποστήριξη-Τεχνική βοήθεια του προγράμματος	47
3.1	Περιγραφή έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της υποστήριξης-τεχνικής βοήθειας – δείκτες εκροών – δυνητικοί δικαιούχοι.....	47
4	Προϋπολογισμός προγράμματος.....	50
4.1	Χρηματοδοτικοί πίνακες με κατανομή ανά έτος και προτεραιότητα.....	50
5	Συμβολή του ΤΠΑ στην εφαρμογή δημόσιων πολιτικών	54
5.1	Συμβατότητα ΤΠΑ με ΕΠΑ	54
5.2	Συμβατότητα στρατηγικής με άλλες στρατηγικές του τομέα	54
5.3	Επιπτώσεις των μεγάλων έργων στην οικονομία	56
5.4	Συμπληρωματικότητα με πολιτικές ευρωπαϊκών ταμείων/οργάνων	56
6	Οριζόντιες αρχές	58
6.1	Συμβολή ΤΠΑ στη βιώσιμη ανάπτυξη	58
6.2	Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων	58
6.3	Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών	58
6.4	Αναμενόμενη επίπτωση στο περιβάλλον	58
7	Υπηρεσίες διαχείρισης του προγράμματος – οργάνωση και αρμοδιότητες – θεσμικό πλαίσιο	60
8	Κριτήρια επιλογής έργων	61
9	Ειδικά και άλλα θέματα	62
10	Συνοπτική περιγραφή της διαδικασίας σχεδιασμού του προγράμματος	63

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με έργα που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση. Βασικός στόχος του ΠΔΕ είναι η κατανομή των πόρων κατά τρόπο που να επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό αναπτυξιακό αποτέλεσμα για την ελληνική οικονομία και την κοινωνία.

Το ΠΔΕ περιλαμβάνει το εθνικό και το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και χρηματοδοτείται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων ως διακριτό σκέλος του κρατικού προϋπολογισμού.

Με τον ν. 4635/2019 (Α' 167) θεσμοθετήθηκε, μέσω της κατοχύρωσης του προγραμματικού ρόλου του εθνικού ΠΔΕ, η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υποχρέωση υπαγωγής των έργων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους (εθνικό ΠΔΕ) σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Με την υπ' αρ. 29428/12.3.2020 (ΑΔΑ: 6Ξ8346ΜΤΛΡ-Φ6Χ) εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΥΠΑΝΕΠ), ξεκίνησε η διαδικασία σχεδιασμού της 1^{ης} Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2021-2025 του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ). Ο σχεδιασμός του ΕΠΑ και των επί μέρους περιφερειακών και τομεακών προγραμμάτων του, όπως προβλέπεται στα άρθρα 125-129, 132 και 134 του ν. 4635/2019 πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο μιας διαδικασίας που παρουσιάζει αρκετές αναλογίες με τη διαδικασία σχεδιασμού των αντίστοιχων επιχειρησιακών προγραμμάτων του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027, συνιστώντας ένα σύνθετο εγχείρημα.

Με την υπ' αρ. 38/31.8.2020 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 174), εγκρίθηκε το ΕΠΑ και προσδιορίστηκαν οι πόροι υλοποίησής του για την ΠΠ 2021-2025.

Στη συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αρ. 95189/14-9-2020 (Β' 3961) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την κατάρτιση και υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του ΕΠΑ της ΠΠ 2021-2025.

Σύμφωνα με το άρθρο 119 του ν. 4635/2019 κάθε ΤΠΑ καταρτίζεται από το αρμόδιο Υπουργείο και περιλαμβάνει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του, με βάση τον αντίστοιχο προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των εθνικών πόρων του ΠΔΕ, οι οποίοι του αναλογούν.

Το πρώτο ΤΠΑ του Υπουργείου αφορά στην περίοδο 2021-2025 και καθορίζει τον τρόπο αξιοποίησης των εθνικών πόρων του ΠΔΕ για την επίτευξη των στόχων του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού του στους τομείς αρμοδιότητάς του.

Το ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ περιλαμβάνει τα οριζόμενα στο άρθρο 3 της υπ' αρ. 95189/14.9.2020 υπουργικής απόφασης και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 125 του ν. 4635/2019.

Για την ομαλή μετάβαση στο ΕΠΑ, απαραίτητο πρώτο βήμα ήταν η καταγραφή και αποτύπωση των έργων που είναι εγκεκριμένα στο ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ και ακολούθησε η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησής τους, προκειμένου να είναι δυνατή η εξυγίανση του ΠΔΕ από ανενεργά έργα και η δημιουργία μιας νέας βάσης εκκίνησης με νέες ιεραρχημένες προτεραιότητες σε σχέση με τους στόχους του ΕΠΑ. Επίσης, λήφθηκαν υπόψη οι δεσμεύσεις τόσο της χώρας όσο και του ΥΠΑΙΘ στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών ή διαδικασιών, όπως το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, η συμφωνία για το Next Generation EU και οι υποχρεώσεις από συγχρηματοδοτούμενες δράσεις.

Για την κατάρτιση του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ λήφθηκαν υπόψη οι προτάσεις των φορέων άσκησης πολιτικής, μέσω συναντήσεων στο ΥΠΑΙΘ, ενδεικτικά αναφέρονται οι προϊστάμενοι Γενικών Δ/νσεων, οι Γενικοί Γραμματείς και στελέχη του γραφείου Υπουργού και των Υφυπουργών.

Μέσω του ΤΠΑ, το ΥΠΑΙΘ θα μπορέσει να αποτυπώσει ορθά τις ανάγκες του, να προγραμματίσει οργανωτικά και χρονικά έργα που ανταποκρίνονται στις πολιτικές του καθώς και να χρηματοδοτήσει τα προτεινόμενα έργα, αποφεύγοντας κακές πρακτικές και επιδιώκοντας την πλήρη απορροφητικότητα των διαθεσίμων πόρων.

Ο σχεδιασμός του ΤΠΑ, μεταξύ άλλων, διέπεται σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 126 του ν. 4635/2019 από τις εξής αρχές προγραμματισμού:

α) Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΤΠΑ δεν μπορεί να υπερβαίνει τον προβλεπόμενο για αυτό στο ΕΠΑ. Ο φορέας κατάρτισης (ΥΠΑΙΘ) συμπεριλαμβάνει τον προϋπολογισμό όλων των έργων του που έχουν ήδη ενταχθεί σε συλλογικές αποφάσεις εθνικών πόρων του ΠΔΕ ή πρόκειται να ενταχθούν μέσα στην προβλεπόμενη προγραμματική περίοδο.

β) Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει κάθε έργο, το οποίο υλοποιείται εν όλω ή εν μέρει κατά τη συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο.

γ) Στο ΤΠΑ μπορεί να περιλαμβάνονται «ονοματισμένα έργα», καθώς και έργα ειδικών κατηγοριών, όπως έργα στρατηγικής σημασίας και έργα μεγάλου προϋπολογισμού.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά στο ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ δίνεται έμφαση στην στήριξη της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης σε κτηριακές εγκαταστάσεις, καθώς και στη γενικότερη ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό των υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης. Επίσης, εξασφαλίζεται και ενισχύεται περαιτέρω η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα των έργων της αντίστοιχης πρότασης του Υπουργείου για το ΕΣΠΑ 2021-2027.

Ως προς τη διάρθρωση του ΤΠΑ στο κεφάλαιο 1 παρουσιάζονται αναλυτικά ο τομέας ευθύνης του ΥΠΑΙΘ, καθώς και οι τρέχουσες προκλήσεις και ανάγκες.

Στο κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται ο βασικός άξονας του προγράμματος, με τη στρατηγική του ΥΠΑΙΘ για το ΕΠΑ 2021-2025 όπου εξειδικεύονται οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι, οι προτεραιότητες και οι βασικές κατηγορίες παρέμβασης. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται και η δομή του ΤΠΑ.

Η εξειδίκευση της τεχνικής βοήθειας ως διακριτού άξονα προτεραιότητας αναπτύσσεται στο κεφάλαιο 3.

Στο κεφάλαιο 4 αναλύεται ο προϋπολογισμός του ΤΠΑ σύμφωνα με τις ανάγκες και την στρατηγική στόχευση με έμφαση στην κατανομή των πόρων ανά αναπτυξιακό στόχο, άξονα προτεραιότητας και έτος.

Η τεκμηρίωση της συμβολής του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ στις δημόσιες πολιτικές, η συμβατότητά του με το ΕΠΑ 2021-2025, τις λοιπές στρατηγικές του τομέα και τη συμπληρωματικότητα με πολιτικές ευρωπαϊκών ταμείων/οργάνων αναπτύσσεται στο κεφάλαιο 5.

Αντικείμενο του κεφαλαίου 6 είναι η συμβολή του ΤΠΑ στις οριζόντιες αρχές και ειδικότερα σε ότι αφορά στην ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων, στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και στην αναμενόμενη επίπτωση στο περιβάλλον.

Στο κεφάλαιο 7 παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση της υπηρεσίας με αρμοδιότητες στο ΠΔΕ, τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις για την Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ καθώς και η πρόταση του ΥΠΑΙΘ για την προσαρμογή σε αυτές.

Το κεφάλαιο 8 προσδιορίζει το γενικό περίγραμμα των κριτηρίων επιλογής έργων, με βάση τα οποία θα αξιολογούνται οι προτάσεις των φορέων υλοποίησης.

Το κεφάλαιο 9 αναφέρεται σε ειδικά θέματα που σχετίζονται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΤΠΑ, όπου στην περίπτωση του ΥΠΑΙΘ δεν υπάρχει κάτι σχετικό να αναφερθεί.

Τέλος, στο κεφάλαιο 10 περιγράφεται συνοπτικά η διαδικασία σχεδιασμού του προγράμματος από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΑΙΘ.

1 Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης τομέα Υπουργείου

1.1 Θεσμικό πλαίσιο φορέα κατάρτισης – κανονιστική αρμοδιότητα – τομείς παρέμβασης

Με το π.δ. 18/2018 (Α' 31) συστάθηκε ο Οργανισμός του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και με το π.δ. 81/2019 (Α' 119) το Υπουργείο μετονομάστηκε σε Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ).

Με το π.δ. 84/2019 (Α' 123) συστάθηκαν στο ΥΠΑΙΘ οι παρακάτω Γενικές Γραμματείες:

- **Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής**
- **Γενική Γραμματεία Ανώτατης Εκπαίδευσης**
- **Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης**

Ωστόσο, διατηρήθηκε ως είχε με το π.δ. 18/2018 η **Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων**.

Με τις διατάξεις του άρθρου 78 του ν. 4763/2020 (Α' 254), η Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, που συστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 6 του π.δ. 84/2019, μετονομάζεται σε **Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.&Ν.)**.

Επισημαίνεται ότι η θέση του **Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα του ΥΠΑΙΘ** του άρθρου 36 του ν. 4622/2019 (Α' 133) μέχρι σήμερα δεν έχει στελεχωθεί.

Αποστολή του Υπουργείου είναι η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση της παιδείας με σκοπό:

- ✓ την ηθική, την πνευματική και τη φυσική αγωγή των Ελλήνων
- ✓ την ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης
- ✓ την προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της λατρείας και την εποπτεία των λειτουργιών όλων των γνωστών θρησκειών
- ✓ την καλλιέργεια του σεβασμού στην ελευθερία του λόγου και της έκφρασης
- ✓ την ανοχή στη διαφορετικότητα
- ✓ τη διαπαιδαγώγηση με βάση τις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της διαφάνειας και της αξιοκρατίας
- ✓ τον σεβασμό στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, και την εμπέδωση της αρχής της αειφορίας
- ✓ τη διαμόρφωση ελεύθερων, ενεργών και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών
- ✓ την ανάπτυξη και την προαγωγή της επιστήμης, της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, της κοινωνίας της πληροφορίας
- ✓ τη μέριμνα για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης της Νέας Γενιάς και της Διά Βίου Μάθησης

Το ΥΠΑΙΘ αποτελείται από τις υπηρεσίες του, από τις περιφερειακές υπηρεσίες και τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες. Επιπλέον, η πολιτική του Υπουργείου ασκείται και δια των εποπτευόμενων φορέων του, μεταξύ των οποίων τα ν.π.δ.δ. των ανώτατων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και των Εκκλησιαστικών Ακαδημιών καθώς και των ΕΛΚΕ των ΑΕΙ, την Ακαδημία Αθηνών, τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες της χώρας και την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, τη Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή και τα ν.π.ι.δ. ΙΤΥΕ Διόφαντος, ΙΝΕΔΙΒΙΜ, ΕΟΠΠΕΠ και ΙΕΠ.

Μεταξύ άλλων στο ΥΠΑΙΘ υπάγονται τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) με τις περιφερειακές τους υπηρεσίες ως αποκεντρωμένες δομές καθώς και το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.).

Τέλος, είναι θεσμοθετημένες και δύο Ανεξάρτητες Αρχές που εποπτεύονται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, η Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.) και η Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.).

1.1.1 Γ.Γ. Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής

Στη Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής υπάγονται οι παρακάτω υπηρεσίες με τις οργανικές μονάδες που τις συγκροτούν:

- 1) η Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με 6 διευθύνσεις, 18 τμήματα και 1 αυτοτελές τμήμα. Στρατηγικός σκοπός της είναι η παιδαγωγική, επιστημονική και διοικητική υποστήριξη της εφαρμογής της εκπαιδευτικής πολιτικής για τα θέματα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,
- 2) η Γενική Διεύθυνση Εκπαιδευτικού Προσωπικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με 3 διευθύνσεις, 10 τμήματα και 1 αυτοτελές τμήμα. Στρατηγικός σκοπός της είναι η διοίκηση του εκπαιδευτικού προσωπικού της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,
- 3) η Γενική Διεύθυνση Διεθνών, Ευρωπαϊκών Θεμάτων, Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης με 2 διευθύνσεις και 7 τμήματα. Στρατηγικός σκοπός της είναι η παρακολούθηση και προώθηση των θεμάτων εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, η προώθηση της ελληνικής παιδείας στο εξωτερικό, καθώς και η παιδαγωγική, επιστημονική και διοικητική υποστήριξη της παιδείας των ομογενών, των διαπολιτισμικών, των μειονοτικών και των ευρωπαϊκών σχολείων,
- 4) η Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης με 4 τμήματα,
- 5) το Αυτοτελές Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης και Διευθύνσεων Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης Προσφύγων,
- 6) οι δεκατρείς (13) Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

1.1.2 Γ.Γ. Ανώτατης Εκπαίδευσης

Στη Γενική Γραμματεία Ανώτατης Εκπαίδευσης υπάγονται η Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης με 2 διευθύνσεις και 10 τμήματα. Στρατηγικός σκοπός της Γενικής Διεύθυνσης Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι η οργάνωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών στα θέματα που αφορούν τη φοιτητική μέριμνα, την εποπτεία του κύριου διδακτικού, λοιπού διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, καθώς και την παρακολούθηση της ευρωπαϊκής πολιτικής που σχετίζεται με την ανώτατη εκπαίδευση.

1.1.3 Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας

Στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας υπάγονται:

η Γενική Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας, με 6 Διευθύνσεις, 20 Τμήματα και 1 Αυτοτελές Τμήμα. Στρατηγικός σκοπός της Γενικής Διεύθυνσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας είναι η επιστημονική και διοικητική υποστήριξη του σχεδιασμού του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.) και της εφαρμογής των πολιτικών για τα θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, διά βίου μάθησης και νεολαίας.

1.1.4 Γ.Γ. Θρησκευμάτων

Στη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων υπάγονται οι παρακάτω υπηρεσίες με τις οργανικές μονάδες που τις συγκροτούν:

- 1) η Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης με 3 τμήματα,
- 2) η Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και Διαθρησκευτικών Σχέσεων με 3 τμήματα.

1.1.5 Μονάδες υπαγόμενες στον Υπουργό

Στον Υπουργό υπάγονται οι παρακάτω υπηρεσίες:

1. η Γενική Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού, Προγραμματισμού και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με 3 διευθύνσεις και 12 τμήματα. Στρατηγικός σκοπός της είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της πολιτικής του Υπουργείου και ο προγραμματισμός της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
2. η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακών Συστημάτων, Υποδομών και Εξετάσεων με 4 διευθύνσεις και 16 τμήματα. Στρατηγικός σκοπός της είναι η ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων, η ψηφιοποίηση διαδικασιών, καθώς και ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, ο προγραμματισμός και η διενέργεια των πάσης φύσεως εξετάσεων αρμοδιότητας του Υπουργείου
3. η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών με 6 διευθύνσεις, 20 τμήματα και 2 αυτοτελή τμήματα. Στρατηγικός σκοπός της είναι ο συντονισμός όλων των ενεργειών που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πόρων, τον έλεγχο, την εκκαθάριση, τη λογιστική παρακολούθηση και την πληρωμή δαπανών του Υπουργείου, της κεντρικής υπηρεσίας των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.), των Ανεξάρτητων Αρχών και των Περιφερειακών Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Περιφερειακών Επιμορφωτικών Κέντρων (ΠΕΚ), των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.)
4. η Γενική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού με 4 διευθύνσεις και 11 τμήματα και 1 αυτοτελές τμήμα
5. η Αυτοτελής Διεύθυνση Συγκέντρωσης, Υποβολής Παραστατικών και Λοιπών Θεμάτων με 4 τμήματα
6. η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου με 2 τμήματα
7. το Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
8. το Τμήμα Νομοθετικής Πρωτοβουλίας
9. το Γραφείο Επιστημονικών Συμβούλων

1.1.6 Ειδική Υπηρεσία Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας ΥΠΑΙΘ

Η Ειδική Υπηρεσία Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας ΥΠΑΙΘ (Πρώην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων) ιδρύθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3027/2002 (Α' 152) ως Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κ.Π.Σ., η οποία υπάγεται στον Υπουργό, και οργανώθηκε με βάση την υπ' αρ. 10756/9.10.2002 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 1343), τον ν. 4314/2014 (Α' 265) για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 καθώς και την ίδρυση των Επιτελικών Δομών στα Υπουργεία, το άρθρο 6 του ν. 4354/2015 (Α' 167) περί μετονομασίας σε Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Παιδείας και την υπ' αρ. 47903/ΕΥΘΥ/495/9-5-2016 (Β' 1406) Κοινή Υπουργική Απόφαση περί διάρθρωσης της Επιτελικής Δομής σε Μονάδες.

1.2 Εθνικά στρατηγικά κείμενα – κανονιστικές και λοιπές υποχρεώσεις

Με τον ν. 4635/2019 (Α'167) θεσμοθετήθηκε, μέσω της κατοχύρωσης του προγραμματικού ρόλου του εθνικού ΠΔΕ, η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υποχρέωση υπαγωγής των έργων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους (εθνικό ΠΔΕ) σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Με την υπ' αρ. 29428/12-03-2020 (ΑΔΑ: 6Ξ8346ΜΤΛΡ-Φ6Χ) εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΥΠΑΝΕΠ), ξεκίνησε η διαδικασία σχεδιασμού της 1ης Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2021-2025 του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ).

Οι τομείς πολιτικής του ΥΠΑΙΘ, σύμφωνα με την αποστολή του, θα αποτελέσουν τη βάση για την εξειδίκευση των στόχων και την κατανομή των πόρων του φορέα, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα από όλους τους φορείς χάραξης της πολιτικής του.

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός διέπεται, μεταξύ άλλων, και από την αρχή της συμπληρωματικότητας προς τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) παρεμβάσεις και άρα διενεργείται παράλληλα και, σε κάθε περίπτωση, λαμβάνει υπόψη του τα αποτελέσματα της διαδικασίας σχεδιασμού των τομεακών αλλά και των περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Τα κείμενα που λαμβάνονται υπόψη για τον προγραμματισμό και την κατάρτιση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης ενδεικτικά είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
- ✓ Στρατηγικός σχεδιασμός ΥΠΑΙΘ για την ΠΠ 2021-2027
- ✓ Προτάσεις για τη συμφωνία για το Next Generation EU
- ✓ Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020 (Απρίλιος 2020)
- ✓ Σχέδιο ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία (ενδιάμεση έκθεση Ιούλιος 2020)
- ✓ Βίβλος ψηφιακού μετασχηματισμού
- ✓ Ελλάδα: Εθνική στρατηγική για τη βιώσιμη και δίκαιη ανάπτυξη 2030
- ✓ Γενικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης
- ✓ Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης (Β' 1862) και εκθέσεις αξιολόγησης αυτής
- ✓ Εκθέσεις για την Ελλάδα για το 2019 και το 2020, στο πλαίσιο της διαδικασίας του ευρωπαϊκού εξαμήνου, συμπεριλαμβανομένων των Παραρτημάτων τους, κυρίως ως προς το σκέλος τους που αναφέρεται στη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027
- ✓ Εθνικό σχέδιο για ενέργεια και κλίμα
- ✓ Εθνικό σχέδιο δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία
- ✓ Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021-2027)

1.3 Ανάλυση τρέχουσας κατάστασης ανά τομέα παρέμβασης – ανάλυση δυνατοτήτων – αδυναμιών – προοπτικών – απειλών ανά τομέα παρέμβασης (Swot Analysis)

Καθώς εξελίσσονται η υγειονομική και οικονομική κρίση διεθνώς, γίνεται σαφές ότι, παρά τις προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο, το υγειονομικό πρόβλημα δεν εξαλείφεται εύκολα με αποτέλεσμα οι επιπτώσεις του σε όλες τις οικονομίες να αποδεικνύονται ήδη βαριές. Πέρα από το άμεσο πλήγμα στη δυνατότητα κατανάλωσης και παραγωγής, η αδυναμία πρόβλεψης για το τι θα ακολουθήσει αποτελεί εμπόδιο για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών. Οι εκτιμήσεις για ύφεση τη φετινή χρονιά σε όλες τις μεγάλες οικονομίες και παγκοσμίως αναθεωρούνται προς το χειρότερο.

Κατά αναλογία, τα ίδια ισχύουν και για την ελληνική περίπτωση παρόλο που η ελληνική οικονομία κατά την τελευταία διετία και με τη λήξη του τρίτου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, κινήθηκε σταδιακά με ισχυρότερη μεγέθυνση, υψηλότερη για το αντίστοιχο διάστημα από αυτή πολλών άλλων οικονομιών της Ευρωζώνης και παρά το πρώτο επιτυχές στάδιο αντιμετώπισης του υγειονομικού προβλήματος. Δυστυχώς, η πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 ανέτρεψε βίαια αυτή τη δυναμική και η ύφεση για το τρέχον έτος φαίνεται πως θα είναι βαθύτερη από ό,τι αρχικά αναμενόταν. Προκειμένου να αμβλυνθεί το πρόβλημα, είναι επιτακτική η συνετή διαχείριση της ρευστότητας για την οικονομία και η διασφάλιση του τρόπου μετάδοσής της στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ενίσχυση της παραγωγικής δομής και η ουσιαστική αλλαγή του προσανατολισμού της ελληνικής οικονομίας και όχι η εφήμερη κατανάλωση.

Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να διαχειριστούμε σωστά τις όποιες κρίσεις και δοκιμασίες καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε σαν έθνος αλλά και να τις ξεπεράσουμε με επιτυχία, η παιδεία στην Ελλάδα παίζει σημαντικό ρόλο. Τις τελευταίες δεκαετίες στη χώρα μας έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου του συνολικού πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, ειδικές παρεμβάσεις και στοχευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα συνέβαλαν στη βελτίωση σημαντικών δεικτών και στόχων, ενισχύοντας, δυστυχώς προσωρινά, την κοινωνική συνοχή. Παρά τις προσπάθειες, ελλείψεις και κενά εξακολουθούν να υφίστανται, τα οποία συνεχώς διευρύνονται λόγω κοινωνικών, οικονομικών και τεχνολογικών αλλαγών, που διαμορφώνονται σε παγκόσμια κλίμακα και επηρεάζουν τα εκπαιδευτικά συστήματα.

Η οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, σε συνδυασμό με τις ραγδαίες τεχνολογικές μεταβολές που σημειώνονται και την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας είχαν σημαντικές επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή και τη σύνδεση της παρεχόμενης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση. Τα ποσοστά ανεργίας, ιδιαίτερα εκείνα των νέων παραμένουν τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα ποσοστά απασχόλησης των αποφοίτων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης είναι τα χαμηλότερα, ενώ έχει σημειωθεί μεγάλη φυγή σε άλλες χώρες, ιδιαίτερα νέων με υψηλότερη εκπαίδευση (brain drain).

Επιπλέον, η κρίση επιδείνωσε περαιτέρω τις μακροπρόθεσμα αρνητικές δημογραφικές τάσεις, με μεγάλη μείωση των γεννήσεων και γήρανση του συνολικού πληθυσμού, του εργατικού δυναμικού, καθώς και του προσωπικού της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων. Παράλληλα, το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας της χώρας οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο έλλειμμα καινοτομίας, σύμφωνα με διεθνείς δείκτες, ενώ η σύνδεση του επιστημονικού με το επιχειρηματικό περιβάλλον είναι ακόμα ασθενής και υπάρχει μεγάλη αναντιστοιχία δεξιοτήτων με την αγορά εργασίας.

Η διαμόρφωση του νέου επιχειρηματικού περιβάλλοντος απαιτεί άτομα με κατάλληλη εκπαίδευση, καθώς οι επιχειρηματικές προσπάθειες τοποθετούνται σε ένα νέο τεχνολογικό και οικονομικό πλαίσιο. Οι γνώσεις και δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, μεταβάλλονται διαρκώς. Η ανάπτυξή τους απαιτεί ολοκληρωμένη στρατηγική για την ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες στην προοπτική της διά βίου μάθησης. Η επιτυχής ανταπόκριση του εκπαιδευτικού συστήματος στις σύγχρονες οικονομικές, τεχνολογικές και δημογραφικές προκλήσεις είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας, την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Προς τούτο, απαιτείται η αξιοποίηση των δυνατών σημείων του εκπαιδευτικού συστήματος, η περαιτέρω ενίσχυση επιτυχημένων παρεμβάσεων, καθώς και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των αδυναμιών του σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό καταγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση και αποτυπώνονται τα δυνατά και αδύναμα σημεία του ΥΠΑΙΘ από τα οποία προκύπτουν οι εξής ανάγκες και προτεραιότητες:

A) Συμμετοχή στην εκπαίδευση

Η δίχρονη προσχολική εκπαίδευση επεκτείνεται διαρκώς, ωστόσο απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση. Το ποσοστό φοίτησης στην προσχολική εκπαίδευση (4-6 ετών) το έτος 2018 ανήλθε σε ποσοστό 81,5% ενώ υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ (95,4%) και του ευρωπαϊκού κριτηρίου.

Στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) η σχολική διαρροή παραμένει υψηλή. Παρότι έχουν εισαχθεί σημαντικές παρεμβάσεις για την αναβάθμισή της, όπως το πρόγραμμα Μια Νέα Αρχή στα ΕΠΑΛ, σημειώνεται ως αδύνατο σημείο η υψηλή μαθητική διαρροή (11%), που είναι αρκετά μεγαλύτερη σε σχέση με τη γενική εκπαίδευση.

Η συμμετοχή στην ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί δυνατό σημείο, δεδομένου ότι το έτος 2018, ποσοστό 44,3% του πληθυσμού, ηλικίας 30-34 ετών, ολοκλήρωσαν την ανώτατη εκπαίδευση έναντι του εθνικού στόχου ποσοστού 32% και του ευρωπαϊκού στόχου ποσοστού 39,9% (ΜΟ ΕΕ 40,7%). Επίσης, δυνατό σημείο

στην ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί η αύξηση συμμετοχής στον 2ο και 3ο κύκλο σπουδών μεταξύ των ετών 2002-2017, με αύξηση των αποφοίτων σε ποσοστό +339,4% (13.227 απόφοιτοι) για τον 2ο κύκλο και ποσοστό +189% (1.593 άτομα) για τον 3ο κύκλο. Ωστόσο, αδύνατο σημείο αποτελούν τα χαμηλά ποσοστά και ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών και η έλλειψη συστηματικής συλλογής σχετικών στοιχείων.

Οι ανισότητες στη συμμετοχή στην εκπαίδευση αποτελούν αδύνατο σημείο του εκπαιδευτικού συστήματος. Παρά το γεγονός ότι η πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης από τους νέους ηλικίας 18-24 ετών σημείωσε περαιτέρω μείωση μεταξύ γηγενών (5,4% το έτος 2016 και 3,9% το έτος 2017), αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια μεταξύ των ατόμων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό (16,9% το έτος 2016 και 17,9% το έτος 2017) διευρύνοντας, με αυτόν τον τρόπο, το χάσμα μεταξύ των δύο ομάδων. Επιπλέον, διαφορά υπάρχει μεταξύ των δύο φύλων, κατά 2,1 μονάδες, καθώς το ποσοστό των ανδρών που εγκατέλειψαν ήταν υψηλότερο από εκείνο των γυναικών κατά 5,7%.

Επίσης, ανισότητες παρατηρούνται αναφορικά με αστικές και αγροτικές περιοχές και με μαθητές προερχόμενους από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα. Χαμηλή είναι και η ανταπόκριση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην υποστήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ενώ ένα επιπλέον αδύνατο στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος αποτελεί, η μη ένταξη στην εκπαίδευση αξιοσημείωτου ποσοστού μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Τέλος, ανισότητες παρατηρούνται διαχρονικά και στην πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση μεταξύ φοιτητών που προέρχονται από οικογένειες με «υψηλό» και «πολύ υψηλό» κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο (36,3% και 2,1 % για το έτος 2001 έναντι 45,6% και 4,7% για το έτος 2014, αντίστοιχα), με αντίστοιχη μείωση στις οικογένειες με «μεσαίο» και «χαμηλό» κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο (52,1% και 9,5% το έτος 2001 έναντι 42,5% και 7,2% το έτος 2014, αντίστοιχα). Η διαφορά εντάθηκε στη διάρκεια της κρίσης, σε βάρος κυρίως φοιτητών που προέρχονται από οικογένειες «μεσαίου» μορφωτικού επιπέδου και λιγότερο φοιτητών που προέρχονται από οικογένειες «χαμηλού» μορφωτικού επιπέδου.

Β) Δεξιότητες

Χαμηλές επιδόσεις παρουσιάζονται στο Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών 15 ετών του ΟΟΣΑ (PISA). Το ποσοστό μαθητών με χαμηλές επιδόσεις ήταν 30,5% στην κατανόηση κειμένου (literacy) έναντι 21,7% ΜΟ στην ΕΕ, 35,8% στον αριθμητισμό (numeracy) έναντι 22,4% ΜΟ στην ΕΕ και 31,7% στις φυσικές επιστήμες έναντι 21,6% ΜΟ στην ΕΕ. Το ποσοστό υπερβαίνει κατά πολύ τον ευρωπαϊκό στόχο για το έτος 2020 που ορίστηκε σε <15%, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης των εν λόγω δεξιοτήτων.

Οι επιδόσεις του ενήλικου πληθυσμού της χώρας μας στη γλώσσα (literacy), στον αριθμητισμό (numeracy) και στην επίλυση προβλήματος (problem solving) είναι χαμηλές. Ποσοστό 26,5% των ενηλίκων έχει πολύ χαμηλό επίπεδο στην κατανόηση κειμένου με αντίστοιχο μέσο όρο του ΟΟΣΑ 18,9%, ποσοστό 28,5% των ενηλίκων έχει πολύ χαμηλό επίπεδο αριθμητισμού με ΜΟ στον ΟΟΣΑ 22,7%, ενώ οι δεξιότητες υψηλού επιπέδου επίλυσης μαθηματικών προβλημάτων είναι σε ποσοστό 5,6% με ΜΟ στον ΟΟΣΑ 11,2%. Αναδεικνύεται, συνεπώς, η ανάγκη επέκτασης της συμμετοχής στη διά βίου μάθηση αλλά και ενίσχυσης της απόκτησης δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, ώστε να υποστηριχθεί η αναπτυξιακή δυναμική της χώρας και η ισότιμη συμμετοχή των πολιτών όλων των ηλικιών.

Αναφορικά με τις ανισότητες στις επιδόσεις, στην Ελλάδα μόνο το 1% των μαθητών που προέρχονται από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον σημείωσαν πολύ υψηλές επιδόσεις στην κατανόηση κειμένου (επίπεδα 5 και 6), έναντι 3% του Μ.Ο. των χωρών του ΟΟΣΑ. Επιπλέον, το 12% περίπου των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο πέτυχαν επίδοση που τους κατέταξε στο υψηλότερο ποσοστό 25% της βαθμολογίας στην κατανόηση κειμένου, έναντι 17% αντίστοιχου υποβάθρου μαθητών που πέτυχαν αντίστοιχη επίδοση στις χώρες του ΟΟΣΑ.

Γ) Ψηφιακές δεξιότητες

Μέχρι σήμερα το ψηφιακό σχολείο δεν έχει επιτευχθεί στον απαιτούμενο βαθμό και οι ψηφιακές δεξιότητες δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς, με αποτέλεσμα να αναδεικνύεται ως μεγάλο κενό. Αναφορικά με τις ψηφιακές δεξιότητες, η χώρα μας κατατάσσεται στην 26η θέση στον δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI) για το έτος 2019 με το 54% των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών να μην έχουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες και το 31% να μην έχουν καμία ψηφιακή δεξιότητα, ενώ υπολείπεται και στο ποσοστό πτυχιούχων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

Η Ελλάδα καταλαμβάνει την τελευταία θέση μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ στην κατάταξη του Ευρωπαϊκού Δείκτη Δεξιοτήτων (ESI), με βαθμολογία 9/100 ως προς την αντιστοίχιση δεξιοτήτων (skills matching), ενώ είναι στην 24^η θέση ως προς την ενεργοποίηση των δεξιοτήτων (skills activation) με βαθμολογία 43/100 και τέλος ως προς την ανάπτυξη δεξιοτήτων (skills development) βρίσκεται στην 23^η θέση με βαθμολογία 41/100.

Μια σειρά μέτρων έχουν, ήδη, αναληφθεί για τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων, όπως το Κρατικό Πιστοποιητικό Πληροφορικής για μαθητές Γ' Γυμνασίου, αλλά θα πρέπει να αναληφθούν επιπλέον δράσεις για την αντιστροφή της υφιστάμενης κατάστασης. Η έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας και εξαιρετικά επείγουσα, καθώς θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον ψηφιακό μετασχηματισμό της κοινωνίας και της οικονομίας.

Δ) Εκπαιδευτικοί

Δυνατό σημείο αποτελεί το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των εκπαιδευτικών, ωστόσο αδύνατο σημείο είναι ότι οι εκπαιδευτικοί στερούνται ευκαιριών ανάπτυξης των παιδαγωγικών τους ικανοτήτων, ιδιαίτερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Διαπιστώνονται ελλείμματα στη διά βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, καθώς εφαρμόζονται κυρίως βραχυχρόνιες επιμορφώσεις χωρίς στρατηγικό σχέδιο, ως συνοδευτικές δράσεις επιμέρους μεταρρυθμίσεων, ή για την απόκτηση δεξιοτήτων ΤΠΕ περιορισμένου αριθμού εκπαιδευτικών, χωρίς να καλύπτεται το σύνολο των εκπαιδευτικών αναγκών και η υποστήριξη του εκπαιδευτικού τους έργου. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποτελεσματική διαχείριση ιδιαίτερα νέων φαινομένων, όπως σχολικός εκφοβισμός, πολυπολιτισμική σύνθεση σχολείων, διαχείριση συγκρούσεων.

Δυσκολίες σε χρήση ΤΠΕ και γήρανση εκπαιδευτικού προσωπικού: Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών δυσκολεύεται να χρησιμοποιεί ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επίσης, ένα μεγάλο ποσοστό εκπαιδευτικών συνταξιοδοτήθηκε και η μη δυνατότητα προσλήψεων λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών αύξησε υπέρογκα τον αριθμό των αναπληρωτών εκπαιδευτικών, ενώ παράλληλα παρατηρείται γήρανση του εκπαιδευτικού προσωπικού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Ε) Σύνδεση με την αγορά εργασίας

Υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων παρουσιάζονται συνολικά και ανά βαθμίδα εκπαίδευσης. Οι επιπτώσεις της κρίσης ήταν σημαντικές στο εκπαιδευτικό σύστημα και δημιούργησαν κενά στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση. Η ανεργία των νέων ηλικίας 15-24 ετών ανήλθε το έτος 2018 σε ποσοστό 39,9% έναντι 16,1% της ΕΕ ενώ η ανεργία ενηλίκων ηλικίας 25-54 ετών ανήλθε σε ποσοστό 18,9% με τον ΜΟ της ΕΕ 6,8%.

Οι προοπτικές απασχόλησης έχουν βελτιωθεί για τους αποφοίτους ανώτατης εκπαίδευσης, ωστόσο το ποσοστό απασχόλησής τους εξακολουθεί να είναι στο χαμηλότερο επίπεδο στην ΕΕ (59% το έτος 2018, 10 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το έτος 2015) με ΜΟ ΕΕ 85,5%. Παρ' όλα αυτά, η απόκτηση πτυχίου, μεταπτυχιακού και διδακτορικού τίτλου σπουδών βελτιώνει την απασχολησιμότητα, δεδομένου ότι το αντίστοιχο ποσοστό για αποφοίτους λυκείου και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι σημαντικά χαμηλότερο (45,2%).

Το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων είναι χαμηλότερο από τον αντίστοιχο Μ.Ο ποσοστού της ΕΕ σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων, βάσει του επιπέδου εκπαίδευσης ηλικίας 20-34 ετών για αποφοίτους γυμνασίου και λυκείου ανέρχεται σε 49,1% (ΜΟ ΕΕ 76,8%) το έτος 2018

και σε αποφοίτους μαθητείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), πτυχιούχους ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΑΕΙ) πρώτου, δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών ανέρχεται σε ποσοστό 59% (ΜΟ στην ΕΕ 85,5%).

Επιπλέον, εμφανίζεται έλλειψη επαρκών συστημάτων ιχνηλάτησης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και, ως εκ τούτου, υπάρχει αδυναμία διαμόρφωσης στρατηγικής για την πρόσβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

Εμφανής είναι και η αναντιστοιχία δεξιοτήτων αποφοίτων ως προς τη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας. Ενώ η κατοχή πτυχίου συμβάλλει στην απασχολησιμότητα, ωστόσο οι αναντιστοιχίες φαίνεται ότι ενισχύονται, καθώς η προσφορά αποφοίτων υψηλών προσόντων αναμένεται να αυξηθεί, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό νέων θέσεων που αναμένεται να δημιουργηθεί τα προσεχή χρόνια θα είναι μέσου επιπέδου ειδίκευσης (από το 44,3% το έτος 2011 θα ανέλθει στο 46% το έτος 2030). Η κατάργηση των ΤΕΙ συνδυαστικά με τη χαμηλή ελκυστικότητα της ΕΕΚ αναμένεται να αυξήσουν την αναντιστοιχία δεξιοτήτων, εάν δεν ληφθούν μέτρα για τη βελτίωση της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Έντονες αναντιστοιχίες και κενά παρουσιάζονται αναφορικά με τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την απασχόληση, καθώς το 36% των επιχειρήσεων δυσκολεύονται στην πλήρωση των θέσεων εργασίας με εντονότερο το πρόβλημα στην ενέργεια (49%) και στην ψηφιακή οικονομία (42%). Οι ελλείψεις δεξιοτήτων είναι εντονότερες στους κλάδους αγροδιατροφής και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), ενώ, λιγότερο επαρκείς είναι οι δεξιότητες για την εξωστρέφεια επιχειρήσεων με εξαγωγικό προσανατολισμό, για την εισαγωγή καινοτομιών στην ανάπτυξη προϊόντων και για τις στρατηγικές μάρκετινγκ και δικτύου πωλήσεων. Η ζήτηση για εξειδικευμένους τεχνικούς, τεχνίτες, και χειριστές μηχανημάτων είναι υψηλή. Ως εκ τούτου, αναδεικνύεται η ανάγκη για στροφή του εκπαιδευτικού συστήματος σε ψηφιακές, οριζόντιες δεξιότητες, γνώσεις Science, Technology, Engineering, Mathematics (STEM) και γνώσεις βασισμένες στην εμπειρία στον χώρο παραγωγής εργασίας.

Ως προς την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, διαπιστώνεται μειωμένη αποτελεσματικότητα, η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχει καταφέρει να παράγει επαγγελματικά προσόντα πολλαπλών επιπέδων έτσι ώστε να ενισχυθεί το ανθρώπινο δυναμικό για την ένταξή του στην αγορά εργασίας η οποία έχει μεγάλες προσδοκίες, στις αναντιστοιχίες ειδικοτήτων με την αγορά εργασίας και τις τοπικές ανάγκες, στην αποσπασματική αντιμετώπιση του σχεδιασμού και της υλοποίησης προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς ουσιαστική και θεσμοθετημένη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, στην ελλιπή επαγγελματική αποκατάσταση αποφοίτων ΕΕΚ και στις περιορισμένες προσδοκίες. Επίσης, υπάρχει κατακερματισμός της ΕΕΚ και διασπορά φορέων, χωρίς ενιαίο συντονισμό και σχεδιασμό και μη ύπαρξη κοινών κανόνων προτύπων για τις δομές ΕΕΚ.

Στοχευμένες παρεμβάσεις ενίσχυσαν το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων ΕΕΚ (από 37,5% το έτος 2015 σε 50,5% το έτος 2018). Οι παρεμβάσεις αυτές αφορούν στην αναβάθμιση της ΕΕΚ, στη βελτίωση της ποιότητας, και στη διασύνδεση με την αγορά εργασίας όπως το μεταλυκειακό έτος τάξης μαθητείας σε ΕΠΑΛ-Μαθητεία και σε ΙΕΚ. Ωστόσο, υπολείπεται του ΜΟ της ΕΕ (79,5%), γεγονός που οδηγεί στην ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της σύνδεσης της ΕΕΚ με την αγορά εργασίας.

Κύμα φυγής του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στο εξωτερικό (brain drain) δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια. Το brain drain συμπεριέλαβε και τον κλάδο των εκπαιδευτικών, αλλά και νέους πτυχιούχους άλλων γνωστικών αντικειμένων. Συνολικά ποσοστό 5,9% έως 8% Ελλήνων πτυχιούχων ηλικίας 25-64 ετών (91.250 έως 123.289 άτομα) αποχώρησε από τη χώρα την περίοδο 2008-2017. Για την ανάσχεση του brain drain λήφθηκαν μια σειρά μέτρων όπως η ενεργοποίηση δράσεων για χορήγηση υποτροφιών για δεύτερο και τρίτο κύκλο σπουδών και η ενίσχυση των νέων ερευνητών.

ΣΤ) Διεθνοποίηση και εξωστρέφεια

Υψηλός αριθμός Ελλήνων φοιτητών και επιστημόνων φοιτούν - εργάζονται στο εξωτερικό, ενώ χαμηλός αριθμός αλλοδαπών φοιτητών φοιτούν στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, παρατηρείται ότι μεγάλο ποσοστό Ελλήνων σπουδάζουν στο εξωτερικό, το οποίο ανέρχεται το έτος 2017 σε ποσοστό 12,1%

σε προπτυχιακούς απόφοιτους (ΜΟ στην ΕΕ 3,6%) και 25,8% σε απόφοιτους μεταπτυχιακού επιπέδου (ΜΟ στην ΕΕ 5%), και πολύ χαμηλό ποσοστό αλλοδαπών φοιτητών στα ελληνικά ιδρύματα (ποσοστό 1,6%, ΜΟ στην ΕΕ 10,8%). Ως εκ τούτου παρατηρείται εσωστρέφεια της ανώτατης εκπαίδευσης και έλλειψη διεθνοποίησης.

Η ερευνητική δραστηριότητα των ιδρυμάτων υπερέχει έναντι άλλων χωρών της ΕΕ ως προς το πλήθος των δημοσιεύσεων, τη διεθνή αναγνώριση και τις επιδόσεις, την ανάληψη ανταγωνιστικών χρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών ερευνητικών έργων (14η θέση ως προς τον αριθμό των δημοσιεύσεων ανά ερευνητή ανάμεσα σε 25 κ/μ της ΕΕ). Ωστόσο, ο διεθνής προσανατολισμός των ιδρυμάτων βρίσκεται στα αρχικά του βήματα, ελλείπει στρατηγικού σχεδίου και διαμόρφωσης του αναγκαίου πλαισίου εφαρμογής.

Ζ) Υποδομές και εξοπλισμοί

Οι σχολικές υποδομές παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις, καθώς συχνά δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του νέου σχολείου δεξιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, απαιτούνται μετατροπές και διαμορφώσεις χώρων εντός υφιστάμενων κτηρίων, διδακτηρίων και αύλειων χώρων ή και νέα κτίρια, όπου δεν υπάρχουν. Επίσης, παρά την προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού και εξοπλισμού ΤΠΕ την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, υφίστανται και δημιουργούνται συνεχώς νέες ανάγκες, όπως επαναπροσδιορισμός ειδικοτήτων, νέα προγράμματα σπουδών και ανάγκη απόκτησης νέων δεξιοτήτων. Ακόμα, το δίκτυο των σχολικών κτηρίων και των ιδρυμάτων χρειάζεται ενεργειακή αναβάθμιση καθώς και ενίσχυση της προσβασιμότητάς του για άτομα με αναπηρία. Επιπλέον, η υποχρεωτική εφαρμογή της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης επιβάλλει την εξασφάλιση επιπλέον αιθουσών και νέων κτηριακών εγκαταστάσεων μόνιμης σχολικής στέγης πέραν των προσωρινών που ήδη δημιουργούνται.

Οι δράσεις προμήθειας εξοπλισμού ενίσχυσαν και αντικατέστησαν σε κάποιο βαθμό τον παλαιωμένο εξοπλισμό ΤΠΕ των σχολικών μονάδων, ωστόσο καλύφθηκε ποσοστό μικρότερο των πραγματικών αναγκών, οι οποίες εξακολουθούν να υφίστανται. Παράλληλα, διαπιστώνονται ανάγκες για κάλυψη εξοπλισμού ΤΠΕ για τις νέες μορφές μάθησης, λαμβάνοντας υπόψη τη γρήγορη απαξίωσή του. Το ίδιο ισχύει και για τις ψηφιακές υποδομές, οι οποίες, πλέον, είναι απαραίτητες τόσο για τη συνήθη λειτουργία των δομών όσο και για την κάλυψη των αναγκών σε εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Αναφορικά με τις υποδομές και τους εξοπλισμούς της ανώτατης εκπαίδευσης προκύπτουν μεγάλες ανάγκες για κτηριακές υποδομές, για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την υποστήριξη της ανάπτυξης νέων σύγχρονων δεξιοτήτων. Ελλείψεις διαπιστώνονται και ως προς τις υποδομές φοιτητικής μέριμνας και φοιτητικής κατοικίας με σημαντικές διαφορές μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η στόχευση σε δράσεις παρεμβάσεων σε υποδομές για μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος αλλά και για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας σε όλους αποτελούν προτεραιότητα και ζητούμενο. Οι ψηφιακές υποδομές, τόσο για τις ανάγκες λειτουργίας των ιδρυμάτων όσο και για τις ακαδημαϊκές και ερευνητικές τους δραστηριότητες, είναι κρίσιμης σημασίας και θεωρείται ότι θα πρέπει να καλυφθεί μεγάλο έδαφος για να προσεγγιστεί ο επιθυμητός βαθμός κάλυψης. Η ανάγκη εκσυγχρονισμού των συγγραμμάτων και η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή καθώς και η πρόσβαση σε ακαδημαϊκές-ερευνητικές πηγές διεθνών οίκων αποτελεί, επίσης, μια σημαντική παράμετρο που απαιτεί ενίσχυση.

Η) Διασφάλιση ποιότητας και διακυβέρνηση

Η διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί δυνατό σημείο του εκπαιδευτικού συστήματος με τη λειτουργία Ανεξάρτητης Αρχής, την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε./πρώην ΑΔΙΠ), η οποία ακολουθεί και εφαρμόζει τις κοινές αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ), στον οποίο συμμετέχει ως πλήρες μέλος. Αξιολογούνται και πιστοποιούνται τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών και τα εσωτερικά συστήματα διασφάλισης ποιότητας σε κάθε ίδρυμα (Μονάδες Διασφάλισης Ποιότητας, ΜΟ.ΔΙ.Π.) με προκαθορισμένα ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια διεθνώς αποδεκτά.

Το εκπαιδευτικό σύστημα χαρακτηρίζεται από μειωμένα επίπεδα αυτονομίας και λογοδοσίας. Συγκεκριμένα, χαρακτηρίζεται ως ένα από τα πλέον συγκεντρωτικά συστήματα των χωρών του ΟΟΣΑ,

στερείται καλλιέργειας κουλτούρας ποιότητας, ενώ η διαχείρισή του εστιάζει στον έλεγχο των εισροών και διαπιστώνεται σημαντικό κενό ως προς την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων διασφάλισης ποιότητας, ιδιαίτερα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.) δεν έχει υποστηριχθεί ουσιαστικά με εργαλεία, μεθοδολογίες και το ανάλογο προσωπικό, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διασφάλιση ποιότητας ως μια συνεχής, διαρκής και ανατροφοδοτική διαδικασία του εκπαιδευτικού συστήματος, που θα οδηγεί σε συνεχείς βελτιώσεις, ενώ ταυτόχρονα η αξιολόγηση δεν έχει ουσιαστικά εφαρμοστεί.

Επίσης, υπάρχουν ελλείψεις, μη ευέλικτοι μηχανισμοί πιστοποίησης μη τυπικής και άτυπης μάθησης, οι οποίοι χρειάζεται να ενισχυθούν περαιτέρω για να επιτελέσουν το έργο τους.

Θ) Χρηματοδότηση

Η δημόσια επένδυση στην εκπαίδευση υπολείπεται του Μ.Ο της Ε.Ε (3,9% του ΑΕΠ για το έτος 2017 έναντι 4,6% της Ε.Ε). Στην κατανομή των δαπανών εκπαίδευσης, ανά βαθμίδα, στην Ελλάδα, χαμηλότερο είναι το μερίδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (30%) σε σχέση με την ΕΕ (40%). Το μερίδιο της δαπάνης πρωτοβάθμιας (και προσχολικής) εκπαίδευσης (32%) αντιστοιχεί στον Μ.Ο. της ΕΕ (32%) , ενώ μεγαλύτερο μερίδιο αντιστοιχεί στη δαπάνη της ανώτατης εκπαίδευσης (19%) έναντι της ΕΕ (15%).

Η εκπαιδευτική δαπάνη, στο σύνολο της δημόσιας δαπάνης, υστερεί διαχρονικά σε σχέση με τον Μ.Ο της ΕΕ (11,1% το έτος 2016) και είναι η δεύτερη χαμηλότερη στην Ευρώπη. Το έτος 2016 διαμορφώθηκε στο 8,6% (από 9,2% το έτος 2005 και 7,4% το έτος 2008 και το έτος 2013). Το 79% της εκπαιδευτικής δαπάνης το έτος 2016 αφορούσε αποζημίωση εργαζομένων (έναντι 66% ΜΟ στην ΕΕ). Ως προς την κατανομή της δαπάνης στην εκπαίδευση, το 3,6% των δαπανών προέρχονται από την κεντρική κυβέρνηση και το 0,3% από την τοπική αυτοδιοίκηση, ενώ στην ΕΕ τα ποσοστά είναι 2,6% και 2,2% αντίστοιχα, και αντανακλά την έλλειψη αυτονομίας του εκπαιδευτικού συστήματος και τον συγκεντρωτισμό στο κεντρικό κράτος.

Αναφορικά με την ιδιωτική δαπάνη εμφανίζεται αύξησή της στην ανώτατη εκπαίδευση, από εκατόν δεκατρία εκατομμύρια ευρώ (113) και εκατόν είκοσι τρία εκατομμύρια εξακόσιες χιλιάδες ευρώ (123,6) προ κρίσης τα έτη 2004 και 2008, αντίστοιχα, σε διακόσια δεκατέσσερα εκατομμύρια ευρώ (214) από το έτος 2014 και μετά. Ποσοστό 32% της ιδιωτικής δαπάνης δαπανήθηκε για την εκμάθηση ξένων γλωσσών και 13% για κατάρτιση σε Η/Υ. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση το έτος 2016 ποσοστό 37% της ιδιωτικής δαπάνης δαπανήθηκε σε φροντιστήρια, 20% σε ιδιαίτερα μαθήματα και 30% στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Ακολουθώντας, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ποσοστό 53% δαπανήθηκε στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, 11,3% σε φροντιστήρια (+3% από το έτος 2008), ενώ μείωση παρουσιάζει (12%) η δαπάνη για τη φοίτηση σε ιδιωτικά δημοτικά σχολεία.

Αναφορικά με τη μείωση στις δημόσιες δαπάνες στη διάρκεια της κρίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης αφορούσε στην ενδιάμεση ανάλωση (-25,8%), όπως υλικά διδασκαλίας, θέρμανση και ενέργεια, και τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, όπως Η/Υ και κτήρια, έναντι (-12,5%) που αφορούσε σε μείωση των μισθών.

Τέλος, σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το δημογραφικό, το οποίο εντάθηκε λόγω της κρίσης και οδηγεί σε συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού τα επόμενα έτη. Το γεγονός αυτό φαίνεται ότι επιδρά αρνητικά στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας και τονίζει την ανάγκη για στοχευμένη χρήση των πόρων στο εκπαιδευτικό σύστημα και την προσαρμογή του σχολικού δικτύου και των υποδομών.

Ι) Πολιτισμός

Ένα σημαντικό κομμάτι της εκπαίδευσης και της παιδείας είναι ο πολιτισμός. Στο ΥΠΑΙΘ υπάγονται ως υπηρεσίες τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) καθώς και οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες (ν.π.δ.δ.). Ειδικότερα, το ΥΠΑΙΘ υποστηρίζει τις δράσεις των Γ.Α.Κ. και των Δημόσιων Βιβλιοθηκών τόσο σε υλικοτεχνική υποδομή και εξοπλισμό όσο και σε κτηριακές παρεμβάσεις σε κτήρια των φορέων αυτών.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι οι ως άνω φορείς βρίσκονται σε πολλά σημεία της επικράτειας και έτσι το έργο τους διαχέεται σε όλη τη χώρα. Τα Γ.Α.Κ. είναι επιφορτισμένα με τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης του κράτους, συλλέγοντας σημαντικά αρχεία, τεκμήρια και κειμήλια, σπουδαία δεδομένα για τους

ερευνητές και τους ιστορικούς. Από την άλλη, οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες προάγουν την φιλαναγνωσία και εκτός αυτού πραγματοποιούν δράσεις προσαρμοσμένες τόσο στην εκπαίδευση όσο και σε όλη την κοινωνία, έχοντας στην κατοχή τους σημαντικά βιβλία και δεκάδες χιλιάδες τίτλους. Ορισμένες εκ των Δημόσιων Βιβλιοθηκών διαθέτουν και κινητές μονάδες (βιβλιοαυτοκίνητα), που επισκέπτονται απομακρυσμένες περιοχές, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην διάδοση της γνώσης. Αξίζει να σημειωθεί, ότι ορισμένες βιβλιοθήκες διαθέτουν μουσειακούς χώρους, ενώ αρκετές διαθέτουν και χώρους έκθεσης. Χώρους έκθεσης διαθέτουν και ορισμένα Γ.Α.Κ.. Στη χώρα μας, κατά τα τελευταία χρόνια, μέσω πρόσφατων νομοθετημάτων, επιχειρήθηκε η ενδυνάμωση των θεσμών αυτών και μπορεί να θεωρηθεί ότι σημειώθηκε πρόοδος, αφενός στη λειτουργία των δομών και αφετέρου στην ανάπτυξη δικτύων πληροφοριών.

Στα αδύνατα σημεία συγκαταλέγονται ο μικρός αριθμός εξειδικευμένου προσωπικού για τους φορείς αυτούς, όπως αρχειονόμοι, βιβλιοθηκονόμοι και συντηρητές, καθώς και η αδυναμία υλοποίησης έργων. Αυτό έχει ως επίπτωση ότι πολλές από τις ανάγκες τους καλύπτονται από τις κεντρικές δομές του ΥΠΑΙΘ, γεγονός που δεν αφήνει πολλά περιθώρια για ουσιαστική υποστήριξη λόγω υπέρμετρου φόρτου εργασίας. Η πρόοδος στους φορείς αυτούς περιορίζεται από το γεγονός ότι κάθε Γ.Α.Κ. και κυρίως κάθε βιβλιοθήκη κινείται ανεξάρτητα από τις άλλες και όλες μαζί ανεξάρτητα από την επιδιωκόμενη μετάβαση σε ένα ολοκληρωμένο δίκτυο. Ωστόσο, αυτό θα μπορούσε να εκληφθεί ως μια ευκαιρία για περαιτέρω ανάπτυξη. Σε ό,τι αφορά τις απειλές στον χώρο αυτό, μπορεί να αναφερθεί η νέα τάξη πραγμάτων λόγω της ψηφιακής εποχής, που, ταυτόχρονα, μπορεί να θεωρηθεί ως μια νέα σημαντική ευκαιρία. Η ψηφιακή εποχή μπορεί να εισέλθει στον χώρο αυτό και να συμπληρώσει ή να αλλάξει τον τρόπο δράσης των φορέων αυτών.

Με βάση την πολιτισμική-αρχαιολογική παράδοση, τις εκπαιδευτικές προτεραιότητες, τη γενικότερη ελληνική πραγματικότητα αλλά και την ευρωπαϊκή εμπειρία, απαιτούνται συγκεκριμένες πολιτικές αποφάσεις και νομοθετικές ρυθμίσεις για την ενδυνάμωση των θεσμών αυτών. Για την επίτευξη των στόχων των Γ.Α.Κ. και των βιβλιοθηκών είναι αναγκαία η καλύτερη δυνατή χρηματοδότηση για την ενίσχυση της καινοτομίας και των προγραμμάτων. Αν και κάποιες μεταρρυθμίσεις δεν απαιτούν μεγάλες χρηματοδοτήσεις, ορισμένες άλλες, όπως η ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων ή η βελτίωση ή αντικατάσταση κτηρίων δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν διαφορετικά.

Ακολουθεί μια συνθετική ανάλυση δυνατοτήτων – αδυναμιών – προοπτικών – απειλών (Swot Analysis) του τομέα παρέμβασης του ΥΠΑΙΘ:

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> - Η υψηλή συμμετοχή στην ανώτατη εκπαίδευση. - Η αύξηση συμμετοχής στο δεύτερο και τρίτο κύκλο σπουδών στην ανώτατη εκπαίδευση. - Υψηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού (άνω του ενωσιακού μέσου όρου, ως ποσοστό του πληθυσμού με γνώσεις και τίτλους ανώτατης εκπαίδευσης). - Σημαντική παραγωγή γνώσης από επιστημονικό προσωπικό και ανταγωνιστική συμμετοχή του ερευνητικού δυναμικού με ικανότητες δικτύωσης. - Καλή θέση στην κατάταξη του Ευρωπαϊκού Δείκτη Δεξιοτήτων (ESI) ως προς την ενεργοποίηση των δεξιοτήτων (skills activation) και ως προς την ανάπτυξη δεξιοτήτων (skills development). - Βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων, όπως το Κρατικό Πιστοποιητικό Πληροφορικής για μαθητές Γ' Γυμνασίου. - Υψηλό μορφωτικό επίπεδο των εκπαιδευτικών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Το σχετικά χαμηλό ποσοστό φοίτησης στην προσχολική εκπαίδευση. - Η υψηλή μαθητική διαρροή στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. - Τα χαμηλά ποσοστά και ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών και η έλλειψη συστηματικής συλλογής σχετικών στοιχείων στην ανώτατη εκπαίδευση. - Ανισότητες στη συμμετοχή στην εκπαίδευση. - Μη επίτευξη του ψηφιακού σχολείου στον απαιτούμενο βαθμό και μη επαρκής ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων. Χαμηλή θέση στην κατάταξη του Ευρωπαϊκού Δείκτη Δεξιοτήτων (ESI) ως προς την αντιστοίχιση δεξιοτήτων (skills matching). - Οι εκπαιδευτικοί στερούνται ευκαιριών ανάπτυξης των παιδαγωγικών τους ικανοτήτων, ιδιαίτερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. - Ελλείμματα στη διά βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> - Στοχευμένες παρεμβάσεις στην αναβάθμιση της ΕΕΚ, στη βελτίωση της ποιότητας, και στη διασύνδεση με την αγορά εργασίας, όπως το μεταλυκειακό έτος τάξης μαθητείας σε ΕΠΑΛ-Μαθητεία σε ΙΕΚ. - Ενεργοποίηση δράσεων όπως χορήγηση υποτροφιών για δεύτερο και τρίτο κύκλο σπουδών, ενίσχυση νέων ερευνητών, που συνεισέφεραν στην ανάσχεση του brain drain. - Η ερευνητική δραστηριότητα των ιδρυμάτων υπερέρχει έναντι άλλων χωρών της ΕΕ ως προς το πλήθος των δημοσιεύσεων, τη διεθνή αναγνώριση και τις επιδόσεις και την ανάληψη ανταγωνιστικών χρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών ερευνητικών έργων. - Η διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση - Αξιολόγηση και πιστοποίηση των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης ποιότητας σε κάθε ίδρυμα (Μονάδες Διασφάλισης Ποιότητας, ΜΟΔΙΠ) με προκαθορισμένα ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια διεθνώς αποδεκτά. - Ενίσχυση του ρόλου των σχολικών βιβλιοθηκών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. - Στήριξη των ΟΤΑ για την εφαρμογή της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης. - Η λειτουργία των Γ.Α.Κ. σε μεγάλο μέρος της επικράτειας με σημαντικό έργο και δράσεις. - Ύπαρξη σημαντικού αριθμού δημόσιων βιβλιοθηκών που υλοποιούν σημαντικές δράσεις και προγράμματα, ύπαρξη και κινητών μονάδων (βιβλιοαυτοκίνητα). 	<ul style="list-style-type: none"> - Δυσκολίες σε χρήση ΤΠΕ και γήρανση εκπαιδευτικού προσωπικού. - Υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων συνολικά και ανά βαθμίδα εκπαίδευσης. - Έλλειψη επαρκών συστημάτων ιχνηλάτησης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης. - Κατακερματισμός της ΕΕΚ και διασπορά φορέων, χωρίς ενιαίο συντονισμό και σχεδιασμό και μη ύπαρξη κοινών κανόνων προτύπων για τις δομές ΕΕΚ. - Υψηλός αριθμός Ελλήνων φοιτητών και επιστημόνων στο εξωτερικό/ Χαμηλός αριθμός αλλοδαπών φοιτητών στην Ελλάδα. - Έλλειψη αναγκαίων κτηριακών υποδομών και εξοπλισμού στην εκπαίδευση. - Σημαντικό κενό ως προς την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων διασφάλισης ποιότητας, ιδιαίτερα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. - Υποστελέχωση υπηρεσιών των φορέων υλοποίησης σε σχέση με εξειδικευμένο προσωπικό. - Αδυναμία εκπόνησης τεχνικών μελετών από τους φορείς. - Απουσία διαλειτουργικότητας υφιστάμενων υποδομών. - Έλλειψη κατάλληλων πληροφοριακών υποστηρικτικών συστημάτων. - Μικρός αριθμός εξειδικευμένου προσωπικού στα Γ.Α.Κ. και τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, όπως αρχειονόμοι, βιβλιοθηκονόμοι και συντηρητές. - Το εκπαιδευτικό σύστημα χαρακτηρίζεται από μειωμένα επίπεδα αυτονομίας με έντονο συγκεντρωτισμό στην κεντρική διοίκηση.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> - Οι προοπτικές απασχόλησης έχουν βελτιωθεί για τους αποφοίτους ανώτατης εκπαίδευσης. - Η απόκτηση πτυχίου, μεταπτυχιακού και διδακτορικού τίτλου σπουδών βελτιώνει την απασχολησιμότητα. - Αύξηση της προοπτικής προσέλευσης ξένων φοιτητών λόγω της γενικευμένης τάσης για ανώτατες σπουδές. - Αυξημένη δυνατότητα των ΑΕΙ για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης και τη διασύνδεσή τους με τα ευρωπαϊκά και διεθνή συστήματα διασφάλισης ποιότητας. - Η ζήτηση για εξειδικευμένους τεχνικούς, τεχνίτες, και χειριστές μηχανημάτων είναι υψηλή. - Η στροφή του εκπαιδευτικού συστήματος σε ψηφιακές, οριζόντιες δεξιότητες, γνώσεις STEM και 	<ul style="list-style-type: none"> - Η σημαντική ύφεση παγκοσμίως, στην Ευρωζώνη αλλά και σε εθνικό επίπεδο λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID – 19 και των επιπτώσεων αυτής στην οικονομία. - Οι επιπτώσεις της κρίσης στο εκπαιδευτικό σύστημα και η δημιουργία κενών στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση. - Το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων από τον αντίστοιχο ΜΟ της ΕΕ σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. - Αναντιστοιχία δεξιοτήτων αποφοίτων ως προς τη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας. - Αναντιστοιχίες και κενά αναφορικά με τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την απασχόληση. - Κύμα φυγής του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στο εξωτερικό (brain drain). - Το δημογραφικό πρόβλημα, και η συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού τα επόμενα έτη.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<p>γνώσεις βασισμένες στην εμπειρία και στο χώρο παραγωγής εργασίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διεθνής προσανατολισμός των ιδρυμάτων. - Απαιτήσεις του νέου σχολείου δεξιοτήτων. - Νέες μορφές μάθησης. - Προκλήσεις της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης. - Νέο θεσμικό πλαίσιο για το ΠΔΕ μέσω του ΕΠΑ που θα τονώσει συγκεκριμένους τομείς στη βάση ενός στρατηγικού σχεδιασμού με προοπτική χρηματοδότησης των κρίσιμων αναγκών συνδυαστικά με άλλους πόρους. - Ο ραγδαίος μετασχηματισμός της τεχνολογίας και της οικονομίας θέτει στο επίκεντρο τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, τις ψηφιακές υποδομές και τις ψηφιακές δεξιότητες, για την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία και την οικονομία. - Αξιοποίηση των ευνοϊκών ρυθμίσεων στο πλαίσιο της εθνικής και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας λόγω του κορωνοϊού COVID-19. - Αξιοποίηση τεχνολογικών λύσεων και εφαρμογών διαδικτύου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ φορέων, υπηρεσιών, Υπουργείων. - Θεσμικό πλαίσιο πολύπλοκο με περιορισμούς που δυσχεραίνουν τις διαδικασίες ειδικά σε ότι αφορά στις δημόσιες συμβάσεις - Συνεχείς αλλαγές/μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση και στις διαδικασίες που υπερφορτώνουν το σύστημα. - Η επιδείνωση των δημοσιονομικών της χώρας εξαιτίας και της δυσχαιρούς διεθνούς οικονομικής συγκυρίας αλλά και λόγω της πανδημίας του του κορωνοϊού COVID-19. - Η κλιματική αλλαγή η οποία επηρεάζει τη λειτουργία και τις εγκαταστάσεις των φορέων οι οποίοι καλούνται να προσαρμοστούν σε νέες συνθήκες.

1.4 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα (εθνικού & συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους) ανά τομέα παρέμβασης

Το ΠΔΕ αποτελεί βασικό πυλώνα χρηματοδότησης των παρεμβάσεων του ΥΠΑΙΘ διαχρονικά, τόσο στο εθνικό όσο και στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος. Ειδικότερα, το εθνικό σκέλος περιλαμβάνει έργα τα οποία χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους και εντάσσονται σε Συλλογικές Αποφάσεις (ΣΑ) κωδικών (καθέτων) 0 και 5. Το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος περιλαμβάνει έργα στο χρηματοδοτικό σχήμα των οποίων συμμετέχουν με πόρους τα ευρωπαϊκά ταμεία, ευρωπαϊκά προγράμματα ή άλλοι διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί και εντάσσονται σε συλλογικές αποφάσεις (ΣΑ) των κωδικών (καθέτων) 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 και 9.

Το εθνικό σκέλος χρηματοδοτεί, μεταξύ άλλων, νέα έργα που εντάσσονται για πρώτη φορά στο ΠΔΕ, εν εξελίξει επαναλαμβανόμενες δράσεις, όπως συντήρηση υποδομών και εν εξελίξει ημιτελείς δράσεις, όπως κατασκευές κτηρίων και προμήθειες εξοπλισμών. Το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τόσο έργα της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2007 – 2013 που συγχρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ και ολοκληρώνονται, όσο και νέα έργα ΕΣΠΑ 2014-2020 καθώς και έργα λοιπών ενωσιακών προγραμμάτων και έργα με συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο δανειακών συμβάσεων, όπως αυτές με την ΕΤΕπ.

Την προηγούμενη πενταετία 2015-2019 οι πληρωμές του ΠΔΕ ανά σκέλος διαμορφώθηκαν ως εξής:

Εθνικό σκέλος: 450.212.706,78€ (τετρακόσια πενήντα εκατομμύρια διακόσιες δώδεκα χιλιάδες επτακόσια έξι ευρώ και εβδομήντα οχτώ λεπτά)

Συγχρηματοδοτούμενο σκέλος: 2.559.610.761,24€ (δύο δισεκατομμύρια πεντακόσια πενήντα εννέα εκατομμύρια εξακόσιες δέκα χιλιάδες επτακόσια εξήντα ένα ευρώ και είκοσι τέσσερα λεπτά)

1.4.1 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα του εθνικού σκέλους ανά τομέα παρέμβασης

Με πόρους του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ χρηματοδοτούνται σήμερα έργα και μελέτες που εντάσσονται στις παρακάτω Συλλογικές Αποφάσεις Έργων / Μελετών (ΣΑΕ/ΣΑΜ):

ΣΑ	Περιγραφή δράσεων ΣΑ
E040	Έργα υποδομών και εξοπλισμού για φοιτητικές και μαθητικές εστίες με φορέα υλοποίησης το ΙΝΕΔΙΒΙΜ
E044	Έργα υποδομών και εξοπλισμού με φορέα υλοποίησης τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, την ΕΒΕ και τα Γ.Α.Κ. της χώρας
E046	Έργα υποδομών και εξοπλισμού με φορείς υλοποίησης τα ΑΕΙ της χώρας καθώς και τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία του ΥΠΑΙΘ
E047	Έργα υποδομών και εξοπλισμού που αφορούν στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με φορείς υλοποίησης τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ, τη Δ/νση Προμηθειών και Διαχείρισης Υλικού του ΥΠΑΙΘ, την ΚΤΥΠ ΑΕ, τους δήμους της χώρας και τις σχολικές επιτροπές
E100	Επιχορήγηση του ΙΙΒΕΑΑ άρθρο 23 του ν. 2860/2000 (Α' 251)
E146	Έργα υποδομών και εξοπλισμού για τον εκσυγχρονισμό των ΑΕΙ με φορέα υλοποίησής τους ΕΛΚΕ των ΑΕΙ της χώρας
E535	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων της πρώην Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης με έμφαση στις δομές της Διά Βίου Μάθησης
E536	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων της πρώην Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης με έμφαση στη Νέα Γενιά
E541	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων για φοιτητικές και μαθητικές εστίες με φορέα υλοποίησης το ΙΝΕΔΙΒΙΜ
E543	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων με φορέα υλοποίησης την ΑΣΠΑΙΤΕ
E544	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων με φορείς υλοποίησης τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, την ΕΒΕ και τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ
E546	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων με φορείς υλοποίησης τα ΑΕΙ της χώρας καθώς και τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία του ΥΠΑΙΘ
E547	Έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων για το ΥΠΑΙΘ, την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με φορείς υλοποίησης τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ, τη Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή και το ΙΤΥΕ Διόφαντος
M036	Μελέτες με φορέα υλοποίησης την πρώην Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης με έμφαση στη Νέα Γενιά
M040	Μελέτες για φοιτητικές και μαθητικές εστίες καθώς και των δομών της ΔΒΜ με φορέα υλοποίησης το ΙΝΕΔΙΒΙΜ
M044	Μελέτες για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, την ΕΒΕ και τα Γ.Α.Κ. της χώρας με φορέα υλοποίησης τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ
M046	Μελέτες με φορείς υλοποίησης τα ΑΕΙ της χώρας καθώς και τα πανεπιστημιακά νοσοκομεία του ΥΠΑΙΘ
M047	Μελέτες για τις ανάγκες του ΥΠΑΙΘ με φορέα υλοποίησης τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ
M543	Μελέτες επαναλαμβανόμενων δράσεων με φορέα υλοποίησης την ΑΣΠΑΙΤΕ
M546	Μελέτες επαναλαμβανόμενων δράσεων με φορείς υλοποίησης τα ΑΕΙ της χώρας

1.4.1.1 Τομέας παρέμβασης Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής

Δίχρονη προσχολική εκπαίδευση

Τα έργα που υλοποιούνται ως παρεμβάσεις για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στοχεύουν, με σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού, στις εγκαταστάσεις στέγασης για την εφαρμογή της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 220 του ν. 4610/2016 (Α' 70), το

ΥΠΑΙΘ χρηματοδοτεί μέσω του ΠΔΕ τόσο την προμήθεια προκατασκευασμένων οικίσκων για τις ανάγκες προσωρινής στέγασης των νηπίων όσο και τις μελλοντικές μόνιμες εγκαταστάσεις σχολικής στέγης.

Μέχρι σήμερα χρηματοδοτούνται δεκατρείς (13) δράσεις πανελλαδικής εμβέλειας με φορέα υλοποίησης την ανώνυμη εταιρεία «Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.» (ΚΤΥΠ ΑΕ) και επιπλέον τριάντα οκτώ (38) έργα σε τριάντα έξι (36) δήμους της χώρας με φορείς υλοποίησης τους δήμους, ενώ αναμένεται και χρηματοδότηση επιπλέον δήμων που εντάσσονται στη δίχρονη προσχολική εκπαίδευση. Αν και στο σύνολό τους οι παρεμβάσεις αυτές αντιμετωπίζουν δυσκολίες, τελικά, έχουν αρχίσει να υλοποιούνται. Σημαντική είναι η προσπάθεια για την υλοποίηση των εγκαταστάσεων για τη μόνιμη σχολική στέγη, η οποία αναμένεται να καλυφθεί στο μεγαλύτερο μέρος από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ.

Αποτέλεσμα αυτών είναι να επεκταθεί η υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα στα έντεκα (11) χρόνια, από την ηλικία των τεσσάρων (4) έως την ηλικία των δεκαπέντε (15) ετών, αυξάνοντας σημαντικά το ποσοστό φοίτησης, το οποίο υπολείπεται τόσο του μέσου όρου της ΕΕ όσο και του ευρωπαϊκού κριτηρίου αναφοράς.

Δίκτυο σχολικών βιβλιοθηκών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Επιπλέον χρηματοδοτείται η δράση εξοπλισμού των σχολικών βιβλιοθηκών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο της επικράτειας. Σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ17/72957/Δ1/8.5.2018 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Β' 2563) είχαν ενταχθεί στο εν λόγω δίκτυο οι πρώτες εννιάκοσις δεκατρείς (913) σχολικές μονάδες το σχολικό έτος 2018-2019, με την υπό στοιχεία Φ.17/47528/Δ1/28-3-2019 (Β' 1097) όμοια απόφαση εντάχθηκαν από το σχολικό έτος 2019-2020 εξακόσιες εξήντα τρεις (663) σχολικές μονάδες και εξακόσιες πενήντα οκτώ (658) σχολικές βιβλιοθήκες και με την υπό στοιχεία Φ.17/65182/Δ1/29-5-2020 (Β' 2112) απόφαση της Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων εντάχθηκαν από το σχολικό έτος 2020-2021 εκατόν πενήντα πέντε (155) σχολικές μονάδες και εκατόν πενήντα τρεις (153) σχολικές βιβλιοθήκες.

Σκοπός της δημιουργίας συστήματος δικτύου σχολικών βιβλιοθηκών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ14/22511/Δ1/9-2-2018 (Β' 688) απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων είναι η θεσμοθέτηση ενιαίας ανάπτυξης, οργάνωσης και λειτουργίας σχολικών βιβλιοθηκών καθώς και ο βέλτιστος συντονισμός τους για την αποτελεσματική συμβολή τους στην δημόσια εκπαίδευση. Οι στόχοι του Δικτύου είναι: α) η υποστήριξη της μάθησης, ως ανώτατο αγαθό όλων των ανθρώπων και κυρίως των μαθητών/τριών, προκειμένου να έχουν θέση και ρόλο στην πνευματική, την κοινωνικο-πολιτιστική και πολιτική ζωή β) η ανάδειξη της σχολικής βιβλιοθήκης σε βασικό πυλώνα της διά βίου μάθησης και της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία και γ) η ενιαία και επιστημονικά τεκμηριωμένη αντιμετώπιση θεμάτων ίδρυσης, στελέχωσης, εξοπλισμού και αξιοποίησης των σχολικών βιβλιοθηκών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Τα αποτελέσματα ύπαρξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών είναι δεδομένο ότι έχουν θετικό πρόσημο. Είναι μετρήσιμα σε βάθος δεκαετιών, και υπερβαίνουν μια απλή αποτίμηση με οικονομικούς όρους, όπως και κάθε επένδυση στον τομέα της παιδείας και του πολιτισμού. Για τη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών και την έναρξη λειτουργίας του δικτύου, η κάθε βιβλιοθήκη πρέπει να ενισχυθεί με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή. Ειδικότερα, περιλαμβάνεται η προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού για την υποστήριξη των δράσεων και πρωτοβουλιών της σχολικής βιβλιοθήκης αλλά και για την ανάπτυξη και λειτουργία του σχολικού δικτύου. Επιπλέον, περιλαμβάνεται η προμήθεια άλλων συναφών ειδών ή διδακτικών μέσων μεταξύ αυτών και ένας αριθμός τίτλων βιβλίων για τον εμπλουτισμό της υφιστάμενης βιβλιοθήκης του κάθε σχολείου. Η δράση αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω και παράλληλα να περιλάβει και αντικείμενα που σχετίζονται γενικότερα με την φιλαναγνωσία.

Πιλοτική δράση «Εμαυτίων»

Πρόκειται για μια πιλοτική δράση η οποία χρηματοδοτείται από πόρους του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, με σκοπό τη διαμόρφωση των αθλητικών εγκαταστάσεων των αύλειων χώρων των δημόσιων σχολείων όλων των βαθμίδων δια των δεκαοκτώ (18) συμμετεχόντων δήμων. Η δράση είναι σε εξέλιξη και οι ωφελούμενες

σχολικές μονάδες αναμορφώνουν τους αύλειους χώρους τους με σημαντική θετική επίπτωση τόσο στην καθημερινότητα των μαθητών όσο και στην εκπαιδευτική διαδικασία συνολικά, δημιουργώντας ένα σύγχρονο και ασφαλές περιβάλλον, το οποίο θα ικανοποιεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά παράλληλα θα βελτιώσει την καθημερινότητα των μαθητών.

Δράσεις για τη μαθητική μέριμνα

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Ιδρύματος Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) χρηματοδοτούνται δράσεις για τις μαθητικές εστίες της επικράτειας. Ως αποτέλεσμα των δράσεων αυτών είναι η βελτίωση της λειτουργίας των μαθητικών εστιών της χώρας, για να παρέχουν διευκολύνσεις και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης σε μαθητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Ενισχύονται, έτσι, οι μαθητές που προέρχονται από τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα, αφού τους παρέχεται διαμονή και διατροφή στις εστίες. Το ΙΝΕΔΙΒΙΜ καλύπτει τις ανάγκες των κτηρίων των μαθητικών εστιών, μελετά, κατασκευάζει και επισκευάζει κτήρια και υποδομές ενώ φροντίζει και για την προμήθεια του εξοπλισμού τους.

Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο

Το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο ΠΣΔ (www.sch.gr) είναι το εθνικό δίκτυο του ΥΠΑΙΘ, το οποίο διασυνδέει ηλεκτρονικά με ασφάλεια όλα τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, περιλαμβανομένων και των μονάδων της αλλοδαπής, τις υπηρεσίες και τους εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΑΙΘ σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, τους φορείς παροχής υπηρεσιών διά βίου μάθησης, τους μαθητές, τα στελέχη της εκπαίδευσης και τους λοιπούς εκπαιδευτικούς και φορείς του ΥΠΑΙΘ και χρηματοδοτείται από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ. Μέσω του ΠΣΔ, το ΥΠΑΙΘ παρέχει στην εκπαιδευτική κοινότητα ειδικά σχεδιασμένες ψηφιακές υπηρεσίες μάθησης, επικοινωνίας και συνεργασίας, διακυβέρνησης, καθώς και υπηρεσίες υποστήριξης και αρωγής των χρηστών σε όλα τα σχολεία της επικράτειας, ακόμα και στα πλέον απομακρυσμένα. Το ΠΣΔ πιστοποιεί πλήρως όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (σχολεία, διοικητικές μονάδες, εκπαιδευτικούς, μαθητές και διοικητικό προσωπικό). Η δυνατότητα της αυστηρής πιστοποίησης αξιοποιείται από το ΥΠΑΙΘ και από εποπτευόμενους φορείς του (όπως ΙΕΠ και ΙΤΥΕ), για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Το ΠΣΔ έχει αποσπάσει εθνικές και διεθνείς αναφορές και διακρίσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 3966/2011 (Α'118), η διοίκηση και η διαχείριση του ΠΣΔ ασκούνται από το ΙΤΥΕ «Διόφαντος». Για τον σκοπό αυτό το ΙΤΥΕ συνέστησε τη Διεύθυνση Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου και Δικτυακών Τεχνολογιών, η οποία συνεργάζεται, συντονίζει και διοικεί εξειδικευμένες ομάδες δικτύων από επτά (7) Πανεπιστήμια (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος) και το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ). Οι φορείς αυτοί, αφενός υποστηρίζουν τις σχολικές/διοικητικές μονάδες της περιοχής τους, αφετέρου ορισμένοι από αυτούς αναπτύσσουν και υποστηρίζουν συγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διαχείρισης του ΠΣΔ.

Το ΠΣΔ είναι το μεγαλύτερο δημόσιο δίκτυο στη χώρα ως προς το πλήθος των χρηστών που εξυπηρετεί. Συγκεκριμένα, διασυνδέει μεταξύ τους αλλά και στο διαδίκτυο περισσότερες από δεκαπέντε χιλιάδες επτακόσιες (15.700) σχολικές και διοικητικές μονάδες και μια κοινότητα ενός εκατομμυρίου τριακοσίων χιλιάδων (1.300.000) μαθητών και εκατόν εξήντα χιλιάδων (160.000) εκπαιδευτικών και λοιπού προσωπικού. Το ΠΣΔ εφαρμόζει σύγχρονες δικτυακές τεχνολογίες και είναι ένα από τα πέντε πρώτα σχολικά δίκτυα στον κόσμο που υιοθέτησε το πρωτόκολλο IPv6.

Το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο με πρωτοβουλία των Υπουργείων Παιδείας και Θρησκευμάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και σε συνεργασία με την εταιρία Cosmote, από τον Οκτώβριο 2019 έχει ξεκινήσει τη μαζική αναβάθμιση των τηλεπικοινωνιακών κυκλωμάτων διασύνδεσης των σχολείων σε πανελλαδικό επίπεδο. Η δράση αφορά στη μετάβαση της υπηρεσίας ADSL 24 Mbps σε υπηρεσία VDSL 50 Mbps, όπου διατίθεται η υπηρεσία αυτή, αλλά και τη μετατροπή όλων των ISDN γραμμών σε τύπου PSTN. Από τα εμπλεκόμενα μέρη

συμφωνήθηκε η δράση να υλοποιηθεί χωρίς πρόσθετο κόστος στον ενιαίο λογαριασμό του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου.

Σήμερα και μετά την καθυστέρηση που προέκυψε λόγω του κορωνοϊού COVID-19, το ποσοστό υλοποίησης των αναβαθμίσεων ανέρχεται στο 88% του συνόλου των σχολείων τα οποία έχουν διαθεσιμότητα VDSL 50 Mbps, δηλαδή σε έξι χιλιάδες διακόσια ογδόντα εννέα (6.289) σχολεία σε σύνολο επτά χιλιάδων ενενήντα εννέα (7.099) σχολείων στην περιοχή των οποίων διατίθεται πρόσβαση VDSL 50 Mbps. Παράλληλα, όπου κρίνεται αναγκαίο, όπως σε σχολικά συγκροτήματα ή σε πολύ μεγάλα σχολεία, ζητείται η περαιτέρω αναβάθμιση της υπηρεσίας σε VDSL 100 Mbps. Τέλος, γίνεται διαρκής αναζήτηση εφικτότητας υπηρεσίας VDSL 50 Mbps για τα σχολεία που δεν είχαν περιληφθεί αρχικά στη συγκεκριμένη δράση, καθώς τα δίκτυα οπτικών ινών των παρόχων συνεχώς επεκτείνονται.

Ως αποτέλεσμα παλαιότερων αναβαθμίσεων και της παρούσας δράσης, σήμερα υπάρχουν:

- ✓ 1.163 (χίλια εκατόν εξήντα τρία) σχολεία / σχολικά συγκροτήματα συνδεδεμένα με το δίκτυο Οπτικών Ινών των Δήμων με ταχύτητα άνω των 100 Mbps (ποσοστό 10%).
- ✓ 5.427 (πέντε χιλιάδες τετρακόσια είκοσι επτά) σχολεία συνδεδεμένα με υπηρεσία VDSL 50 ως 100 Mbps (ποσοστό 47%).
- ✓ 4.896 (τέσσερις χιλιάδες οχτακόσια ενενήντα έξι) σχολεία συνδεδεμένα με υπηρεσία ADSL 24 Mbps (ποσοστό 42% *).

*Το ποσοστό είναι δυναμικό και συνεχώς μειώνεται καθώς συνεχίζονται οι αναβαθμίσεις των κυκλωμάτων πρόσβασης.

Το ΥΠΑΙΘ, ανταποκρινόμενο στις εξελίξεις και την αναστολή της δια ζώσης διδασκαλίας στις εκπαιδευτικές δομές για την ανάσχεση της μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, ενεργοποίησε ψηφιακά εργαλεία που επιτρέπουν την εξ αποστάσεως διδασκαλία και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία συνιστά το πλέον πρόσφορο μέσο για να διατηρήσουν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί μας τη στενή επαφή τους με τη μαθησιακή διαδικασία στις παρούσες, έκτακτες συνθήκες που βιώνει η χώρα μας – χωρίς να αποσκοπεί στο να υποκαταστήσει τη δια ζώσης διδασκαλία. Αποτελεί ένα μεγάλο εγχείρημα, για την επιτυχία του οποίου είναι καίρια η συμβολή όλων των παραγόντων της εκπαίδευσης.

Από 13.3.2020 μέχρι 4.4.2020 είχαν εγγραφεί στο ΠΣΔ εννιακόσιοι σαράντα χιλιάδες (940.000) μαθητές και περίπου δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) εκπαιδευτικοί. Σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί (άνω των εκατόν ογδόντα χιλιάδων- 180.000) έχουν πλέον λογαριασμό πρόσβασης στο ΠΣΔ και στις υπηρεσίες του. Οι συνολικές εγγραφές στον κατάλογο του ΠΣΔ προσεγγίζουν τις ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες (1.500.000). Στο e-class.sch.gr έχουν δημιουργηθεί τριακόσια δώδεκα χιλιάδες πεντακόσια (312.500) μαθήματα από εκατόν έξι χιλιάδες (106.000) εκπαιδευτικούς, τα οποία παρακολουθούν πεντακόσιοι ογδόντα επτά χιλιάδες (587.000) μαθητές. Στο meeting.sch.gr έχουν εγγραφεί είκοσι έξι χιλιάδες επτακόσια (26.700) νέα μέλη και έχουν κάνει πέντε χιλιάδες οχτακόσιες είκοσι (5.820) συνεδρίες σύγχρονης τηλεκπαίδευσης, αντίστοιχα στο lessons.sch.gr είναι είκοσι πέντε χιλιάδες διακόσια (25.200) νέα μέλη και πέντε χιλιάδες δέκα (5.010) συνεδρίες. Σύνολο συνεδριών σύγχρονης τηλεκπαίδευσης: δέκα χιλιάδες οχτακόσιες τριάντα (10.830). Η ηλεκτρονική διεύθυνση παρέχεται σε περισσότερα από ένα εκατομμύριο εκατό χιλιάδες (1.100.000) γραμματοκιβώτια σχολείων, εκπαιδευτικών και μαθητών. Το blogs.sch.gr ανέβασε τα μέλη του σε εβδομήντα τρεις χιλιάδες τριακόσια (73.300) και το grafis.sch.gr σε είκοσι τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (24.500). Το helpdesk εξυπηρέτησε περισσότερα από εβδομήντα χιλιάδες (70.000) αιτήματα υποστήριξης, κυρίως για εγγραφή μαθητών και ανάκτηση συνθηματικών εκπαιδευτικών.

Λοιπές δράσεις

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του το ΥΠΑΙΘ δια των υπηρεσιών του πραγματοποιεί στοχευμένες ή οριζόντιες δράσεις για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση τόσο με μελέτες και έργα για κτηριακές εγκαταστάσεις σχολικών μονάδων όσο και σε εξοπλισμό και λοιπές υποδομές. Για παράδειγμα, σε εξέλιξη είναι η προμήθεια εξοπλισμού, λογισμικού και υπηρεσιών για το νέο σύστημα μετάδοσης των

θεμάτων των πανελλαδικών εξετάσεων. Άλλες δράσεις αφορούν στην προμήθεια ειδικού εξοπλισμού για τις ανάγκες της ειδικής αγωγής και των μουσικών σχολείων καθώς και γενικά την υποστήριξη υποδομών και προμήθεια εξοπλισμού σε σχολικές μονάδες που χρήζουν υποστήριξης. Επίσης το ΥΠΑΙΘ στηρίζει ανάγκες των Δ/νσεων Εκπαίδευσης της επικράτειας, όταν αυτό απαιτείται κυρίως σε εξοπλισμό.

Τέλος, με χρηματοδότηση του ΥΠΑΙΘ υποστηρίζεται η λειτουργία της Σιβιτανιδείου Δημόσιας Σχολής Τεχνών και Επαγγελματιών. Η Σιβιτανιδείου Σχολή είναι κοινωφελές ίδρυμα, λειτουργεί με τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, απολαύει αυτοτέλειας και αυτοδιοίκησης βάσει συνταγματικής επιταγής και ιδρύθηκε με την από 12.6.1917 διαθήκη του Βασιλείου Σιβιτανίδη. Η χρηματοδότηση αφορά σε συντηρήσεις, επισκευές ανακαινίσεις υποδομών και εξοπλισμού καθώς και σε προμήθεια εξοπλισμού.

1.4.1.2 Τομέας παρέμβασης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας

Δράσεις για τη μέριμνα των δομών της Διά Βίου Μάθησης

Τα Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΔΙΕΚ) έχουν σκοπό την παροχή υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε αποφοίτους Γυμνασίου και Λυκείου. Η κατάρτιση στα Δημόσια ΙΕΚ πραγματοποιείται στους χώρους που αυτά στεγάζονται, όπως σχολικές μονάδες ή ενοικιαζόμενα κτίρια, που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, σε νοσοκομεία, παιδικούς σταθμούς, τράπεζες, ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Το ΙΝΕΔΙΒΙΜ έχει αναλάβει τη διαχείριση και λειτουργία των Δημοσίων ΙΕΚ σύμφωνα με ανάθεση από την αρμόδια Γενική Γραμματεία.

Συγκεκριμένα, το ΙΝΕΔΙΒΙΜ διαχειρίζεται τη συντήρηση, επισκευή και αναβάθμιση των κτηριακών υποδομών των Δημοσίων ΙΕΚ μετά των απαιτούμενων υποδομών καθώς και την προμήθεια πάγιου εξοπλισμού για τα Δημόσια ΙΕΚ ύστερα από σχετική έγκριση της αρμόδιας Γενικής Γραμματείας.

Με τις δράσεις αυτές, τελικά, επωφελούνται τόσο οι εκπαιδευτές όσο και οι καταρτιζόμενοι, αφού εκσυγχρονίζονται οι κτηριακές υποδομές και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός, προσφέροντας ένα σύγχρονο περιβάλλον κατάλληλο για την επίτευξη των σκοπών της Διά Βίου Μάθησης.

Δράσεις για τη Νέα Γενιά

Η πρώην Δ/ση Νέας Γενιάς της πρώην Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (νυν Δ/ση Νέας Γενιάς της Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας) υλοποιούσε μια σειρά δράσεων με χρηματοδότηση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ για τους σκοπούς και για τα προγράμματά της, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν χρηματοδοτήσεις σε κάθε είδους και μορφής μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, σε αστικές εταιρείες του άρθρου 784 Α.Κ., σε κοινωνικές οργανώσεις, σε επαγγελματικά επιμελητήρια, σε συλλόγους, σωματεία και ιδρύματα, που εκτελούν ή συμμετέχουν στην εκτέλεση προγραμμάτων της αρμόδιας Γενικής Γραμματείας ή υλοποιούν προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς ή υλοποιούν προγράμματα και δράσεις με σκοπό την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου της νεολαίας σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο και τη συμβολή στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Παραδείγματα των δράσεων αυτών είναι ο «Τριπτόλεμος» που αφορά στην ενημέρωση και υποστήριξη των νέων που θέλουν να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά στον πρωτογενή τομέα της παραγωγής, η «Νομική Βοήθεια για Νέους», ένα εθνικό πρόγραμμα της Γενικής Γραμματείας, το οποίο σχεδιάστηκε με στόχο την έμπρακτη και άμεση νομική υποστήριξη ανηλίκων και νέων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και δε διαθέτουν τους πόρους και εν γένει τη δυνατότητα να αναλάβουν το οικονομικό κόστος και την ευθύνη της εκπροσώπησής τους, τόσο ενώπιον του δικαστηρίου, όσο και εξωδικαστικά και τα «Προγράμματα και Πολιτικές για τη Νεολαία» που αφορούν την ενίσχυση, υποστήριξη και χρηματοδότηση

φορέων που υλοποιούν δράσεις και προγράμματα με σκοπό την ενεργό συμμετοχή των νέων σε κοινωνικές, πολιτιστικές, αναπτυξιακές δραστηριότητες, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

1.4.1.3 Τομέας παρέμβασης Ανώτατης Εκπαίδευσης

Από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ χρηματοδοτούνται μια σειρά δράσεων από τα ΑΕΙ της χώρας καθώς και από τους ΕΛΚΕ αυτών, συμπεριλαμβανομένης και της Ακαδημίας Αθηνών και των Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων του ΥΠΑΙΘ, μεταξύ των οποίων οι κυριότερες είναι:

Δράσεις Μελετών

Πρόκειται για τεχνικές μελέτες και συναφείς υπηρεσίες που αφορούν στις υφιστάμενες ή νέες κτηριακές υποδομές των ΑΕΙ της χώρας. Οι μελέτες αυτές είναι αναγκαίες για την ωρίμανση των διαδικασιών για την κατασκευή των έργων που υλοποιούν τα ΑΕΙ.

Δράσεις Επισκευών και Κατασκευών

Πρόκειται για σχεδόν το σύνολο των έργων των ΑΕΙ που αφορούν κατά κύριο λόγο σε ανεγέρσεις νέων κτηρίων συμπεριλαμβανομένων των Η/Μ εγκαταστάσεων, επισκευές ανακαινίσεις καθώς και διαρρυθμίσεις υφιστάμενων εγκαταστάσεων, ειδικά όσων δεν περιλαμβάνονται ή δε δύναται να συγχρηματοδοτηθούν από ενωσιακούς πόρους. Μεταξύ άλλων, τα ΑΕΙ προβαίνουν και σε αγορές ακινήτων για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους.

Δράσεις Προμηθειών

Πρόκειται για έργα με αντικείμενο την προμήθεια συμβατικού και επιστημονικού εξοπλισμού για την λειτουργία των διοικητικών, ακαδημαϊκών και ερευνητικών δραστηριοτήτων των ΑΕΙ της χώρας. Πέραν των εξοπλισμών, πραγματοποιούνται και προμήθειες ηλεκτρονικών και ψηφιακών υποδομών καθώς και ειδικών λογισμικών. Τα έργα αυτά είναι υψίστης σημασίας για τα ΑΕΙ.

Δράσεις Συντηρήσεων

Πρόκειται για δράσεις συντηρήσεων κτηριακών εγκαταστάσεων, Η/Μ εγκαταστάσεων και λοιπών υποδομών των ΑΕΙ της χώρας. Πρόκειται για επαναλαμβανόμενες δράσεις που αξιοποιούνται πλήρως από τα ΑΕΙ και είναι επίσης υψίστης σημασίας για την απρόσκοπτη λειτουργία των ιδρυμάτων.

Δράσεις Heal-Link

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ), με έδρα το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης από το 2016 μέχρι σήμερα και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο από την δημιουργία του μέχρι το 2016, επί είκοσι (20) συναπτά έτη παρέχει πρόσβαση σε ξενόγλωσσο ηλεκτρονικό περιεχόμενο (ηλεκτρονικά βιβλία, ηλεκτρονικά περιοδικά και βάσεις δεδομένων) διεθνών, αναγνωρισμένων επιστημονικών εκδοτών. Η υπηρεσία αυτή απευθύνεται σε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής και ερευνητικής κοινότητας της χώρας και στηρίζεται ανελλιπώς σε ετήσια βάση από τη χρηματοδότηση του ΥΠΑΙΘ. Η ανάγκη για τη συνεργασία και τη δικτύωση των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, ως ιδέα και ως αντικείμενο προβληματισμού, έχει καταγραφεί ήδη από τις αρχές του έτους 1990. Έναυσμα για την υλοποίηση της συνεργατικής ιδέας, όταν πλέον αυτή έχει ωριμάσει, δίνεται από την ενωσιακή χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ, ενώ η χρηματοδότηση συνεχίστηκε και στην ΠΠ 2007-2013. Στην πορεία το έργο εντάχθηκε στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ το έτος 2014 και έκτοτε χρηματοδοτείται ως επαναλαμβανόμενη δράση εξ' ολοκλήρου με εθνικούς πόρους. Στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, με την εμφάνιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, οι ανάγκες των καθηγητών, των φοιτητών και των ερευνητών έχουν αυξηθεί. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και συνεργασία για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών και η πρόσβαση σε αξιόπιστες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης για την ακαδημαϊκή κοινότητα έχουν γίνει ακόμα πιο επιτακτικές.

Στόχοι της δράσης είναι:

- Η συνεργασία, μέσω καθιέρωσης κοινής πολιτικής, στις συνδρομές των περιοδικών (εντύπων και ηλεκτρονικών) μεταξύ των μελών, με σκοπό την ορθολογική ανάπτυξη των συλλογών των περιοδικών μεταξύ των εταίρων, την εξοικονόμηση πόρων και την πρόσβαση σε μεγαλύτερο αριθμό πηγών για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των χρηστών των συμμετεχόντων Ιδρυμάτων.
- Η δημιουργία και λειτουργία Συλλογικού Καταλόγου βιβλιογραφικών εγγραφών (Union Catalogue) των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και η χρήση των εγγραφών του Συλλογικού Καταλόγου από κάθε μέλος της Κοινοπραξίας.
- Η από κοινού συνδρομή ηλεκτρονικών πηγών και υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς και δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών.
- Η ανάπτυξη και καθιέρωση προτύπων για τις κάθε φύσης βιβλιοθηκονομικές εργασίες.
- Η μέριμνα για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση του προσωπικού των βιβλιοθηκών που είναι μέλη της.
- Η συνεργασία στη διάθεση του υλικού κάθε συμμετέχουσας βιβλιοθήκης μέσω διαδανεισμού και άλλων μεθόδων και πρακτικών που να εξασφαλίζουν και να διευκολύνουν τη διαθεσιμότητα του υλικού μεταξύ των εταίρων.
- Η συνεργασία με ανάλογους φορείς και οργανισμούς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εξασφάλιση της συμμετοχής της HEAL-Link στις διεθνείς εξελίξεις σε θέματα συνεργασίας βιβλιοθηκών και διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων.
- Η ανάληψη κάθε άλλης πρωτοβουλίας που προάγει και αναπτύσσει τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδος μέσω κοινών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών.

Επιπλέον, υλοποιείται και δράση που αφορά στη δημιουργία υποδομών κατάθεσης ερευνητικών δεδομένων. Ο ΣΕΑΒ επικεντρώνει την στρατηγική του στις εξελίξεις που θα έχουν τα σπουδαιότερα αποτελέσματα (added value) στα σαράντα τρία (43) ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα μέλη του και κατ' επέκταση στην ερευνητική κοινότητα της χώρας μας.

Το όραμα για τον χώρο της έρευνας (research landscape) για τις βιβλιοθήκες μέλη του ΣΕΑΒ είναι η υποστήριξη της βιώσιμης γνώσης (powering sustainable knowledge) στην ψηφιακή εποχή. Οι τρεις στρατηγικές κατευθύνσεις είναι: η καινοτόμος ακαδημαϊκή επικοινωνία μέσω της ανοιχτής πρόσβασης (innovative scholarly communication), οι ψηφιακές δεξιότητες και υπηρεσίες (digital skills and services) και οι ερευνητικές υποδομές.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 τα ακαδημαϊκά ιδρύματα με την υποστήριξη του ΣΕΑΒ εγκατέστησαν ιδρυματικά καταθετήρια για τη συγκέντρωση των δημοσιεύσεων κάθε ιδρύματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, δημιούργησαν την υποδομή για τον στόχο της ανοιχτής πρόσβασης (εκκρεμεί η κατάρτιση πολιτικής σε εθνικό επίπεδο για την ουσιαστική υλοποίησή της). Καθίσταται, λοιπόν, αναγκαία η επέκταση / παραμετροποίηση / αναβάθμιση του λογισμικού για τα ιδρυματικά καταθετήρια των ιδρυμάτων-μελών του ΣΕΑΒ και για τη διασύνδεση αυτών με το κεντρικό καταθετήριο ερευνητικών δεδομένων.

Τα καταθετήρια ερευνητικών δεδομένων είναι μεγάλες υποδομές βάσεων δεδομένων που δημιουργούνται για τη διαχείριση, την κοινή χρήση, την πρόσβαση και την αρχειοθέτηση των δεδομένων των ερευνητών. Ένα καταθετήριο επιτρέπει την εξέταση, την απόδειξη, την αναθεώρηση, τη διαφάνεια και την επικύρωση των αποτελεσμάτων ενός ερευνητή από άλλους ειδικούς, πέρα από το δημοσιευμένο επιστημονικό άρθρο. Η διάθεση των ερευνητικών δεδομένων μέσω ενός καταθετηρίου στο διαδίκτυο δίνει τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης σε αυτά από ερευνητές ανά τον κόσμο, με αποτέλεσμα την εκμετάλλευσή τους για την πρόοδο την έρευνας και την αποφυγή αδιεξόδων και προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι ερευνητές που έχουν ήδη χρησιμοποιήσει τα δεδομένα αυτά στην έρευνά τους.

Η περαιτέρω ανάδειξη, ιχνηλασιμότητα και αναγνωρισιμότητα του περιεχομένου του καταθετηρίου στη διεθνή ερευνητική κοινότητα συναρτάται με την ανάγκη αξιοποίησης και ενσωμάτωσης καλών πρακτικών και τεχνολογιών που ήδη εφαρμόζονται από ερευνητικά κέντρα, βιβλιοθήκες και επιστημονικούς εκδότες του εξωτερικού (DOIs και ORCID IDs). Προκύπτει, επομένως, η ανάγκη και η υποχρέωση ανάλογα με την

περίπτωση, της εκχώρησης μονίμων αναγνωριστικών περιεχομένου (Digital Object Identifiers - DOIs) στο υλικό αυτό και στα μεταδεδομένα που το συνοδεύουν. Επίσης, μπορεί να εκχωρηθεί και σε οποιοδήποτε περιεχόμενο χρήζει αναγνώρισης ως ξεχωριστή οντότητα στο πλαίσιο ενός ηλεκτρονικού δικτύου, όπως είναι τα ερευνητικά δεδομένα. Η συμμετοχή του ΣΕΑΒ στο ORCID εκπροσωπώντας όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα της Ελλάδας, μέσω ετήσιας συνδρομής, είναι απαραίτητη για το μονοσήμαντο προσδιορισμό των ερευνητών των ιδρυμάτων μελών του ΣΕΑΒ και για τη σωστή λειτουργικότητα ολόκληρης της υποδομής των ερευνητικών δεδομένων.

Στη βάση της συλλογής των δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ προτείνεται η ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών βιβλιομετρικής ανάλυσης, αποτίμησης και προβολής των ερευνητικών δημοσιεύσεων. Τα πανεπιστήμια και οι βιβλιοθήκες τους είναι οι μοναδικοί φορείς έγκυρης συλλογής πρωτογενών δεδομένων και οι έως τώρα προσπάθειες συλλογής στοιχείων από τρίτες υπηρεσίες κρίνονται ως ατελείς. Τα συστήματα αυτά θα είναι διαθέσιμα για να αναπτύξουν περαιτέρω την επιχειρησιακή ευφυΐα των ιδρυμάτων μας και θα βασίζονται σε τεχνολογίες συλλογής, αποθήκευσης, ανάλυσης, όπως δικτυακή ανάλυση και επεξεργασία φυσικής γλώσσας, και οπτικοποίησης ανοικτού κώδικα. Προτείνεται, μάλιστα, να πλαισιώνονται από μηχανισμούς προβολής εντός των φυσικών χώρων μέσω διαδραστικών πινάκων ή τοίχων (interactive walls), οι οποίοι θα επιτρέπουν στους χρήστες να πλοηγούνται με χειρισμούς αφής και κινήσεων σε μεγάλο πλήθος δεδομένων.

Η σκοπιμότητα του καταθετηρίου ερευνητικών δεδομένων ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας έγκειται στη δυνατότητα αποθήκευσης των ερευνητικών δεδομένων κάθε επιστημονικής δημοσίευσης που δημοσιεύεται είτε μέσω εκδοτικών οίκων είτε και σε ιδρυματικά καταθετήρια των μελών του ΣΕΑΒ (institutional repositories), δημιουργώντας έτσι μια υποδομή-μητρώ σε εθνικό επίπεδο, όπου θα υπάρχουν όλα τα ερευνητικά δεδομένα (είτε φυσικά είτε με σύνδεσμο οπουδήποτε είναι μεταφορτωμένα) των δημοσιεύσεων Ελλήνων ερευνητών και το οποίο:

- Θα βελτιώσει σημαντικά και θα ενισχύσει την υποστήριξη και αναβάθμιση της ερευνητικής δραστηριότητας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Θα προσφέρει προστιθέμενη αξία:
  - ο στην ακαδημαϊκή κοινότητα ως παραγωγή,
  - ο στους ερευνητές δικαιούχους ως αναγνωσιμότητα και διασύνδεση,
  - ο στις βιβλιοθήκες και σε άλλα επιμέρους εργαστήρια ως υποδομή για την ανάπτυξη εμπλουτισμένων υπηρεσιών ή αξιοποίηση περιεχομένου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

- Η ύπαρξη ενός καταθετηρίου ερευνητικών δεδομένων ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων για τα μέλη του ΣΕΑΒ θα συνεισφέρει στη συγκέντρωση ερευνητικών δεδομένων της ελληνικής ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Με αυτόν τον τρόπο δεν θα υπάρχει κατακερματισμός των δεδομένων και θα είναι πολύ πιο εύκολη η διασύνδεση/αναζήτηση αυτών από κάθε ενδιαφερόμενο.
- Σε κάθε επιστημονική δημοσίευση που δημοσιεύεται είτε μέσω εκδοτικών οίκων είτε και σε ιδρυματικά καταθετήρια (institutional repositories), θα υπάρχει ο σύνδεσμος στα ερευνητικά δεδομένα, εάν αυτά έχουν μεταφορτωθεί οπουδήποτε και θα γίνεται αντίστοιχα η μεταφόρτωσή τους και στο καταθετήριο ερευνητικών δεδομένων ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων.
- Θα δοθεί η δυνατότητα στους Έλληνες ερευνητές να αιτούνται και να αποκτούν χώρο για την αποθήκευση/επεξεργασία μεγάλου όγκου δεδομένων των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων.
- Η εκχώρηση μονίμων διεθνών αναγνωριστικών περιεχομένου (Digital Object Identifiers - DOIs) στα ερευνητικά δεδομένα θα ικανοποιήσει την εκφρασμένη ανάγκη των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας για τη γενικότερη δυνατότητα εκχώρησης μονίμων αναγνωριστικών περιεχομένου και δεν θα περιορίζεται μόνο στα ερευνητικά δεδομένα αλλά θα μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλο περιεχόμενο όπως στις επιστημονικές δημοσιεύσεις.

- Η ενσωμάτωση της λειτουργικότητας του διεθνούς οργανισμού ORCID, η διασύνδεσή του με το DHARE και η ολοκλήρωση της διασύνδεσης του DHARE τόσο με τα ιδρυματικά καταθετήρια όσο και με το ORCID μέσω API, εκτός από την απρόσκοπτη λειτουργία του καταθετηρίου ερευνητικών δεδομένων, θα βοηθήσει στην εξάλειψη εμφανίσεων στις διεθνείς βάσεις δεδομένων, όπως Scopus και Web of Science, των ίδιων ερευνητών με διαφορετικά αναγνωριστικά (identifiers). Η συμμετοχή του ΣΕΑΒ στο ORCID, εκπροσωπώντας όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα της Ελλάδας μέσω ετήσιας συνδρομής, είναι απαραίτητη για τη διασύνδεση του DHARE (που θα εξυπηρετεί σε εθνικό επίπεδο) με τη διεθνή κοινότητα του ORCID.

Δράση «Κάλλιπος+»

Πρόκειται για δράση που στόχο έχει την περαιτέρω ενίσχυση (εμπλουτισμό) της υπηρεσίας ΚΑΛΛΙΠΟΣ (www.kallipos.gr) με ανοικτό επιστημονικό/ακαδημαϊκό περιεχόμενο, όπως συγγράμματα, βοηθήματα και μαθησιακά αντικείμενα. Συγκεκριμένα, σήμερα η υπηρεσία ΚΑΛΛΙΠΟΣ προσφέρει πρόσβαση σε περισσότερα από πεντακόσια (500) ολοκληρωμένα, ανοικτής πρόσβασης, ακαδημαϊκά συγγράμματα/βιβλία, στην ελληνική γλώσσα, τα οποία αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης του ΕΣΠΑ 2007-2013 «Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα».

Τα συγγράμματα προσφέρονται, σε ηλεκτρονική μορφή, μορφώτυποι pdf και epub, μέσω του ψηφιακού αποθετηρίου ΚΑΛΛΙΠΟΣ (<http://repository.kallipos.gr>), και βάσει των στατιστικών για το έτος 2018, έχουν πραγματοποιηθεί περίπου ένα εκατομμύριο οχτακόσιες χιλιάδες (1.800.000) θεάσεις και διακόσιες χιλιάδες (200.000) μεταφορτώσεις (downloads) στο διάστημα Ιανουάριος - Νοέμβριος 2018.

Η δράση που πλέον χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους, αφορά στον εμπλουτισμό του αποθετηρίου με άλλα οκτακόσια (800) συγγράμματα, ώστε να προσεγγιστεί ο αριθμός των χιλίων τετρακοσίων (1.400) συγγραμμάτων. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε ένα ποσοστό 10% του συνόλου των «ενεργών» συγγραμμάτων που χρησιμοποιούνται σήμερα στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα. Απώτερος στόχος είναι τα ανοικτά συγγράμματα του ΚΑΛΛΙΠΟΥ να αποτελέσουν ένα αξιόλογο ποσοστό (> 30%) επί του συνόλου των παρεχόμενων πανεπιστημιακών συγγραμμάτων.

Έχουν αναπτυχθεί όλες οι απαιτούμενες δομές:

- Πληροφοριακές υποδομές: Κατά το μεγάλο τους μέρος είναι έτοιμες και απαιτείται μόνο η προσαρμογή τους και η αναβάθμιση τους με νέες δυνατότητες.
- Διαδικασίες - ροές εργασίας: Είναι καλά τεκμηριωμένες, τεχνικά και νομικά, όλες οι διαδικασίες που αφορούν (α) στη διεξαγωγή μιας πρόσκλησης κατάθεσης προτάσεων για τη συγγραφή βιβλίων, (β) στην αξιολόγηση και επιλογή για χρηματοδότηση των πλέον κατάλληλων προτάσεων, (γ) στην παρακολούθηση της εξέλιξης των εργασιών των συγγραφικών ομάδων και (δ) στην εποπτεία των διαδικασιών αποζημίωσης όλων των δικαιούχων.
- Ανθρωποδίκτυο: υπάρχει ήδη έτοιμο ένα ανθρωποδίκτυο με περίπου τέσσερις χιλιάδες (4.000) μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ, ειδικούς επιστήμονες με διδακτορικό και ειδικούς σε θέματα τεχνικής επεξεργασίας, όπως γλωσσική και γραφιστική επεξεργασία συγγραμμάτων, από τους οποίους σχεδόν το 50% συμμετείχε ενεργά στο προηγούμενο έργο με κάποιον ρόλο, όπως αυτόν του συγγραφέα, του αξιολογητή, του κριτικού αναγνώστη ή και του επιμελητή.

Κατηγορίες συγγραμμάτων

Περιλαμβάνεται η δημιουργία νέων συγγραμμάτων από νέους κατά κύριο λόγο επιστήμονες, μέλη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας και νέους διδάκτορες, ως συνεργάτες των συγγραφικών ομάδων. Τα είδη των βιβλίων που θα συγγραφούν μπορεί να είναι ενδεικτικά:

- Διδακτικά εγχειρίδια σε προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά μαθήματα [περιλαμβάνονται μεταφράσεις δημοφιλών ξενόγλωσσων ανοικτών συγγραμμάτων (open textbooks)]
- Μονογραφίες
- Εκτενείς βιβλιογραφικοί οδηγοί

Το κρίσιμο σημείο για την επίτευξη του στόχου της γρήγορης παραγωγής υλικού είναι η υιοθέτηση του pdf ως βασικού μορφότυπου, τόσο για την προβολή μέσω του διαδικτύου, όσο και για την εκτύπωση μέσω υπηρεσιών «εκτύπωσης κατά παραγγελία». Σημειώνεται, επίσης, πως τα παραδοτέα συγγράμματα θα είναι διαθέσιμα, σε επεξεργάσιμη μορφή και σε άλλες εύχρηστες για τους τελικούς αναγνώστες μορφές, όπως html5 και epub3.

Θεματικές περιοχές συγγραμμάτων

Βάσει και του Καταλόγου Θεματικών Όρων (<http://tinyurl.com/hbncqqa>) που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο του πρώτου σταδίου του έργου, τα νέα συγγράμματα θα αφορούν τουλάχιστον σε πέντε (5) ευρείες θεματικές περιοχές:

1. Επιστήμες μηχανικών και πληροφορική
2. Μαθηματικά και φυσικές επιστήμες, επιστήμες γης και περιβάλλοντος
3. Επιστήμες υγείας και επιστήμες ζωής
4. Οικονομικά και κοινωνικές επιστήμες

Η δράση εξυπηρετεί την υφιστάμενη και συνάδουσα με τις διεθνείς εξελίξεις ανάγκη για δημιουργία, συγκέντρωση, εμπλουτισμό και διάθεση του ήδη υπάρχοντος επιστημονικού περιεχομένου, με καθεστώς ελεύθερης και ανοικτής πρόσβασης, από όλους, παντού και οποτεδήποτε. Άλλωστε, δεδομένων των σύγχρονων εκπαιδευτικών αναγκών, των οικονομικών συγκυριών και των κοινωνικοπολιτικών μεταβολών, προβάλλει πιο επιτακτικά η ανάγκη για άμεση και δωρεάν πρόσβαση σε έγκυρο και επικαιροποιημένο επιστημονικό περιεχόμενο, ώστε να επιτευχθεί η διάχυση, αξιολόγηση και ανανέωση της επιστημονικής γνώσης. Συνεπώς, αν η Ελλάδα επιθυμεί να συμβαδίζει με τα διεθνώς τεκταινόμενα και να έχει αξιόλογη επιστημονική παραγωγή, διαθέσιμη τόσο στο εσωτερικό της, όσο και στο εξωτερικό, πρέπει να λάβει μέριμνα για την υιοθέτηση, χρήση και αξιοποίηση -από διδάσκοντες και διδασκόμενους- σύγχρονων τεχνολογικών μεθόδων και εργαλείων στην ανώτατη εκπαίδευση, όπως είναι τα ανοικτά ψηφιακά συγγράμματα και εν γένει το ανοικτό εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Άλλωστε οι ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι έχουν ήδη δοκιμαστεί και -εκ του αποτελέσματος- καθιερωθεί σε πολλές αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου.

Πράγματι, τα διδακτικά και μαθησιακά οφέλη δημιουργίας και υιοθέτησης ανοικτού εκπαιδευτικού περιεχομένου είναι πολλαπλά, κυρίως μέσω της χρήσης ανοικτών ηλεκτρονικών συγγραμμάτων, η οποία θα βελτιώσει την ποιότητα των σπουδών, προς όφελος του συνόλου των φοιτητών, δεδομένου ότι στο εξής, με την υλοποίηση του έργου, όλοι θα έχουν άμεση και δωρεάν πρόσβαση σε ποιοτικό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, χωρίς γεωγραφικούς, οικονομικούς ή άλλους περιορισμούς. Κατ' αυτόν τον τρόπο, διευκολύνονται κατά πολύ οι αδύναμες κοινωνικά ομάδες, όπως και ομάδες φοιτητών που αντιμετωπίζουν προβλήματα, είτε λόγω μεγάλης απόστασης από τα κέντρα (η απόσταση εκμηδενίζεται με την ηλεκτρονική διάθεση/προσφορά του υλικού) είτε λόγω των ιδιαίτερων δεξιοτήτων τους (τα ψηφιακά βιβλία προσφέρουν δυνατότητες εξατομίκευσης της παρουσίαισής τους, όπως φωνητική ανάγνωση). Τέλος, η ελεύθερη και χωρίς κόστος πρόσβαση σε επιστημονικό περιεχόμενο, τόσο από επιστήμονες, φοιτητές, καθηγητές, ερευνητές, όσο και από όλους όσους εκδηλώνουν ενδιαφέρον, αναβαθμίζει τη γενική στάθμη του πνευματικού επιπέδου της κοινωνίας, ενώ παράλληλα συντελεί στην εξομάλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των μελών της.

Σημαντικά είναι τα οφέλη που θα προκύψουν από την αύξηση του περιεχομένου της υπηρεσίας ΚΑΛΛΙΠΟΣ, ιδίως μάλιστα, με τη θεσμοθέτηση κινήτρων προς τους διδάσκοντες και τα ιδρύματα για χρήση και βιβλιογραφίας ανοικτών πηγών/πόρων, ώστε, με το ανοικτό περιεχόμενο, να καλύπτεται ένα κρίσιμο ποσοστό της ύλης των μαθημάτων τους.

Συμπερασματικά, οι δράσεις για την ανώτατη εκπαίδευση συμβάλλουν σημαντικά στο να εκσυγχρονιστούν οι υποδομές τόσο οι κτηριακές όσο και ο εξοπλισμός τους, προκειμένου η ανώτατη εκπαίδευση να επιτύχει τους στόχους της σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο ακαδημαϊκό περιβάλλον, κατακτώντας διεθνή αναγνώριση και παρέχοντας υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στα μέλη της.

Δράση PATRAS IQ

Η έκθεση Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνογνωσίας - Patras Innovation Quest (Patras IQ), αποτελεί συνδιοργάνωση του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, του Πανεπιστημίου Πατρών, του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου και του Επιμελητηρίου Αχαΐας.

Η πρωτοβουλία της έκθεσης συντελεί στη δημιουργία κρίσιμου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, τόσο στην ερευνητική κοινότητα όσο και στον παραγωγικό τομέα μέσα από την αέναη προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων και εφαρμογής καινοτόμων ιδεών. Σκοπός των δράσεων και εκδηλώσεων στο πλαίσιο της έκθεσης είναι η εξοικείωση τόσο των ερευνητών όσο και του παραγωγικού τομέα με τη διαχείριση της γνώσης, την ανάπτυξη καινοτομίας, με τους μηχανισμούς και τις προϋποθέσεις οικοδόμησης δικτύων και καινοτομικών συνεργατικών σχηματισμών καθώς και με τους εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης της καινοτομίας.

Ειδικότερα η έκθεση στοχεύει στην ανάπτυξη και ενίσχυση της συνεργασίας της ερευνητικής κοινότητας με τον παραγωγικό τομέα και περιλαμβάνει:

- Προϊόντα καινοτόμων ιδεών
- Καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις με προϊόντα που προέκυψαν από τη συνεργασία με πανεπιστήμια και ερευνητικούς φορείς
- Πρόγραμμα εκδηλώσεων σε θέματα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας
- Παρουσιάσεις εφαρμοσμένης έρευνας

Ερευνητικές ομάδες παρουσιάζουν στον παραγωγικό τομέα και σε επενδυτές, ώριμα αποτελέσματα έρευνας που έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιηθούν επενδυτικά. Παραγωγικοί φορείς, αντίστοιχα, παρουσιάζουν προκλήσεις και προβληματισμούς για να συζητηθούν με τους ερευνητές και να διερευνηθούν δυνατότητες επιλύσεων. Παράλληλα, αναγνωρισμένοι ομιλητές και φορείς σε θέματα μεταφοράς τεχνογνωσίας και επιχειρηματικότητας συμβάλλουν στην αποτελεσματική αξιοποίηση της καινοτομίας.

Συμμετέχοντες στην έκθεση είναι εκπαιδευτικοί, ερευνητικοί και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς καθώς και νεοφυείς και καινοτόμες επιχειρήσεις και τεχνοβλαστοί. Την έκθεση επισκέπτονται χρηματοδοτικά funds, business angels, venture capitals, εκπρόσωποι της πολιτείας, πρέσβεις, εκπρόσωποι φορέων στον χώρο της καινοτομίας και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, επιχειρηματίες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η έκθεση έχει τιμηθεί με το εθνικό βραβείο European Enterprise Promotion Awards – EEPA 2017 καθώς και με το Βραβείο Education Business Awards 2016 και αναγνωρίζεται ως η διαρκής συνάντηση διασύνδεσης της τεχνογνωσίας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα, με πολλαπλές θετικές επιδράσεις τόσο στη συγκράτηση του πλούσιου ερευνητικού και επιχειρηματικού δυναμικού της χώρας μας όσο και συνολικά στην ανάπτυξη της τοπικής περιφερειακής και εθνικής οικονομίας.

Δράση της Επιτροπής Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών

Η δράση της επιτροπής ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών για ερευνητικά έργα έχει ως βασικά χαρακτηριστικά τη διεξαγωγή της έρευνας σε θέματα συναφή με τα αντικείμενα των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών, τη διάχυση ερευνητικών αποτελεσμάτων, την ανακάλυψη νέων δεδομένων και την ερμηνεία τους μέσα από νέες μεθόδους, την ανάπτυξη και καλλιέργεια νέων ερευνητικών προγραμμάτων για τη μεθοδολογική, θεωρητική και επιστημονικοτεχνική ανάπτυξη των σχετικών πεδίων, τον συντονισμό των σχετικών ερευνητικών προγραμμάτων σε όλους τους επιμέρους ερευνητικούς χώρους και τη λειτουργική διασύνδεσή τους από επιστημονική και διοικητική άποψη. Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτούνται ερευνητικά προγράμματα των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών, υψίστης σημασίας, διότι τα προγράμματα

αυτά εντάσσονται στην αναπτυξιακή πολιτική της πολιτείας και στοχεύουν στη λύση ζωτικών προβλημάτων σε θέματα εθνικά, περιβάλλοντος, κοινωνικά, οικονομικά και πολιτισμικά της χώρας. Η διεξαγωγή της έρευνας σε θέματα συναφή με τα διδακτικά και ερευνητικά αντικείμενα των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών, καλύπτει ανάγκες για τη δημιουργία θεωρητικής, επιστημονικοτεχνικής και τεχνολογικής υποδομής και γενικότερα συμβάλλει στο κοινωνικό σύνολο. Επίσης, αποσκοπεί στην καλλιέργεια της μεθοδολογίας ολοκληρωμένης διεπιστημονικής προσέγγισης των θεμάτων ανάπτυξης και την επιδίωξη συνεργασίας στον τομέα της έρευνας μέσω της συνεργασίας με συναφείς δημόσιες υπηρεσίες και άλλους κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και κοινωφελή ιδρύματα.

Δράση του ΙΙΒΕΑΑ

Το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ) είναι το πιο σύγχρονο ερευνητικό κέντρο στην Ελλάδα, το οποίο ξεκίνησε τις ερευνητικές του δραστηριότητες το έτος 2004. Η θεμελιώδης αρχή πάνω στην οποία δημιουργήθηκε το ΙΙΒΕΑΑ είναι ο συνδυασμός της βασικής έρευνας με την κλινική έρευνα, ο οποίος προσφέρει την ιδεώδη βάση για την άμεση αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της βασικής βιολογικής έρευνας σε ιατρικές εφαρμογές, δηλαδή για την ανάπτυξη της λεγομένης «μεταφραστικής έρευνας» (translational research). Το ΙΙΒΕΑΑ είναι το μοναδικό κέντρο στην Ελλάδα και ένα από πρώτα ευρωπαϊκά κέντρα «μεταφραστικής έρευνας». Ο κύριος στόχος του ΙΙΒΕΑΑ είναι η επίτευξη αριστείας στις βιοϊατρικές επιστήμες μέσω της απασχόλησης και συνεργασίας ερευνητών, οι οποίοι διεξάγουν προηγμένη βασική και μεταφραστική έρευνα, καθώς και μέσω της εκπαίδευσης νέων επιστημόνων, στους οποίους προσφέρονται όλες οι δυνατότητες που μπορεί να παρέχει ένα ιδιαίτερα δραστήριο επιστημονικό περιβάλλον. Το ΙΙΒΕΑΑ είναι το μεγαλύτερο σχολείο βιοϊατρικής έρευνας στην Ελλάδα, όπου περισσότεροι από τετρακόσιους πενήντα (450) ερευνητές όλων των βαθμίδων, συμπεριλαμβανομένων των μεταπτυχιακών σπουδαστών, υποψηφίων διδασκτόρων, μεταδιδακτορικών επιστημόνων και τεχνικών ασκούν τις ερευνητικές δραστηριότητές τους και υποστηρίζονται από πενήντα δύο (52) υπαλλήλους, των κλάδων οικονομικών, διοικητικών, τεχνικών και μηχανικών. Στο ΙΙΒΕΑΑ διεξάγονται έξι (6) Μεταπτυχιακά προγράμματα εξειδίκευσης σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου φοιτούν εκατόν πενήντα με διακόσιοι (150-200) μεταπτυχιακοί φοιτητές κατ' έτος.

Στο πλαίσιο αυτό δυνάμει του άρθρου 23 του ν. 2860/2000 (Α' 251) το ΙΙΒΕΑΑ επιχορηγείται κάθε έτος με έως του 1,5% του ορίου πιστώσεων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ.

Με την ανωτέρω επιχορήγηση το ΙΙΒΕΑΑ υλοποιεί μεταξύ άλλων:

1. Επισκευές και συντηρήσεις κτηριακών εγκαταστάσεων, επιφανείας είκοσι πέντε χιλιάδων πεντακοσίων (25.500) τ.μ
2. Επισκευές και συντηρήσεις των πολύπλοκων Η/Μ εγκαταστάσεων του καθώς και η βαριά συντήρηση όπου χρειάζεται
3. Προμήθειες νέου Η/Μ εξοπλισμού για αντικατάσταση υφισταμένου
4. Επισκευές και συντηρήσεις του ερευνητικού εξοπλισμού, αξίας τουλάχιστον δεκαέξι εκατομμυρίων (16.000.000) ευρώ
5. Εσωτερικές αναδιαμορφώσεις χώρων
6. Αναβάθμιση υφιστάμενου ερευνητικού εξοπλισμού
7. Προμήθεια νέου ερευνητικού και ιατροερευνητικού εξοπλισμού
8. Προμήθεια εξοπλισμού, όπως υπολογιστικά συστήματα και clusters

Ορισμένες εκ των θετικών επιπτώσεων της επιχορήγησης αυτής είναι:

- Στο ΙΙΒΕΑΑ εκπαιδεύονται κάθε έτος τετρακόσιοι (400) έως πεντακόσιοι (500) νέοι (προπτυχιακοί-μεταπτυχιακοί) προκειμένου να εκπονήσουν πτυχιακές, μεταπτυχιακές και διδακτορικές διατριβές
- Εκπόνηση μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών με σημαντικές θετικές μελλοντικές επιπτώσεις στην βιοϊατρική έρευνα και με αντίστοιχα πρακτικά αποτελέσματα
- Εκπαίδευση ιατρών διαφόρων ειδικοτήτων σε νέες μεθόδους με τη χρήση νέων τεχνολογιών

- Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υγείας, όπως PET-CT και τράπεζα ομφαλοπλακουντιακού αίματος, σε συνδυασμό με αντίστοιχη έρευνα

1.4.1.5 Τομέας παρέμβασης Θρησκευόμενα και Εκκλησιαστική Εκπαίδευση

Την τελευταία πενταετία δεν έχουν χρηματοδοτηθεί άμεσα δράσεις σε αυτόν τον Τομέα Παρέμβασης από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ. Σε ό,τι αφορά στις Εκκλησιαστικές Ακαδημίες, υπάρχει αδυναμία συμμετοχής τους σε δράσεις κυρίως λόγω της διάρθρωσης των υπηρεσιών τους και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν σε σχέση με τις διαδικασίες του ν. 4412/2016 (Α'147) περί δημοσίων συμβάσεων.

1.4.1.6 Συνολική αποτίμηση εθνικού σκέλους

Το σύνολο των έργων και μελετών που είναι εγκεκριμένα στο εθνικό σκέλος του ΥΠΑΙΘ επιδιώκουν παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής αρμοδιότητάς του, όπως και εν συντομία αναφέρθηκε ανωτέρω. Οι δράσεις που υλοποιούνται στο εθνικό σκέλος συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα μέλη της εκπαιδευτικής και ακαδημαϊκής κοινότητας και συμπληρωματικά με τις συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις, αφήνουν ένα θετικό αποτύπωμα στο ολόένα μεταβαλλόμενο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Ωστόσο, αν και οι δράσεις αυτές είναι αναγκαίες και σημαντικές για την αποστολή του ΥΠΑΙΘ, συχνά διαπιστώνεται υστέρηση στην πορεία εκτέλεσής τους. Σημαντικότεροι λόγοι για την υστέρηση αυτή είναι η υποστελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών των φορέων υλοποίησης σε ό,τι αφορά κυρίως σε τεχνικές ειδικότητες, οι χρονοβόρες διαδικασίες από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4412/2016 καθώς και η έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού σε επίπεδο φορέων υλοποίησης.

1.4.2 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους ανά τομέα παρέμβασης

Με πόρους του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ του ΥΠΑΙΘ χρηματοδοτούνται σήμερα έργα που εντάσσονται στις παρακάτω Συλλογικές Αποφάσεις Έργων (ΣΑΕ):

ΣΑ	Περιγραφή δράσεων ΣΑ
E0432	Έργα του ΕΠ του Στόχου Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία με φορείς υλοποίησης τους ΕΛΚΕ των πρώην ΤΕΙ της χώρας. Αφορά σε εθνικές συμμετοχές στο πρόγραμμα
E0452	Έργο υποδομών προς ολοκλήρωση από το ΕΣΠΑ 2007-2013 με φορέα υλοποίησης το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
E0462	Έργα υποδομών με φορείς υλοποίησης ΑΕΙ με συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο δανειακής σύμβασης του ελληνικού δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων «Hellenic Universities I»
E1452	Έργα του ΕΠ του στόχου ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία με φορείς υλοποίησης τους ΕΛΚΕ των ΑΕΙ της χώρας καθώς και ν.π.ι.δ. εποπτευόμενα από το ΥΠΑΙΘ, όπως το ΙΤΥΕ Διόφαντος. Αφορά σε εθνικές συμμετοχές στο πρόγραμμα
E4452	Λοιπά ενωσιακά προγράμματα ν.π.ι.δ. εποπτευόμενα από το ΥΠΑΙΘ, όπως ΙΤΥΕ Διόφαντος και ΕΟΠΠΕΠ, καθώς και έργα που αφορούν στη μισθοδοσία αναπληρωτών εκπαιδευτικών και λοιπού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δράσεις για την αποφυγή διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19
E1451	Έργα του ΕΠ ΑΝΕΚ καθώς και έργα των ΕΛΚΕ των ΑΕΙ για πρακτικές ασκήσεις φοιτητών (εκχώρηση ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)
E3451	Έργα του ΕΠ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ με φορείς υλοποίησης τους ΕΛΚΕ των ΑΕΙ, την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας και ν.π.ι.δ. εποπτευόμενα από το ΥΠΑΙΘ, όπως ΙΤΥΕ Διόφαντος, ΙΕΠ και ΙΝΕΔΙΒΙΜ
E4451	Έργα του ΕΠ ΜΔΤ για την ενίσχυση και επιτάχυνση των διαδικασιών συγχώνευσης των Πανεπιστημίων με τα πρώην ΤΕΙ
E6451	Έργο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» με φορέα υλοποίησης υπηρεσία του ΥΠΑΙΘ
E7452	Έργα της ΕΥ Συντονισμού και Διαχείρισης προγραμμάτων Τ.Α.Μ.Ε.Τ.Ε.Α.Α.Π. με φορέα υλοποίησης την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας

1.4.2.1 Τομέας παρέμβασης Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και είναι σε εξέλιξη αφορούν στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων (ΕΚΟ), μέσω και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας, της μείωσης της σχολικής διαρροής, ιδιαίτερα σε περιοχές με υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ), της αναβάθμισης και διασύνδεσης των συστημάτων τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά, αναφέρονται το πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η ενίσχυση προσχολικής εκπαίδευσης, ο ενιαίος τύπος ολοήμερου δημοτικού σχολείου, η ενισχυτική διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία-τάξεις υποδοχής, η υποστήριξη σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς, η ένταξη προσφυγοπαίδων, ηλικίας έως 15 ετών, στο εκπαιδευτικό σύστημα, η εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος αγροτικής εκπαίδευσης σε πρόσφυγες 15-18 ετών, δράσεις για την αποφυγή διάδοσης του κορωνοϊού COVID -19, δράσεις για τα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, δράσεις υποστήριξης μουσουλμανοπαίδων και ρομά, δράσεις αναβάθμισης των προγραμμάτων σπουδών και δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, και η ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών εκπαίδευσης.

1.4.2.2 Τομέας παρέμβασης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και είναι σε εξέλιξη αφορούν σε δομές της διά βίου μάθησης σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, σε Κέντρα Διά Βίου Μάθησης, σε προγράμματα μαθητείας για αποφοίτους ΕΠΑΛ και ΙΕΚ, σε επιμόρφωση εκπαιδευτικών, στο πρόγραμμα «Μια Νέα Αρχή» στα ΕΠΑΛ, στην υποστήριξη σχολικών μονάδων ΕΠΑΛ, στην αναβάθμιση περιεχομένου σπουδών στη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και στο μεταλυκειακό έτος-τάξη μαθητείας.

1.4.2.3 Τομέας παρέμβασης Ανώτατης Εκπαίδευσης

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και είναι σε εξέλιξη αφορούν στην προώθηση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης, στην ενδυνάμωση των δεσμών της ανώτατης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και τον επιχειρηματικό κόσμο, στην ενίσχυση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της ανώτατης εκπαίδευσης, στην ενδυνάμωση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού, σε δράσεις για τις υποδομές των ΑΕΙ στο πλαίσιο δανειακής σύμβασης με την ΕΤΕπ.

Ενδεικτικά αναφέρονται η πρακτική άσκηση ανώτατης εκπαίδευσης, η ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας, η απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες κατόχους διδακτορικού, δράσεις υποστήριξης της λειτουργίας των ΑΕΙ, δράσεις για την αποφυγή διάδοσης του κορωνοϊού COVID -19 και ερευνητικά προγράμματα.

1.4.2.4 Τομέας παρέμβασης Επιστήμη-Έρευνα-Καινοτομία

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και είναι σε εξέλιξη αφορούν στην προώθηση και την ενίσχυση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της ανώτατης εκπαίδευσης μέσω της προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας. Πλήθος ερευνητικών έργων υλοποιούνται από όλα τα ΑΕΙ της χώρας.

1.4.2.5 Τομέας παρέμβασης Θρησκευμάτων και Εκκλησιαστική Εκπαίδευση

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και είναι σε εξέλιξη αφορούν στην ανάπτυξη ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού σε υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας με έμφαση στις δομές της

εκκλησίας, στην αναβάθμιση της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης, στην αναβάθμιση των ιεροσπουδαστηρίων και των εκπαιδευτικών δομών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

1.4.2.6 Συνολική αποτίμηση συγχρηματοδοτούμενου σκέλους

Τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου του συνολικού πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, ειδικές παρεμβάσεις και στοχευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα συνέβαλαν στη βελτίωση σημαντικών δεικτών και στόχων, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή. Ωστόσο, ελλείψεις και κενά εξακολουθούν να υφίστανται, τα οποία συνεχώς διευρύνονται λόγω κοινωνικών, οικονομικών και τεχνολογικών αλλαγών, που διαμορφώνονται σε παγκόσμια κλίμακα και επηρεάζουν τα εκπαιδευτικά συστήματα.

Ο κεντρικός σχεδιασμός των δράσεων, καθώς και η κεντρική διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως και η έλλειψη αυτονομίας σε περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο σχολικής μονάδας, εκπαιδευτικής δομής ή εκπαιδευτικού ιδρύματος, οδήγησαν σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση των παρεμβάσεων.

Η συμβολή του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ -με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων κατάρτισης, εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης-, στην επίτευξη των εθνικών στόχων για την εκπαίδευση, είναι ωστόσο σημαντική, υποστηρίζοντας το συνολικό όραμα της χώρας για τη αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

2 Αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2021-2025

2.1 Ανάλυση στρατηγικής τομέα-προσδιορισμός και ιεράρχηση αναπτυξιακών στόχων του τομέα-αντιστοίχιση με αναπτυξιακούς στόχους και ειδικούς στόχους ΕΠΑ

Ανάλυση στρατηγικής τομέα

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για την προγραμματική περίοδο 2021 – 2025 εντάσσεται στην επιδίωξη για μια σύγχρονη και υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και κατάρτιση, ανοικτή για όλους στο πλαίσιο της συνολικής εθνικής προσπάθειας για μια βιώσιμη αύξηση της ευημερίας, διασφαλίζοντας την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Στις σημερινές συνθήκες, η ελληνική οικονομία ξεκίνησε να ανακάμπτει, σηματοδοτώντας το τέλος της βαθιάς κρίσης αλλά, δυστυχώς, η πορεία αυτή ανακόπηκε βίαια λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Καθώς οι τεχνολογικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης, επιταχύνονται, η πρόκληση της σύνδεσης της εκπαίδευσης με τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αναπτυσσόμενης οικονομίας ενισχύεται. Η διαμόρφωση του νέου επιχειρηματικού περιβάλλοντος απαιτεί άτομα με κατάλληλη εκπαίδευση, καθώς οι επιχειρηματικές προσπάθειες τοποθετούνται σε ένα νέο τεχνολογικό και οικονομικό πλαίσιο. Οι γνώσεις και δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, μεταβάλλονται διαρκώς. Η ανάπτυξή τους απαιτεί ολοκληρωμένη στρατηγική για την ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες στην προοπτική διά βίου μάθησης. Η επιτυχής ανταπόκριση του εκπαιδευτικού συστήματος στις σύγχρονες οικονομικές, τεχνολογικές και δημογραφικές προκλήσεις είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας, την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Η συνολική εκπαιδευτική δαπάνη, εθνική και ευρωπαϊκή, στην Ελλάδα (2018) ανήλθε σε 7,18 δις και αντιστοιχεί σε 3,9% του ΑΕΠ.

Ο μέσος όρος της εκπαιδευτικής δαπάνης στην ΕΕ ανέρχεται σε ποσοστό 4,6% του ΑΕΠ.

Η επίτευξη του στόχου της αύξησης της εκπαιδευτικής δαπάνης (συνολική δαπάνη από κάθε πηγή χρηματοδότησης) στο ύψος του μέσου όρου της ΕΕ ανέρχεται σε 8,5 δις. Απαιτείται δηλαδή τα προσεχή χρόνια αύξηση της συνολικής εκπαιδευτικής δαπάνης περίπου 1,3 δις κατ' έτος για την επίτευξη του στόχου της σύγκλισης με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Ο κοινός ευρωπαϊκός στόχος για την εκπαιδευτική δαπάνη έχει τεθεί σε ποσοστό 5%.

Η επίτευξη του κοινού ευρωπαϊκού στόχου απαιτεί συνολική εκπαιδευτική δαπάνη περίπου 9,2 δις, δηλαδή αύξηση κατά περίπου 2 δις κατ' έτος.

Γενικότεροι **στρατηγικοί στόχοι για την παιδεία που αποτυπώνουν τις προτεραιότητες του Υπουργείου** για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης είναι οι ακόλουθοι:

- ✓ Μεγαλύτερη ελευθερία και μεγαλύτερη αυτονομία για σχολεία και πανεπιστήμια. Αξιοποίηση των μεγάλων δυνατοτήτων των εκπαιδευτικών λειτουργιών σε όλες τις βαθμίδες, απελευθερώνοντας τον δυναμισμό τους.
- ✓ Εξωστρέφεια και ουσιαστικότερη διασύνδεση με την αγορά εργασίας. Μείωση χάσματος μεταξύ εκπαιδευτικής διαδικασίας και αναγκών της αγοράς εργασίας. Εστίαση στο θεσμό της «άσκησης» σε επιχειρήσεις. Ενίσχυση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Επανακατάρτιση (reskilling) και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων (upskilling).

- ✓ Ίσες ευκαιρίες για όλους. Κύριο μέλημα η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικότερη εκπαίδευση για όλους. Η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση στην πλειονότητα των δήμων στη χώρα. Σταδιακή προσαρμογή του εκπαιδευτικού μας συστήματος στην κατεύθυνση της πλήρους ανάπτυξης της ενταξιακής εκπαίδευσης (inclusive education).
- ✓ Έμφαση στις ήπιες και ψηφιακές δεξιότητες. Καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων (digital skills) καθώς και ήπιων δεξιοτήτων (soft skills), όπως είναι η δημιουργικότητα, η προσαρμοστικότητα, η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων και η ομαδική δουλειά.
- ✓ Ενίσχυση των δεικτών κοινωνικού κεφαλαίου, που θα δώσουν ώθηση στην κοινωνική και στην οικονομική ανάπτυξη. Το πρόγραμμα σπουδών εμπλουτίζεται με νέες εκπαιδευτικές θεματικές, όπως επιχειρηματικότητα, εθελοντισμός, και προφύλαξη στις φυσικές καταστροφές.
- ✓ Υιοθέτηση πολιτικών βάσει τεκμηρίωσης. Αξιολόγηση διαδικασιών και δομών, μελέτη και αξιολόγηση όλων των οικονομικών πτυχών της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με έμφαση στο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Προσδιορισμός και ιεράρχηση ειδικών αναπτυξιακών στόχων του τομέα

Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥΠΑΙΘ φιλοδοξεί να κινητοποιήσει συνολικά την παιδεία, μέσω μόχλευσης των διατιθέμενων δημόσιων πόρων. Αξιοποιώντας τα δυνατά σημεία και τις ευκαιρίες, εστιάζοντας παράλληλα στις αδυναμίες και στις απειλές, οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι για τη προγραμματική περίοδο 2021-2025 του Τομέα του ΥΠΑΙΘ στο πλαίσιο του ΕΠΑ, και συμπληρωματικά των άλλων πηγών χρηματοδότησης, όπως το ΕΣΠΑ, είναι οι εξής:

- ✓ **Καθολική σύγχρονη προσχολική αγωγή**
Η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση συμβάλλει στη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων και ενισχύει την κοινωνική συνοχή. Η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα αποτελεί το θεμέλιο των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής αλληλουχίας. Η επίτευξη του στόχου της καθολικής συμμετοχής στη δίχρονη προσχολική αγωγή, η παροχή κατάλληλων υποδομών και εξοπλισμών καθώς και η παιδαγωγική αναβάθμισή της αποτελούν προτεραιότητα τη νέα προγραμματική περίοδο.
- ✓ **Στρατηγική ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων στην προοπτική διά βίου μάθησης**
Η επένδυση στις σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες των νέων και των ενηλίκων, και η αντιμετώπιση της σημερινής αναντιστοιχίας τους με τις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και συνθήκες στην οικονομία και την κοινωνία αποτελεί προτεραιότητα για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, κατάρτισης και της διά βίου μάθησης.
Η στρατηγική για τις νέες δεξιότητες είναι αναγκαία για την ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία και την ένταξη στην επαγγελματική ζωή, την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, την εξασφάλιση διαδρομών αναβάθμισης δεξιοτήτων, την ενδυνάμωση και την ανθεκτικότητα των μαθητών, φοιτητών, εκπαιδευτικών και ενηλίκων. Είναι επίσης, απαραίτητη για την προσωπική ολοκλήρωση, την υγεία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις τέχνες και την αποτελεσματική διαχείριση των κοινωνικών, τεχνολογικών και οικονομικών αλλαγών. Είναι ακόμα απαραίτητη για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ενίσχυση της ευημερίας όλων και της κοινωνικής συνοχής.
- ✓ **Ισότιμη πρόσβαση για όλους**
Η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση και στη διά βίου μάθηση ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής προέλευσης και η άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα. Η πρόσβαση και η συμμετοχή ενηλίκων με χαμηλό επίπεδο προσόντων, ατόμων από μη προνομιούχο κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης και στη διά βίου μάθηση, καθώς και η εκπαίδευση δεύτερης ευκαιρίας αποτελεί προτεραιότητα για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενεργητική ένταξη στην κοινωνία και την απασχόληση.
Η εξασφάλιση της πρόσβασης σε καλύτερες ευκαιρίες εκπαίδευσης, είναι επίσης, ένας τρόπος αποτελεσματικής χρήσης των πόρων και βελτίωσης της εκπαίδευσης και των κοινωνικών

αποτελεσμάτων. Η στήριξη της ισότιμης ένταξης και της συμμετοχής στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων, στην κατάρτιση και στη διά βίου μάθηση, της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης, καθώς και της βελτίωσης των επιδόσεων των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων, των ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, των μουσουλμανοπαίδων, των μεταναστών και των προσφύγων, λαμβάνοντας υπόψη και την ισότητα των φύλων, αποτελούν προτεραιότητες.

✓ **Διάχυση νέων τεχνολογιών, ψηφιακές υποδομές και δεξιότητες**

Ο ραγδαίος μετασχηματισμός της τεχνολογίας και της οικονομίας θέτει στο επίκεντρο τις ψηφιακές δεξιότητες για πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία και την οικονομία. Ο μετασχηματισμός των επιχειρηματικών μοντέλων προσφέρει ευκαιρίες και νέες διεξόδους για εργασία που απαιτούν διαφορετικές δεξιότητες και φέρνουν στο προσκήνιο την ανάγκη ανάπτυξης και αναβάθμισης ψηφιακών δεξιοτήτων.

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων θα πρέπει να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στο πλαίσιο εθνικής στρατηγικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, τις ψηφιακές υποδομές και τις ψηφιακές δεξιότητες, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων μαθητών, εκπαιδευτικών, φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού είναι απαραίτητη για τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, τη σύνδεσή του με την αγορά εργασίας, την άμβλυνση των ανισοτήτων, του τεχνολογικού κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και για την υποστήριξη της εξωστρέφειας των ιδρυμάτων και την οικοδόμηση ισχυρών σχέσεων με τον ελληνισμό της διασποράς και τους νέους που μετανάστευσαν πρόσφατα στο εξωτερικό (brain-drain).

Η διάχυση της χρήσης και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στα προγράμματα όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, η επέκταση και αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και εξοπλισμού των εκπαιδευτικών μονάδων και ιδρυμάτων και η αξιοποίησή τους για την ανάπτυξη και συνεχή αναβάθμιση των ψηφιακών και άλλων δεξιοτήτων του πληθυσμού κάθε ηλικίας και επιπέδου εκπαίδευσης αποτελεί στρατηγικό στόχο της νέας περιόδου.

✓ **Ανάπτυξη-αναβάθμιση υποδομών και ανανέωση εκπαιδευτικού, επιστημονικού και συμβατικού εξοπλισμού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης**

Η ενεργειακή, ψηφιακή, αισθητική και παιδαγωγική-εκπαιδευτική-ακαδημαϊκή ανάπτυξη και αναβάθμιση των κτηριακών υποδομών, η εξασφάλιση της προσβασιμότητάς τους από άτομα με αναπηρία, καθώς και ο εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού των εκπαιδευτικών μονάδων, των ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων, καθώς και των δομών κατάρτισης και διά βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων και των δομών μαθητικής και φοιτητικής μέριμνας αποτελεί, στρατηγικό στόχο και προτεραιότητα. Με τον τρόπο αυτό υποστηρίζεται και ο στόχος της νέας περιόδου για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, ειδικά μετά από μια περίοδο κρίσης κατά την οποία σημειώθηκε συγκράτηση της δημόσιας επένδυσης.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ποιοτική ανάπτυξη υποδομών και εξοπλισμού για τις εγκαταστάσεις της προσχολικής αγωγής. Απαιτείται η αναδιαμόρφωση των σχολικών χώρων με νέους παιδαγωγικούς όρους, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές ανάγκες και στόχους και να καθιστούν το σχολικό περιβάλλον ένα σύγχρονο χώρο μάθησης και ανάπτυξης νέων σύγχρονων δεξιοτήτων.

Οι μετατροπές και διαμορφώσεις χώρων εντός υφιστάμενων κτηρίων διδαστηρίων με εσωτερική αρχιτεκτονική λαμβάνουν υπόψη σύγχρονες γνωστικές και ψυχοκοινωνικές απαιτήσεις της παιδαγωγικής διαδικασίας, τα πολυτροπικά περιβάλλοντα μάθησης και την εισαγωγή καινοτομιών με τη δημιουργία διαδραστικών συστημάτων. Η εσωτερική αρχιτεκτονική των κτηρίων-διδαστηρίων όλων των βαθμίδων υποστηρίζει την ανάπτυξη νέων-σύγχρονων δεξιοτήτων. Η εξωτερική αρχιτεκτονική διευκολύνει την πλέξη των εκπαιδευτικών χώρων και δραστηριοτήτων με το ευρύτερο αστικό τοπίο με στόχο το «άνοιγμα» της εκπαίδευσης στην κοινωνία.

Η ανάπτυξη και αναβάθμιση υποδομών ανώτατης εκπαίδευσης στο πλαίσιο της βελτίωσης της ποιότητας της διδασκαλίας, της φοιτητοκεντρικής μάθησης και της ανάπτυξης νέων σύγχρονων δεξιοτήτων αποτελεί προτεραιότητα.

Οι εξοπλισμοί σχολικών αιθουσών για την υποστήριξη της διδασκαλίας και των νέων μορφών μάθησης, καθώς και οι σχολικές βιβλιοθήκες αποτελούν προτεραιότητες.

Ο εργαστηριακός εξοπλισμός απαιτείται να καλύψει νέες αναδυόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες λόγω του επαναπροσανατολισμού της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της διά βίου μάθησης, με επαναπροσδιορισμό ειδικοτήτων για νέα επαγγέλματα, προγραμμάτων σπουδών και της πολιτικής για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στο πλαίσιο της ανταπόκρισης της εκπαίδευσης στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και του ενεργού πολίτη.

✓ **Ενίσχυση της εξωστρέφειας**

Η οικοδόμηση ενός εξωστρεφούς εκπαιδευτικού συστήματος, που αλληλεπιδρά διαρκώς με την τοπική, την εθνική και τη διεθνή οικονομία και κοινωνία, καθώς και με τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης, καθώς και την απόκτηση και διαρκή αναβάθμιση σύγχρονων γνώσεων και δεξιοτήτων. Η εξωστρέφεια είναι απαραίτητη για τη διευκόλυνση της ομαλής ένταξης στην επαγγελματική ζωή, τη μείωση της ανεργίας και των ανισοτήτων, την αύξηση της απασχόλησης, την ευημερία και τη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας.

Η βελτίωση της σύνδεσης της εκπαίδευσης με τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας, το άνοιγμα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην εσωτερική και διεθνή συνεργασία και η προσέλκυση φοιτητών και επιστημόνων από άλλες χώρες, πέρα από την αντιμετώπιση της εξωτερικής μετανάστευσης των νέων, συμβάλλει στην ενίσχυση της ανάπτυξης και της ευημερίας και στην αντιστροφή του φαινομένου της φυγής επιστημόνων στο εξωτερικό. Η βελτίωση της σύνδεσης του συστήματος εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης με την αγορά εργασίας και η στήριξη της εσωτερικής και διεθνούς συνεργασίας των εκπαιδευτικών μονάδων, αποτελούν επίσης στρατηγικό στόχο και προτεραιότητα τη νέα περίοδο.

✓ **Ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς**

Τα Γ.Α.Κ. αποτελούν αυτοτελή δημόσια υπηρεσία, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αποστολή των Γ.Α.Κ. είναι ο εντοπισμός, η συγκέντρωση, η διάσωση, η διατήρηση και η εποπτεία στο διηνεκές των αρχείων της χώρας, η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης σε αυτά με γνώμονα την ελευθερία της γνώσης, της πληροφόρησης και της έρευνας και η καλλιέργεια εθνικής αρχειακής συνείδησης. Σε μια εποχή κατά την οποία η ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφόρηση αποτελεί θεμελιώδες δημοκρατικό δικαίωμα, στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) δεν φυλάσσονται απλώς έγγραφα, αλλά ενθαρρύνεται η ανοιχτή πρόσβαση και διαχειρίζονται πληροφορίες αποθηκευμένες σε ποικίλα υποστρώματα, διασφαλίζοντας τα δικαιώματα του κράτους και των πολιτών.

Διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στους τομείς της ιστορικής έρευνας, της διοικητικής πληροφόρησης, της εξυπηρέτησης του πολίτη και, εν γένει, του πολιτισμού. Διαφυλάσσουν την εθνική μας μνήμη αφού κύρια υποχρέωση των Γ.Α.Κ. αποτελεί η μέριμνα για την εκκαθάριση, επιλογή, προστασία και αξιοποίηση όλων των ιστορικών τεκμηρίων του ελληνικού κράτους.

Η εξωστρέφεια αποτελεί στρατηγικό στόχο των Γ.Α.Κ.. Επιδιώκουν συνεργασίες και ενεργό ρόλο στη διεθνή αρχαιονομική κοινότητα, παρακολουθώντας και συνδιαμορφώνοντας τις διεθνείς εξελίξεις, μέσω της συμμετοχής στα αντίστοιχα διεθνή θεσμικά όργανα.

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες συμπεριλαμβανομένης και της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, εποπτεύονται από το ΥΠΑΙΘ ενώ είναι από τους αρχαιότερους θεσμούς στον τόπο μας και άρρηκτα συνδεδεμένες με την εξέλιξη του ελληνικού κράτους.

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες σήμερα ανέρχονται σε σαράντα έξι (46) σε όλη την επικράτεια. Από αυτές οι είκοσι εννέα (29) διαθέτουν κινητές βιβλιοθήκες, γνωστές ως "βιβλιοαυτοκίνητα", οι οποίες έχουν ως σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες εκείνων των σχολείων στα οποία δεν υπάρχουν σχολικές βιβλιοθήκες.

Οι εννέα (9) από τις σαράντα έξι (46) Βιβλιοθήκες έχουν χαρακτηριστεί "ιστορικές", διότι ο χρόνος λειτουργίας τους υπερβαίνει τον αιώνα και διαθέτουν σημαντικές παλαιές συλλογές και μουσείο.

Ο σκοπός των Δημόσιων Βιβλιοθηκών είναι μορφωτικός, εκπαιδευτικός και πληροφοριακός.

Στην κοινωνία της πληροφορίας που βιώνουμε, η γνώση και η διατήρηση της ιστορικής μνήμης είναι κρίσιμος παράγοντας όχι μόνο για καλύτερη εκπαίδευση, διά βίου μάθηση και έρευνα αλλά και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και της απασχόλησης. Για λόγους, επομένως, εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, οικονομικούς και δημοκρατικούς θα πρέπει να αξιοποιήσουμε - ως κοινωνία και ως πολιτεία - τις προκλήσεις και τις δυνατότητες που μας προσφέρει η κοινωνία της πληροφορίας, καθώς μπορεί ν' αποτελέσει βασικό εργαλείο για ευημερία, ενδυνάμωση της δημοκρατίας και ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων.

Για να επιτευχθεί η αποστολή και οι στόχοι των Γ.Α.Κ. και των Δημοσίων Βιβλιοθηκών απαιτείται μια συνεχής υποστήριξη μέσω της παροχής κατάλληλου και εξειδικευμένου σύγχρονου εξοπλισμού μέσα σε ένα κατάλληλο κτηριακό περιβάλλον λόγω της ιδιαιτερότητας των αρμοδιοτήτων τους. Λόγω δε της φυσιογνωμίας τους πολλά Γ.Α.Κ. και Βιβλιοθήκες στεγάζονται σε ιδιαίτερα κτίρια, πολλά εξ αυτών διατηρητέα, με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική που χρήζουν προσεκτικής και ειδικής φροντίδας. Από την άλλη ο εξοπλισμός διαφέρει των άλλων φορέων του Υπουργείου και για τον λόγο αυτό απαιτείται ιδιαίτερη διαχείριση. Τέλος, απαιτείται η υποστήριξη σε εξειδικευμένες υπηρεσίες κυρίως σε ότι αφορά σε δράσεις για τη συντήρηση των αρχείων και των τεκμηρίων.

✓ **Ποιότητα και εκσυγχρονισμός στον τομέα**

Το ΥΠΑΙΘ δραστηριοποιείται σε έναν τομέα με ιδιαίτερες απαιτήσεις, ενώ στην ευθύνη του έχει ένα μεγάλο όγκο δομών και φορέων όπως αποκεντρωμένες υπηρεσίες, περιφερειακές υπηρεσίες, ν.π.ι.δ. και ν.π.δ.δ. Επιπλέον, λόγω της χαμηλής αυτονομίας των διαφόρων φορέων και δομών, όπως των σχολικών μονάδων, Δ/νσεων Εκπαίδευσης, αρκετές εκ των παρεμβάσεων απαιτούνται να υλοποιούνται κεντρικά. Έτσι, για να επιτευχθούν οι στόχοι του ΥΠΑΙΘ απαιτούνται σειρά εκσυγχρονιστικών δράσεων σε πληροφοριακά συστήματα και υποδομές πάσης φύσεως τόσο εντός του Υπουργείου όσο και εκτός. Η ποιοτικότερη παροχή των υπηρεσιών του Υπουργείου απαιτεί μια συνεχή στήριξη και υποστήριξη από την πολιτεία, προκειμένου οι ωφελούμενοι μαθητές, εκπαιδευτικοί, υπάλληλοι και πολίτες να μπορούν να απολαμβάνουν ολοένα και καλύτερες παροχές.

Σύμφωνα με το ΕΠΑ απώτερος στόχος οικονομικής πολιτικής είναι η εξασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης της χώρας με μέγιστη δυνατή σύγκλιση των περιφερειών, η πληρέστερη δυνατή αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας και η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και της προστασίας του περιβάλλοντος. Για το σκοπό αυτό το ΕΠΑ διαρθρώνεται σε πέντε +1 πυλώνες/αναπτυξιακούς στόχους, οι οποίοι εξειδικεύονται σε ειδικούς στόχους και προτεραιότητες. Οι πρώτοι δυο από τους πυλώνες έχουν ευρύτερη στόχευση που αφορά πρακτικά στο σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων, ενώ οι υπόλοιποι τρεις στοχεύουν στην ενίσχυση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Η επίτευξη μιας ισχυρής και διατηρήσιμης ανάπτυξης στο σύνολο της οικονομίας της χώρας απαιτεί την ισορροπημένη μεγέθυνση και στους πέντε πυλώνες. Επιπλέον, αναγκαίες είναι η εξειδίκευση, η προτεραιοποίηση και η ιεράρχηση των επενδυτικών έργων εντός κάθε πυλώνα, με βάση τη δυνατότητά τους να συνεισφέρουν στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων.

Αντιστοίχιση με αναπτυξιακούς στόχους και ειδικούς στόχους ΕΠΑ

Οι πέντε αναπτυξιακοί στόχοι που προβλέπονται στο ΕΠΑ είναι οι εξής: έξυπνη ανάπτυξη, πράσινη ανάπτυξη, κοινωνική ανάπτυξη, ανάπτυξη υποδομών και εξωστρέφεια.

Ο έκτος αναπτυξιακός στόχος είναι η υποστήριξη των προγραμμάτων με τις δύο προτεραιότητες: διοικητική υποστήριξη και τεχνική βοήθεια.

Κάθε ένας από τους ανωτέρω αναπτυξιακούς στόχους περιλαμβάνει ειδικούς στόχους και προτεραιότητες. Παρακάτω ακολουθεί παρουσίαση των ειδικών αναπτυξιακών στόχων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ συσχετισμένων με τους αναπτυξιακούς στόχους και τους ειδικούς στόχους του ΕΠΑ.

2.2 Άξονες προτεραιότητας-συσχέτιση με προτεραιότητες ΕΠΑ-περιγραφή κατηγοριών έργων και δράσεων, που θα περιληφθούν ανά προτεραιότητα ΕΠΑ-τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ-καθεστώς ενίσχυσης-δείκτες εκροών-δυνητικοί δικαιούχοι

Άξονες προτεραιότητας - συσχέτιση με προτεραιότητες ΕΠΑ

Οι άξονες προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ είναι σε συμφωνία με τις προτεραιότητες του ΕΠΑ, επιλέγονται δε συγκεκριμένοι από αυτούς ως εξής:

Προτεραιότητες του στόχου «**κοινωνικής ανάπτυξης**»

Προτεραιότητες εντός του στόχου «**ενίσχυσης της εξωστρέφειας**»

Περιγραφή κατηγοριών έργων και δράσεων, που θα περιληφθούν ανά προτεραιότητα ΕΠΑ

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι κατηγορίες δράσεων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ που προτείνονται για καθεμιά από τις προτεινόμενες προτεραιότητας ανά αναπτυξιακό στόχο του ΕΠΑ:

Αναπτυξιακός Στόχος « κοινωνικής ανάπτυξης »	
Προτεραιότητα	Δράσεις
Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	✓ Ανάπτυξη, αναβάθμιση και βελτίωση κτηριακής υποδομής καθώς και του εξοπλισμού στα νοσοκομεία του ΥΠΑΙΘ καθώς και σε πανεπιστημιακές κλινικές συμπεριλαμβανομένων δράσεων για τον κορωνοϊό COVID-19
Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Γενίκευση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής σε όλη την επικράτεια ✓ Ακαδημαϊκά συγγράμματα στην ανώτατη εκπαίδευση ✓ Υποτροφίες αριστείας σπουδαστών ανώτατης εκπαίδευσης ✓ Υποστήριξη πρακτικών ασκήσεων και μαθητείας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στην ΔΒΜ καθώς και στην ανώτατη εκπαίδευση ✓ Εξειδικευμένες δράσεις για τη νεολαία σε τομείς πολιτισμού-εθελοντισμού-περιβάλλοντος, για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (πρόσφυγες, μετανάστες, κρατούμενοι) και για τους ενήλικες ✓ Ενίσχυση της έρευνας στα ΑΕΙ, την Ακαδημία Αθηνών και το ΙΙΒΕΑΑ ✓ Εισαγωγή νέων θεματικών ενοτήτων για την καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων, κρατικό πιστοποιητικό πληροφορικής μέσα στο σχολείο

Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού στην εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Στήριξη της ισότιμης ένταξης και της συμμετοχής στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων, της κατάρτισης και της διά βίου μάθησης, της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης, καθώς και της βελτίωσης των επιδόσεων των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων, των ατόμων με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, των μουσουλμανοπαίδων, των μεταναστών και των προσφύγων, λαμβάνοντας υπόψη και την ισότητα των φύλων ✓ Δράσεις με έμφαση στη συμπερίληψη για την ειρηνική και δημιουργική συνύπαρξη του μαθητικού πληθυσμού, (παιδιά με αναπηρία, παιδιά προσφύγων, παιδιά μεταναστών) ✓ Πρόσβαση παιδιών προσφύγων στα σχολεία και εξορθολογισμός της διαδικασίας ενσωμάτωσης στην εκπαιδευτική διαδικασία ✓ Αναδιαμόρφωση του θεσμού των ΔΥΕΠ και των τάξεων υποδοχής
Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της ενσωμάτωσης ατόμων με αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Οριζόντιες παρεμβάσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στο σύνολο των δομών και των φορέων του ΥΠΑΙΘ ✓ Αναβάθμιση εξοπλισμού με σύγχρονο προοριζόμενο ειδικά για άτομα με αναπηρία και ειδικός εποπτικός εξοπλισμός ✓ Ψηφιακή προσβασιμότητα μαθητών/σπουδαστών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε όλες τις βαθμίδες
Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ανάπτυξη, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και των δομών της ΔΒΜ και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων των δομών μαθητικής και φοιτητικής μέριμνας, τόσο σε κτηριακές εγκαταστάσεις όσο και σε υλικοτεχνική υποδομή όπως συμβατικό-εκπαιδευτικό/εποπτικό-επιστημονικό/ερευνητικό εξοπλισμό καθώς και νέες κτηριακές υποδομές και αγορές ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των συντηρήσεων-επισκευών-διαμορφώσεων μετά των απαιτούμενων μελετών ✓ Ανάπτυξη, εγκατάσταση, αναβάθμιση σύγχρονων συστημάτων επιτήρησης και ασφαλείας για την ενίσχυση της προστασίας των ΑΕΙ της χώρας ✓ Εφαρμογή των αρχών της κυκλικής οικονομίας και επαναξιοποίηση Η/Υ, δυσλειτουργικών ή μη αποδοτικών περιφερειακών συσκευών ΤΠΕ ή/και λοιπών μηχανών γραφείου Δημιουργία ψηφιακών πλατφορμών επιμόρφωσης και μάθησης (MOOC, Open Education Resources) ✓ Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό ✓ Υποστήριξη του ψηφιακού σχολείου ✓ Παρεμβάσεις για το Νέο Σχολείο ✓ Αξιοποίηση νέων παιδαγωγικών πρακτικών και ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία ✓ Ανάπτυξη/επέκταση ψηφιακών εργαλείων και πληροφοριακών συστημάτων για τις ανάγκες του ΥΠΑΙΘ ✓ Δημιουργία ηλεκτρονικών μέσων/ψηφιακών εργαλείων και δράσεων για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση μαθητών, σπουδαστών, γονέων εκπαιδευτικών και πολιτών ✓ Ανάπτυξη πλαισίου για την καλλιέργεια των ψηφιακών δεξιοτήτων και τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης με τη χρήση των ΤΠΕ. Προώθηση καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων και περιβαλλόντων μάθησης με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης ✓ Ενσωμάτωση προσβάσιμου ψηφιακού περιεχομένου σε προγράμματα σπουδών, ενίσχυση της ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου. Έμφαση στις καινοτόμες εφαρμογές των ΤΠΕ (εκπαιδευτική ρομποτική και τεχνητή νοημοσύνη, δημιουργία νέων μορφών μάθησης (e-portfolios)

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ανάπτυξη-αναβάθμιση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου (όπως ψηφιακά/διαδραστικά βιβλία) ✓ Ενίσχυση επιμόρφωσης εκπαιδευτικών για χρήση νέων τεχνολογιών (ΤΠΕ) ✓ Στήριξη και επέκταση πρόσβασης σε ακαδημαϊκές πηγές και βάσεις δεδομένων ✓ Στήριξη και επέκταση των ηλεκτρονικών συγγραμμάτων στην ανώτατη εκπαίδευση ✓ Ανάπτυξη υποδομών κατάθεσης ερευνητικών δεδομένων-αποθετήρια ✓ Εν γένει δράσεις ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης ✓ Επέκταση προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης
Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Υποστήριξη της πιλοτικής εφαρμογής του νέου συστήματος ΕΕΚ (πρότυπα ΕΠΑΛ-πειραματικά-ΙΕΚ-ΕΣΚ) ✓ Δημιουργία εξειδικευμένων εργαστηρίων με σύγχρονο εξοπλισμό
Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Υποστήριξη ανάπτυξης και προβολής διεθνών και ξενόγλωσσων προγραμμάτων ✓ Εσωτερική-εξωτερική κινητικότητα ✓ Επέκταση δομών και ευκαιριών για εξ αποστάσεως εκπαίδευση ✓ Γέφυρες επικοινωνίας με επιστήμονες του εξωτερικού ✓ Υποστήριξη απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας ✓ Διασύνδεση-συνεργασία της ανώτατης εκπαίδευσης με επιχειρήσεις
Αναπτυξιακός Στόχος «ενίσχυσης της εξωστρέφειας»	
Προτεραιότητα	Δράσεις
Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ανάπτυξη, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υποδομών των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας, τόσο σε κτηριακές εγκαταστάσεις όσο και σε υλικοτεχνική υποδομή (συμβατικός και επιστημονικός εξοπλισμός) και αγορές ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των συντηρήσεων, επισκευών, διαμορφώσεων καθώς και των μελετών ✓ Δημιουργία πρότυπων εργαστηριακών χώρων για τις ανάγκες των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας και υποστήριξη σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, όπως συντήρηση τεκμηρίων, κειμηλίων και βιβλίων ✓ Διεύρυνση και εκσυγχρονισμός των ΤΠΕ των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας και ανάδειξής τους ως μέσα σύγχρονου πολιτισμού ✓ Δράσεις ανάδειξης των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας ✓ Στοχευμένες δράσεις παιδείας και πολιτισμού των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας ✓ Εκσυγχρονισμός/αντικατάσταση των κινητών μονάδων των Δημόσιων Βιβλιοθηκών (βιβλιοαυτοκίνητα) και επέκταση του θεσμού ✓ Εκσυγχρονισμός αναγνωστηρίων των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και εμπλουτισμός με νέο σύγχρονο εξοπλισμό ✓ Παρεμβάσεις στους μουσειακούς χώρους, ανάδειξη κειμηλίων, κτηρίων ιδιαίτερης πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και αρχαίων των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας ✓ Δράσεις προστασίας, προβολής και ανάδειξης του πλούτου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας ως σημεία ιστορικής μνήμης, παιδείας και πολιτισμού ✓ Ενίσχυση του βιβλιακού-αρχειακού αποθέματος των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. και πρόσβαση σε πηγές και βάσεις δεδομένων ✓ Εκσυγχρονισμός των Δημόσιων Βιβλιοθηκών και των Γ.Α.Κ. της χώρας ως πολιτιστικά κέντρα και παρεμβάσεις στους μουσειακούς χώρους αυτών

Τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ

Το ΥΠΑΙΘ στο πλαίσιο ενός συνολικού στρατηγικού σχεδιασμού που βασίζεται στο κυβερνητικό πρόγραμμα και λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις τρέχουσες ανάγκες του φορέα, τις προκλήσεις του τομέα καθώς και τις σημερινές συνθήκες τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο, επιδιώκει μια πολύπλευρη αξιοποίηση και μόχλευση των πόρων που του αναλογούν από κάθε πηγή. Ο σχεδιασμός του ΥΠΑΙΘ λαμβάνει υπόψη τις προοπτικές της οικονομίας, τη συμπληρωματικότητα με συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση του αναπτυξιακού αποτελέσματος, τις λοιπές πηγές χρηματοδότησης για έργα και παρεμβάσεις καθώς και τη γενικότερη δημοσιονομική στρατηγική της χώρας, όπως αποτυπώνεται στο ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ). Στο πλαίσιο αυτό θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή του ΤΠΑ δια του ΕΠΑ ως βασικό εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός και οι στόχοι του ΥΠΑΙΘ στην περίοδο 2021-2025, χρηματοδοτώντας τα εν εξελίξει έργα του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ όσο και τα νέα που θα ενταχθούν στην περίοδο αυτή.

Το ΥΠΑΙΘ μέσω του εθνικού ΠΔΕ ήδη χρηματοδοτεί σημαντικές δράσεις-παρεμβάσεις ιδιαίτερης σημασίας για την επίτευξη των στόχων και των πολιτικών του. Μεγάλο μέρος των προϋπολογισμών καλύπτουν ανάγκες της ανώτατης εκπαίδευσης κυρίως σε κτηριακές και υλικοτεχνικές υποδομές, στη συντήρηση και εκσυγχρονισμό αυτών. Επίσης, σημαντικά ποσά δεσμεύονται για τις ανάγκες εφαρμογής της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης στο σύνολο της επικράτειας, που αφορούν κυρίως σε σχολική στέγη και εξοπλισμό. Επιπλέον, σημαντική είναι η συμβολή του εθνικού ΠΔΕ σε μια σειρά παρεμβάσεων που αφορούν στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, τα Γ.Α.Κ. της χώρας καθώς και τα λοιπά ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ. που εποπτεύονται από το ΥΠΑΙΘ. Σημαντικές οριζόντιες δράσεις, επίσης, χρηματοδοτούνται από το εθνικό ΠΔΕ. Δεδομένου ότι έχει πραγματοποιηθεί ήδη μια συγκριτική προσέγγιση στο μέρος που αφορά στις δράσεις και τις πηγές χρηματοδότησης, τεκμηριώνεται ξεκάθαρα η ανάγκη συμμετοχής του ΕΠΑ ως χρηματοδοτικού μέσου τόσο για την συνέχιση υλοποίησης σειράς παρεμβάσεων του ΥΠΑΙΘ όσο και για τη χρηματοδότηση νέων.

Ωστόσο, για την βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων του ΕΠΑ/ΤΠΑ θα εξυγιανθούν οι ανεκτέλεστοι προϋπολογισμοί των δράσεων του εθνικού ΠΔΕ, ιδιαίτερα όσων δεν ικανοποιούν πλέον την επενδυτική πολιτική του ΥΠΑΙΘ ή που δεν έχουν θετικό αναπτυξιακό πρόσημο ή δεν καλύπτουν τις προτεραιότητες σύμφωνα με τον σχεδιασμό. Παράλληλα, θα αξιολογηθούν εκ νέου οι ανεκτέλεστοι προϋπολογισμοί των δράσεων οι οποίες τεκμηριώνουν την προοπτική για θετικό αναπτυξιακό πρόσημο.

Καθεστώς ενίσχυσης

Ως προς τα καθεστώτα ενίσχυσης, αναγκαίος είναι ο καθορισμός του είδους της μη επιστρεπτέας (επιχορήγηση και ισοδύναμα επιχορήγησης) ή επιστρεπτέας ενίσχυσης (όπως δάνειο, εγγύηση και επιχειρηματικά κεφάλαια) ή του συνδυασμού αυτών.

Δείκτες εκροών

Για την αποτίμηση των δράσεων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ, σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΑΝΕΠ, επιλέχθηκε η χρήση δεικτών εκροών του επικαιροποιημένου «ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020», προκειμένου να είναι δυνατή πιθανή αξιοποίηση μελλοντικά και άλλων πηγών χρηματοδότησης για τις δράσεις του ΕΠΑ. Οι δείκτες εκροών αποτιμούν το προϊόν που ευθέως παράγεται από μια πράξη και σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις που χρηματοδοτούνται (όπως αριθμός νέων σχολικών μονάδων που ανεγείρονται, ή αριθμός εργαστηρίων των οποίων ανανεώνεται ο εξοπλισμός).

Ακολουθούν οι προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης των δράσεων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ της 1ης Προγραμματικής Περιόδου, οι οποίοι κατανέμονται ανά αναπτυξιακό στόχο και προτεραιότητα του ΕΠΑ 2021-2025.

Επισημαίνεται ότι, η παρούσα κατανομή δεικτών ανά στόχο και προτεραιότητα είναι ενδεικτική και δεν αποκλείεται η επιλογή του κατάλληλου δείκτη ανά δράση από το σύνολο των δεικτών του συστήματος, ενώ το σύνολο των προτεινόμενων δεικτών καλύπτει τις ανάγκες παρακολούθησης των δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΕΠΑ, χρησιμοποιείται δε ο κωδικός δείκτη, όπως αποτυπώνεται στο Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών ΕΣΠΑ, προκειμένου να είναι εύκολη η αναζήτηση του δελτίου ταυτότητας δείκτη με επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τη χρήση του. Επίσης, ο κάθε δείκτης δεν είναι δεσμευτικός για χρήση μόνο στο στόχο που αφορά, αλλά μπορεί να αξιοποιηθεί και σε προτεραιότητες άλλων στόχων.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΑ/ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΠΑ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ ΕΚΡΩΝ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ			
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Μονάδες υγείας που βελτιώνονται	Αριθμός	T1626
	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029
3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ	Αριθμός δράσεων υποστήριξης ΑΜΕΑ	Αριθμός	11505
	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029
3.5 Κοινωνικές επενδύσεις	Αριθμός Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ενισχύονται	Αριθμός	4901
	Αίθουσες διδασκαλίας προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που κατασκευάζονται - βελτιώνονται	Αριθμός	5101
	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	11502
	Φοιτητές/ Σπουδαστές/ Απόφοιτοι που συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης	Άτομα	11802
	Αριθμός επιχορηγούμενων φορέων	Αριθμός	-
	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029
	Αριθμός μαθητών/σπουδαστών/αποφοίτων (ΕΠΑΛ, ΣΕΚ, ΙΕΚ κλπ) που συμμετέχουν σε προγράμματα μαθητείας	Άτομα	T4962

3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης	Αριθμός ερευνητικών υποδομών που ενισχύονται	Αριθμός	6002
	Αριθμός Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ενισχύονται	Αριθμός	4901
	Αριθμός προγραμμάτων σπουδών / πακέτων εκπαιδευτικού υλικού που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται	Αριθμός	T4639
	Αριθμός συστημάτων για την υποστήριξη του ψηφιακού σχολείου	Αριθμός	11508
	Αριθμός σχολικών μονάδων που έχουν ενταχθεί στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου	Αριθμός	11510
	Πλήθος ΤΠΕ εφαρμογών που αναπτύσσονται	Αριθμός	O0301
	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029
	Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό	Αριθμός	11507
3.9 Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029
3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	Αριθμός Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ενισχύονται	Αριθμός	4901
	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	CO22
	Άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων (όπως ορίζονται από την ισχύουσα Νομοθεσία) και άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια	Άτομα	T1268
5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ			
5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	9404
	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	9405
	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029

Δυνητικοί δικαιούχοι

Στους δυνητικούς δικαιούχους του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων συμπεριλαμβάνονται ιδίως οι παρακάτω:

- Όλες οι Γ.Γ., οι υπηρεσίες και τα τμήματα του ΥΠΑΙΘ, συμπεριλαμβανομένων των οριζόντιων υποστηρικτικών υπηρεσιών που υπάγονται στον Υπηρεσιακό Γραμματέα καθώς και των περιφερειακών και αποκεντρωμένων υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ
- Τα Γ.Α.Κ. της χώρας
- Όλοι οι εποπτευόμενοι φορείς του ΥΠΑΙΘ, όπως ΑΕΙ, ΕΛΚΕ, Δημόσιες Βιβλιοθήκες, ΙΕΠ, ΕΟΠΠΕΠ, ΙΝΕΔΙΒΙΜ, ΙΤΥΕ Διόφαντος
- Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέας Παιδείας
- Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ)
- Το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ)
- Η εταιρεία Κτιριακές Υποδομές ΑΕ (ΚΤΥΠ ΑΕ) και η εταιρία Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ (ΚτΠ ΑΕ)
- Το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ ΑΕ)
- Οι ΟΤΑ Α' Βαθμού
- Οι σχολικές επιτροπές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας
- Κοινωνικοί εταίροι

2.3 Τεκμηρίωση συμβολής του άξονα προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ (δείκτες του ΕΠΑ)

Σε κάθε σύγχρονη κοινωνία η μόρφωση, η παιδεία, η εκπαίδευση και κατάρτιση διαμορφώνουν μια βασική παράμετρο καταλύτη για την πρόοδο σε κάθε οικονομία.

Σαφώς η μόρφωση, όπως αυτή παρέχεται σε όλες τις βαθμίδες, έχει διακριτές πτυχές που αγγίζουν το φάσμα τόσο της ηθικής όσο και της πνευματικής διάπλασης, που αναμφίβολα οδηγούν στην ατομική, προσωπική και επαγγελματική επιτυχία και ως εκ τούτου και στη συλλογική σε επίπεδο οικονομίας.

Είναι δε γεγονός ότι το ανθρώπινο κεφάλαιο έχει μεγάλη σημασία στην παραγωγική διαδικασία, ενώ η εκπαίδευση επηρεάζει σημαντικά του δείκτες οικονομικής ανάπτυξης καθώς το κατά κεφαλήν προϊόν είναι και συνάρτηση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, οι οποίες αποκτώνται μέσω της επένδυσης στην εκπαίδευση η οποία βεβαίως έχει και άμεση επίδραση και στην ατομική ευημερία.

Προκειμένου να βελτιωθεί η οικονομική ανάπτυξη και η απασχόληση θεωρείται αναγκαίο να διαθέτουν οι πολίτες τις απαραίτητες δεξιότητες για να επιτύχουν στην αγορά εργασίας.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση συμβάλουν στην πρόληψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, στη διαφύλαξη των ανθρωπίνων και κοινωνικών αξιών και στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Είναι αναγκαίο να υπάρχει μέριμνα ώστε τα παιδιά και οι νέοι να αποκτούν κοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες, να ενισχυθεί η κριτική σκέψη και η εξοικείωση με τα ψηφιακά μέσα, να ενισχυθεί η εκπαίδευση των μειονεκτούντων παιδιών και να προαχθεί ο διαπολιτισμικός διάλογος.

Μέσω επενδύσεων σε πεδία που αναφέρονται άμεσα στην εκπαίδευση και κατάρτιση όσο και σε γενικότερα πεδία όπως στην ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης, η συμβολή των αξόνων προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ, στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ και συγκεκριμένα στους παρακάτω αντίστοιχους δείκτες αποτελέσματος θεωρείται σημαντική:

Δείκτες αποτελέσματος ΕΠΑ που συμβάλλει το ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ ως προς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του αναπτυξιακού στόχου **Κοινωνική Ανάπτυξη**

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
Μερίδιο διεθνών ή ξένων φοιτητών σε επίπεδο πτυχίου, ως προς το σύνολο συνόλου αυτών	Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	4% (2017)	7%	7%	Ορισμός στόχου με βάση τον Ευρωπαϊκό ΜΟ
Ποσοστό αποφοίτων ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με επαγγελματική εκπαίδευση	Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	25% (2017)	46%	46%	Ορισμός στόχου με βάση τον Ευρωπαϊκό ΜΟ
Ποσοστό απασχόλησης ατόμων 25-34 ετών, με ανώτερη δευτεροβάθμια ή μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση	Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	62% (2017)	79%	79%	Ορισμός στόχου με βάση τον Ευρωπαϊκό ΜΟ
Ποσοστό απασχόλησης πρόσφατων αποφοίτων, % του πληθυσμού ηλικίας 20-34	Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	55,3 (2018)	81,7 (2018)	70%	Με βάση το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΤ 2020) το ποσοστό των απασχολούμενων πτυχιούχων (ηλικίας 20-34 ετών με τουλάχιστον ανώτερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και που έχουν τελειώσει την εκπαίδευση τους πριν από 1-3 χρόνια) πρέπει να είναι τουλάχιστον 82%
Ποσοστό συμμετοχής ενηλίκων σε διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	3,9% (2019)	-	15%	Στόχος του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΤ 2020)
Ποσοστό σχολείων με γρήγορη σύνδεση σε ίντερνετ υψηλής ταχύτητας (1GB)	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης	-	-	100%	Οι ευρωπαϊκοί ευρωζωνικοί στόχοι προβλέπουν ότι έως το 2025 όλα τα σχολεία θα έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας (1GB)
Ποσοστό ατόμων με (και χωρίς) περιορισμό δραστηριότητας/αναπηρία, ηλικίας 30-34 ετών, που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά φύλο και σοβαρότητα αναπηρίας		Άτομα με σοβαρή αναπηρία 30-34 ετών: 12,2% Άτομα με μέτρια αναπηρία 30-34 ετών: 27.7% Άτομα χωρίς αναπηρία 30-34 ετών: 43.4%			
Ποσοστό πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης στον πληθυσμό των ατόμων με (και χωρίς) περιορισμό δραστηριότητας/αναπηρία ηλικίας 18-29 ετών κατά φύλο και σοβαρότητα αναπηρίας		Άτομα με σοβαρή αναπηρία: 42.6% Άτομα με μέτρια αναπηρία: 18.2% Άτομα χωρίς αναπηρία: 30.9%			

2.4 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης νέων έργων / δράσεων

Ο σχεδιασμός του ΥΠΑΙΘ για το ΤΠΑ λαμβάνει υπόψη τις προβλέψεις του ΕΠΑ για μια εμπροσθοβαρή εκτέλεση του προγράμματος, με δεδομένη την ανάγκη αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων της πρόσφατης κρίσης και των νέων προκλήσεων λόγω της πανδημίας, καθώς επίσης και τη συνέχιση της χρηματοδότησης των υφιστάμενων έργων.

Στο πλαίσιο αυτό θα επιδιωχθεί η άμεση ένταξη του μεγαλύτερου όγκου έργων/προϋπολογισμού στα δύο πρώτα έτη, σε ποσοστό τουλάχιστον 70% επί του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος, ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για τη γρήγορη ενεργοποίηση και εκτέλεσή τους. Ειδικότερα στο πρώτο έτος θα ενταχθεί το σύνολο των συνεχιζόμενων έργων σε βάρος των οποίων έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις καθώς και των συνεχιζόμενων έργων που έχει εκκινήσει η διαγωνιστική διαδικασία για την ανάληψη νομικών δεσμεύσεων. Θα πρέπει, ωστόσο, να ληφθεί υπόψη ότι εξαιτίας του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, των δικαστικών διενέξεων, αλλά και τη μη επαρκή στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό ορισμένων εκ των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων ο προγραμματισμός αυτός ενέχει περιθώρια αστοχίας κυρίως στο μέρος που αφορά στην ενεργοποίηση των έργων. Ο φορέας μας θα επιδιώξει τη συντομότερη άρση των όποιων εμποδίων κατά λόγω αρμοδιότητας.

3 Υποστήριξη-Τεχνική βοήθεια του προγράμματος

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν. 4635/2019 κάθε Υπουργείο ή Περιφέρεια δικαιούται τεχνικής βοήθειας (τεχνικής υποστήριξης) για τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο του οικείου προγράμματος, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Υπηρεσιών Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση του προγράμματος. Συνίστανται, ιδίως, στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, στην κάλυψη δαπανών, καθώς και σε κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων και των προγραμμάτων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ.

Ο προϋπολογισμός του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας των επιμέρους προγραμμάτων του ΕΠΑ καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι 1% των συνολικών πιστώσεών τους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η τεχνική βοήθεια του παρόντος τομεακού προγράμματος, συμπεριλαμβάνει τις εξειδικευμένες εκείνες εφαρμογές και δράσεις τεχνικής βοήθειας που κρίνονται αναγκαίες για την υλοποίηση των ειδικότερων στόχων και προτεραιοτήτων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ.

Η εξ αρχής διαμόρφωση, ανάπτυξη και λειτουργία των ρυθμιστικών πλαισίων, διαδικασιών και συστημάτων διαχείρισης, θα προκαλέσει για την Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ, φόρτο εργασίας καθώς και ανάγκες προσαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό αναμένεται να δημιουργηθούν απαιτήσεις κατάλληλης στελέχωσης, αναζήτησης εξειδικευμένης γνώσης, εξοπλισμού, δημοσιότητας, ενημέρωσης καθώς και εκπαίδευσης στελεχών, έτσι ώστε, αφενός ο φορέας να ανταπεξέλθει στις νέες προκλήσεις και αφετέρου να διασφαλιστεί η παροχή επαρκούς υποστήριξης προς την πολιτική ηγεσία για τον ορθό σχεδιασμό και την επίτευξη των τιθέμενων στόχων. Επιπλέον, η προϋπάρχουσα εμπειρία από την υλοποίηση άλλων πλαισίων αναπτυξιακού προγραμματισμού έχει αναδείξει την ανάγκη στήριξης και των δυνητικών δικαιούχων των έργων και δράσεων, με στόχο αυτοί να βελτιώσουν την οργανωτική τους αποτελεσματικότητα.

Επιπλέον, το ΥΠΑΙΘ συχνά στηρίζεται στη συνδρομή άλλων νομικών προσώπων, που σύμφωνα με τη νομοθεσία και το ρυθμιστικό τους πλαίσιο, έχουν σαν αποστολή την ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης.

Παράλληλα, κατά περίπτωση σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό, ενδέχεται να δοθεί η δυνατότητα για επιχορήγηση – χρηματοδότηση – πληρωμή νομικών προσώπων / φορέων στους οποίους μπορεί να περιλαμβάνονται και διεθνείς οργανισμοί και για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων – έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και που αποσκοπούν στην προώθηση θεμάτων τομεακής αρμοδιότητας του ΥΠΑΙΘ.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, το ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ περιλαμβάνει δύο άξονες προτεραιότητας:

- ✓ ΑΠ: Διοικητική υποστήριξη
- ✓ ΑΠ: Τεχνική βοήθεια

3.1 Περιγραφή έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της υποστήριξης-τεχνικής βοήθειας – δείκτες εκρών – δυνητικοί δικαιούχοι

ΑΠ 6.1: Διοικητική υποστήριξη

Δημιουργείται άξονας προτεραιότητας 6.1 λαμβάνοντας υπόψη την υπ' αρ. 95189/14-09-2020 (Β' 3961) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία στο τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης β) της παρ. 1. προέβλεψε τη δημιουργία ειδικού άξονα προτεραιότητας με αντικείμενο την υποστήριξη των εποπτευόμενων φορέων του οικείου Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή υπηρεσιών του φορέα κατάρτισης, ο οποίος δεν συσχετίζεται με προτεραιότητα του ΕΠΑ.

Το περιεχόμενο των σχετικών δράσεων του παρόντος άξονα προτεραιότητας, περιλαμβάνουν ιδίως:

- Επιχορήγηση / χρηματοοικονομική φορέων εντός και εκτός γενικής κυβέρνησης, εποπτευόμενων και άλλων νομικών προσώπων και υπηρεσιών, σύμφωνα με το θεσμικό τους πλαίσιο.
- Την επιχορήγηση / χρηματοδότηση φορέων / νομικών προσώπων / οργανισμών – συμπεριλαμβανομένων και διεθνών οργανισμών – για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων που αναλαμβάνουν σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο στους τομείς ευθύνης του ΥΠΑΙΘ.
- Την εκ του νόμου επιχορήγηση/χρηματοδότηση για θεσμοθετημένες παρεμβάσεις ή/και υποχρεώσεις που δεν συσχετίζονται με προτεραιότητα του ΕΠΑ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων ΑΠ 6.1:

Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
6.1 Διοικητική Υποστήριξη	Επιχορήγηση φορέων εντός και εκτός γενικής κυβέρνησης, εποπτευόμενων και άλλων νομικών προσώπων και υπηρεσιών, σύμφωνα με το θεσμικό τους πλαίσιο.
	Επιχορήγηση – χρηματοδότηση νομικών προσώπων / φορέων σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του ΠΔΕ και του ΕΠΑ, για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων – έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ.
	Εκ του νόμου επιχορήγηση/χρηματοδότηση για θεσμοθετημένες παρεμβάσεις ή/και υποχρεώσεις που δεν συσχετίζονται με προτεραιότητα του ΕΠΑ.

ΑΠ 6.2: Τεχνική βοήθεια ΤΠΑ

Δημιουργείται άξονας προτεραιότητας 6.2 λαμβάνοντας υπόψη την περίπτωση γ) της παρ. 1 του άρθρου 3 της υπ’ αρ. 95189/14-09-2020 (Β’ 3961) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με προϋπολογισμό που υπολογίζεται έως το 1% του ορίου πιστώσεων του Φορέα για την πενταετία.

Στον άξονα προτεραιότητας της τεχνικής βοήθειας μπορούν να συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικές κατηγορίες ενεργειών τόσο για την Υπηρεσία Διαχείρισης, όσο και για τους δυνητικούς δικαιούχους του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ (κατά περίπτωση) που να αφορούν ιδίως στα εξής:

- Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης.
Ενδεικτικά: Διαμόρφωση ειδικών θεσμικών / μεθοδολογικών / διαχειριστικών εργαλείων, ανάπτυξη / επέκταση συστημάτων πληροφορικής / διεπαφών / βάσεων δεδομένων, που αφορούν στην εφαρμογή του ΤΠΑ ΥΠΑΙΘ.
- Υποστήριξη της υλοποίησης του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ
Ενδεικτικά: προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού, αγορά ή ανάπτυξη λογισμικού, δαπάνες μετακινήσεων, δαπάνες εμπειρογνομόνων, εξασφάλιση εξωτερικών συμβουλευτικών υπηρεσιών και συμβούλων τεχνικής υποστήριξης σε εξειδικευμένα θέματα, ανάπτυξη και διάχυση μεθόδων οργάνωσης, αγορά και συνδρομές ειδικών εφαρμογών και δικτύων, παραγωγή εκπαιδευτικών πακέτων και αντίστοιχων εκπαιδευτικών εργαλείων, οργάνωση ή συμμετοχή σε συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις εργασίας, εκδηλώσεις, σεμινάρια στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, κλπ.
Στις ενδεικτικές δράσεις υποστήριξης της υλοποίησης του ΕΠΑ και των Προγραμμάτων του περιλαμβάνεται, επίσης, η στήριξη της επάρκειας των δυνητικών δικαιούχων.
- Διενέργεια επιθεωρήσεων - ελέγχων - πιστοποιήσεων
Ενδεικτικά: υπηρεσίες σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων για την πραγματοποίηση ελέγχων / επαληθεύσεων / επιθεωρήσεων, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του ΕΠΑ.
- Πληροφόρηση και δημοσιότητα
Ενδεικτικά: παροχή πληροφόρησης και πρόσβασης για όλα τα Προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικών με την εξέλιξη της υλοποίησης τους, ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο των Προγραμμάτων, τήρηση των υποχρεώσεων

δημοσιότητας που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (ενδεικτικά, δημοσίευση προσκλήσεων – προκηρύξεων).

Σημειώνεται ότι οι δράσεις της τεχνικής βοήθειας εκτός από την τρέχουσα αναπτυξιακή περίοδο δύναται να αφορούν και στην προπαρασκευή της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων ΑΠ 6.2:

Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
6.2 Τεχνική Βοήθεια ΤΠΑ	Διαμόρφωση ειδικών θεσμικών / μεθοδολογικών / διαχειριστικών εργαλείων, ανάπτυξη / επέκταση συστημάτων πληροφορικής / διεπαφών / βάσεων δεδομένων, που αφορούν στην εφαρμογή του ΤΠΑ ΥΠΑΙΘ
	Υποστήριξη της υλοποίησης του ΤΠΑ ΥΠΑΙΘ και των έργων του καθώς και της Υπηρεσίας Διαχείρισης, και ενίσχυση της ικανότητας διαχείρισης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων του.
	Υπηρεσίες σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων επαληθεύσεων, επιθεωρήσεων και ελέγχων
	Δράσεις τεχνικής βοήθειας των δυνητικών δικαιούχων του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ
	Πληροφόρηση / Δημοσιότητα
	Δράσεις μετάβασης στην επόμενη προγραμματική περίοδο

Δείκτες εκροών

Ως προς τους δείκτες εκροών της Τεχνικής Βοήθειας ενδεικτικά αναφέρονται:

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ
Δικαιούχοι φορείς πράξεων που υποστηρίζονται
Αριθμός επιχορηγούμενων φορέων
Αριθμός εκδηλώσεων (ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)
Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, έρευνες, αξιολογήσεις

Δυνητικοί Δικαιούχοι

Η «Διοικητική Υποστήριξη και η Τεχνική Βοήθεια», αφορούν στην υποστήριξη της εφαρμογής του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ, με κύριο δικαιούχο την αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ καθώς και τους δυνητικούς δικαιούχους φορείς υλοποίησης του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ (όπως ενδεικτικά αναφέρονται στο κεφ. 2.2).

4 Προϋπολογισμός προγράμματος

4.1 Χρηματοδοτικοί πίνακες με κατανομή ανά έτος και προτεραιότητα

Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ ανέρχεται στα εξακόσια είκοσι (620) εκατομμύρια ευρώ, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης για το 2021-2025 (ΠΥΣ 38/31-08-2020 ΦΕΚ 174 Α). Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή του εγκεκριμένου Προϋπολογισμού του ΤΠΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας και κατ' έτος.

ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ		ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ⁴ (σε ευρώ)					
Α/Α ³	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ¹ / ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΑ/ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ² ΤΠΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΤΗ					
Α	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	2021	2022	2023	2024	2025	ΣΥΝΟΛΟ
3	3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	581.800.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	581.800.000,00
3.1	3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	23.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23.000.000,00
3.1.1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΗΡΙΑΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΑΙΘ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ COVID-19						
3.4	3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων με αναπηρία	17.800.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17.800.000,00
3.4.1	ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥ ΥΠΑΙΘ						
3.4.2	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΟ ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ						
3.4.3	ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ Η'/ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ						
3.5	3.5 Κοινωνικές επενδύσεις	22.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22.000.000,00
3.5.1	ΓΕΝΙΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΧΡΟΝΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ						
3.5.2	ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ						
3.5.3	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΣΤΗ Β/ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΣΤΗΝ ΔΒΜ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ						
3.5.4	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ (ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ, ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ) ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ						
3.5.5	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΑ ΑΕΙ, ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΙΙΒΕΑΑ						
3.5.6	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΝΕΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ, ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ						
3.8	3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης	499.700.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	499.700.000,00

3.8.1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΗΣ ΔΒΜ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ, ΤΟΣΟ ΣΕ ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΕ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ, ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ/ΕΠΟΠΤΙΚΟ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ/ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΚΛΠ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΝ-ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ	
3.8.2	ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΕΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	
3.8.3	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ Η/Υ, ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ Η ΜΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΤΠΕ Η/ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	
3.8.4	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ (MOOC, OPEN EDUCATION RESOURCES).	
3.8.5	ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	
3.8.6	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	
3.8.7	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	
3.8.8	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	
3.8.9	ΑΝΑΠΤΥΞΗ/ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΥΠΑΙΘ.	
3.8.10	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ/ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ & ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ, ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ, ΓΟΝΕΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ, ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΛΠ	
3.8.11	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ. ΠΡΩΘΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	
3.8.12	ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ. ΈΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΤΠΕ (ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΡΟΜΠΟΤΙΚΗ, ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΛΠ), ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΜΑΘΗΣΗΣ (E-PORTFOLIOS).	
3.8.13	ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (Π.Χ. ΨΗΦΙΑΚΑ/ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ).	
3.8.14	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ (ΤΠΕ).	
3.8.15	ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	
3.8.16	ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	
3.8.17	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ-ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΑ	

3.8.18	ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ						
3.8.19	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ						
3.9	3.9 Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	8.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.000.000,00
3.9.1	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΕΚ (ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΠΑΛ-ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΑ-ΙΕΚ-ΕΣΚ)						
3.9.2	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ						
3.10	3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	8.500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.500.000,00
3.10.1	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ						
3.10.2	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ						
3.10.3	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ						
3.10.4	ΓΕΦΥΡΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ						
3.10.5	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ						
3.10.6	ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ						
3.11	3.11 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού στην εκπαίδευση.	2.800.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.800.000,00
3.11.1	ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ, ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ, ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ, ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ Η ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ, ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ, ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ						
3.11.2	ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ, ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, ΠΑΙΔΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ)						
3.11.3	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ						
3.11.4	ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΥΕΠ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ.						
5	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	31.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.000.000,00
5.6	5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	31.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.000.000,00
5.6.1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΤΟΣΟ ΣΕ ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΕ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ), ΑΓΟΡΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΝ-ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ						
5.6.2	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ, ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ, ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΛΠ)						
5.6.3	ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΠΕ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ						

	ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΜΕΣΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ							
5.6.4	ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ							
5.6.5	ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ							
5.6.6	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ/ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ (ΒΙΒΛΙΟΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ) ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ							
5.6.7	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΜΕ ΝΕΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ							
5.6.8	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ, ΚΤΗΡΙΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ							
5.6.9	ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΩΣ ΣΗΜΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ							
5.6.10	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΑΚΟΥ-ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ							
5.6.11	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ Γ.Α.Κ. ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΑΥΤΩΝ							
6	6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	7.200.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.200.000,00
6.1	6.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	2.200.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.200.000,00
6.1.1	ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ							
6.2	6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	5.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000.000,00
6.2.1	ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΥΔ							
6.2.2	ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΥΝΗΤΙΚΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ ΤΟΥ ΤΠΑ ΤΟΥ ΥΠΑΙΘ							
6.2.3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ							
6.2.4	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΠΑ							
6.2.5	ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ-ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ							
6.2.6	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ							
6.2.7	Τεχνική Βοήθεια μεταβατικής περιόδου ΕΠΑ, Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων							
6.2.8	ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ							
6.2.9	ΔΡΑΣΕΙΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ, ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΠΑ ΤΟΥ ΥΠΑΙΘ							
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ								620.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΤΠΑ								620.000.000,00

Υπόμνημα για τον ανωτέρω πίνακα:

☐ Δεν συμπληρώνεται.

- (1) Το ΤΠΑ έχει μόνο ένα Υποπρόγραμμα για όλο το Υπουργείο
- (2) Ο άξονας προτεραιότητας του ΤΠΑ συμπίπτει με προτεραιότητα του ΕΠΑ.
- (3) Οι κωδικοί των Αναπτυξιακών Στόχων του ΕΠΑ και των προτεραιοτήτων του ΕΠΑ (αξόνων προτεραιοτήτων του ΤΠΑ).
- (4) Στους προϋπολογισμούς για τα συνεχιζόμενα να λαμβάνεται υπόψη το 'ανεκτέλεστο' (προϋπολογισμός στο ύψος των συμβάσεων μείον τις πληρωμές προηγούμενων ετών).
- (5) ΔΡΑΣΗ: αφορά ομοειδή έργα (συμπληρώνεται με κεφαλαία).
- (6) Ονοματισμένο έργο: αφορά μόνο ένα έργο (συμπληρώνεται με πεζά).

5 Συμβολή του ΤΠΑ στην εφαρμογή δημόσιων πολιτικών

5.1 Συμβατότητα ΤΠΑ με ΕΠΑ

Η συμβατότητα του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ με το ΕΠΑ προκύπτει εκ των πραγμάτων από την προσέγγιση στο σχεδιασμό του βάσει στόχων και προτεραιοτήτων. Σύμφωνα με τις προδιαγραφές κατάρτισης του ΤΠΑ οι άξονες προτεραιότητας ταυτίζονται με τις προτεραιότητες του ΕΠΑ, ενώ οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι του αφορούν στην εξειδίκευση των ειδικών στόχων του ΕΠΑ. Κατ' αυτόν τον τρόπο συσχετίζονται οι άξονες προτεραιότητας, οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι και οι προτεινόμενες κατηγορίες παρεμβάσεων με τους αναπτυξιακούς και ειδικούς στόχους του ΕΠΑ.

5.2 Συμβατότητα στρατηγικής με άλλες στρατηγικές του τομέα

Η στρατηγική του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ είναι πλήρως συμβατή:

- ✓ με τις κατευθύνσεις του Σχεδίου Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, και συγκεκριμένα ως προς
  - ο την ανάγκη αναβάθμισης των ψηφιακών δεξιοτήτων διδασκόντων και διδασκομένων, σε συνδυασμό με τη βελτίωση των αντίστοιχων υποδομών των εκπαιδευτικών μονάδων σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.
  - ο την ανάγκη να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια, στο μέτρο των οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας, για τη συντήρηση και την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής και του εξοπλισμού σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος (όπως κτήρια, αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, έπιπλα, σπουδαστήρια, βιβλιοθήκες, γυμναστήρια).
  - ο την κεφαλαιώδους σημασίας επένδυση στον τομέα της προσχολικής αγωγής μέσω του σχεδιασμού κατάλληλων πολιτικών, οι οποίες, όπως προκύπτει από αριθμό διεθνών μελετών, θα έχουν εξαιρετικά υψηλές οικονομικές αποδόσεις στο μέλλον, με τις αναγκαίες επεκτάσεις των υποδομών και του εξοπλισμού για την παιδική φροντίδα και την προσχολική εκπαίδευση, την αναμόρφωση και αναβάθμιση της αρχικής και της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των νηπιαγωγών – πιθανότατα στη βάση νέου πλαισίου γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων – αλλά και την επέκταση της συμμετοχής νηπίων στις δομές προσχολικής εκπαίδευσης.
  - ο την αναβάθμιση και βελτίωση της ελκυστικότητας της λυκειακής (ΕΠΑΛ) αλλά και της μεταλυκειακής (ΙΕΚ) επαγγελματικής εκπαίδευσης μέσω της ριζικής ανανέωσης και αναβάθμισης των προγραμμάτων σπουδών και της αναβάθμισης της υλικοτεχνικής τους υποδομής, την ίδρυση δικτύου πρότυπων Επαγγελματικών Λυκείων, την στήριξη και επέκταση της μαθητείας στα ΕΠΑΛ, την επέκταση του δικτύου των ΙΕΚ αλλά και την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των εκπαιδευτικών μονάδων αυτών των βαθμίδων - κυρίως των ΙΕΚ - για την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (όπως η επιλογή ειδικοτήτων).
  - ο τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της έρευνας στην ανώτατη εκπαίδευση με στόχο τον ανασχεδιασμό ολόκληρου του χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης αλλά και των προγραμμάτων σπουδών, με ενίσχυση κατευθύνσεων και ειδικοτήτων σε γνωστικά αντικείμενα όπου αναμένεται σημαντική αύξηση της ζήτησης στην αγορά εργασίας τα επόμενα χρόνια και σταδιακό περιορισμό ειδικοτήτων όπου αναμένεται ή ήδη παρατηρείται υπερβάλλουσα προσφορά αποφοίτων. Αυτές οι αλλαγές μπορούν να συνδυαστούν με άνοιγμα των ελληνικών πανεπιστημίων σε συνεργασίες με ιδρύματα του εξωτερικού για τη δημιουργία κοινών προγραμμάτων σπουδών, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Παράλληλα, είναι σημαντική η προώθηση και υποστήριξη της

αλλαγής του παιδαγωγικού υποδείγματος της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην κατεύθυνση της φοιτητοκεντρικής μάθησης και της καλλιέργειας σύγχρονων δεξιοτήτων των αποφοίτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων. Στην κατεύθυνση αυτή, είναι σημαντική και η αναμόρφωση των κτηριακών και εργαστηριακών υποδομών των πανεπιστημίων, με στόχο την εκπαιδευτική, ψηφιακή και ενεργειακή αναβάθμισή τους, καθώς και η αύξηση της παραγωγής και αξιοποίησης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού στη διδασκαλία. Επιπλέον, η δυνατότητα του Πανεπιστημίου να προσελκύσει και φοιτητές από το εξωτερικό είτε σε ειδικά πτυχιακά προγράμματα (διδασκόμενα στα Αγγλικά) είτε με ενσωμάτωση στα κανονικά προγράμματα (διδασκόμενα στα Ελληνικά) με καταβολή διδάκτρων θα αυξήσει την οικονομική του αυτονομία και θα δημιουργήσει ένα πολύτιμο πολυπολιτισμικό περιβάλλον προς όφελος όλων. Η διεθνοποίηση και ενίσχυση των ανώτατων Ιδρυμάτων έχει και δύο ιδιαίτερα σημαντικά παράπλευρα οφέλη, αφενός την καλύτερη διασύνδεση της χώρας ευρύτερα με την ακαδημαϊκή, ερευνητική και επιχειρηματική κοινότητα της διασποράς και αφετέρου, την τοποθέτηση της χώρας ως τοπικού κέντρου στην ευρύτερη περιοχή. Είναι επίσης κρίσιμο να επιδιωχθεί η στενότερη σύνδεση των Ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης με τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας. Πέραν αυτών, η προκήρυξη σε τακτά χρονικά διαστήματα ερευνητικών προγραμμάτων, κυρίως, σε διδακτορικό και μεταδιδακτορικό επίπεδο, μπορεί να ανασχέσει την τάση «φυγής εγκεφάλων» (brain drain) με πολλαπλώς επωφελή αποτελέσματα

- τη βελτίωση ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτηρίων και τον υποδειγματικό ρόλο του δημοσίου τομέα
  - την προώθηση της χρήσης συστημάτων ΑΠΕ για την κάλυψη θερμικών και ψυκτικών αναγκών
  - την ενίσχυση των χαρακτηριστικών κυκλικής οικονομίας
  - τη στροφή της οικονομίας προς την έξυπνη ανάπτυξη
  - τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης
- ✓ με τις κατευθύνσεις της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 όπως έχουν προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ειδικότερα
- του Στόχου Πολιτικής 1: «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού» για δράσεις που σχετίζονται με εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης
  - του Στόχου Πολιτικής 2: «Μια πιο πράσινη Ευρώπη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων» για δράσεις που σχετίζονται με προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης, προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
  - του Στόχου Πολιτικής 4: «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» και ειδικότερα τις δράσεις που σχετίζονται με βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών, βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων, προώθηση της ίσης πρόσβασης και της ολοκλήρωσης ποιοτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως για μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, μέσω της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, έως την ανώτατη εκπαίδευση καθώς και την εκπαίδευση και τη μάθηση ενηλίκων, περιλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους, προώθηση της διά βίου μάθησης, ιδίως με ευκαιρίες για ευέλικτη αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση για όλους, λαμβάνοντας υπόψη τις ψηφιακές δεξιότητες, την καλύτερη πρόβλεψη των αλλαγών και τις νέες

απαιτήσεις για δεξιότητες με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, διευκολύνοντας τις μεταβάσεις στη σταδιοδρομία και προωθώντας την επαγγελματική κινητικότητα.

- ✓ με τους πυλώνες του «Next Generation EU»: Digital, Private Investment and Economic Infrastructure, Employment, Skills and Social Cohesion, Infrastructure και ειδικότερα με δράσεις όπως
  - ο Ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης
  - ο Πανεπιστήμια αριστείας και καινοτομίας
  - ο Πανεπιστήμια του μέλλοντος
  - ο Υποδομές πανεπιστημίων
  - ο Αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
  - ο Προγράμματα ένταξης και διά βίου μάθησης

5.3 Επιπτώσεις των μεγάλων έργων στην οικονομία

Μια σειρά από μεγάλα έργα που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από το ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ, τα οποία αφορούν σε παρεμβάσεις στην εκπαίδευση οριζόντιου χαρακτήρα αλλά κυρίως σε υποδομές πάσης φύσεως και σε εξοπλισμό σε όλες τις βαθμίδες, φιλοδοξούν να αυξήσουν σημαντικά το πάγιο, ανθρώπινο και φυσικό κεφάλαιο. Τα έργα αυτά θα βελτιώσουν την καθημερινότητα του πολίτη, θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας, θα βοηθήσουν περιοχές να αναβαθμιστούν, ενώ, τελικά, θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, κάτι το οποίο είναι αναγκαίο μετά και από την κλιμάκωση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, η οποία προκάλεσε ύφεση στην παγκόσμια οικονομία.

Η κατανομή των πόρων στα μεγάλα έργα θα πραγματοποιηθεί κατά τρόπο που να επιτυγχάνεται άμεσα το μέγιστο δυνατό αναπτυξιακό αποτέλεσμα με απώτερο σκοπό την ενίσχυση τόσο της παραγωγικότητας όσο και της ανταγωνιστικής δραστηριότητας, στο πλαίσιο των αναγκών δημοσίων επενδύσεων για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

5.4 Συμπληρωματικότητα με πολιτικές ευρωπαϊκών ταμείων/οργάνων

Βάσει και των διατάξεων που διέπουν το ΕΠΑ ο σχεδιασμός διέπεται από τις αρχές της συμπληρωματικότητας προς τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις και, επομένως, διενεργείται παράλληλα και σε κάθε περίπτωση λαμβάνει υπόψη του την πορεία εξέλιξης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου αλλά και τα αποτελέσματα της διαδικασίας σχεδιασμού των τομεακών και των περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Σε ό,τι αφορά στην τρέχουσα περίοδο, πραγματοποιήθηκε στο Κεφ. 1.4 αποτίμηση των αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και εν εξελίξει έργα του τομέα του ΥΠΑΙΘ, όπου σαφώς τεκμαίρεται η συμπληρωματικότητα των δράσεων.

Στο πλαίσιο της σχεδιαζόμενης προγραμματικής περιόδου 2021 – 2027 και μετά την ολοκλήρωση αυτής, θα προκύψουν τα νέα τομεακά και επιχειρησιακά προγράμματα. Η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική, που περιγράφεται μέσα από κανονιστικά κείμενα και την οποία θα εφαρμόσουν τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και τα θεσμικά όργανα, καλύπτεται από 5 στόχους πολιτικής οι οποίοι είναι:

1. μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού,
2. μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων,

3. μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ,
4. μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων,
5. μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.

Όπως αναφέρθηκε και στο κεφ. 5.2 ο σχεδιασμός του ΥΠΑΙΘ στο πλαίσιο των πολιτικών του, εντάσσεται με έμφαση στο Στόχο 4 αλλά και στους Στόχους 1 και 2.

Ενδεικτικά αναφέρονται παρεμβάσεις που παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα του ΤΠΑ με τις πολιτικές των ευρωπαϊκών ταμείων όπως η εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης στην εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες.

Επιπλέον, σχετίζονται ισχυρά παρεμβάσεις με αντικείμενο την προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια και εγκαταστάσεις όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, προωθώντας ακόμη και τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, ενώ εκσυγχρονίζονται δομές που το έχουν ανάγκη.

Συμπληρωματικότητα παρουσιάζουν και οι παρεμβάσεις που στόχο έχουν να βελτιώσουν την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς.

Η βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που συνδέονται με την αγορά εργασίας, η στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων καθώς και η προώθηση της ίσης πρόσβασης και της ποιοτικής ολοκλήρωσης χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης, αποτελούν επίσης σημαντικές συνιστώσες των συσχετιζόμενων παρεμβάσεων.

6 Οριζόντιες αρχές

6.1 Συμβολή ΤΠΑ στη βιώσιμη ανάπτυξη

Οι προτεινόμενες κατηγορίες παρεμβάσεων στο ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ λαμβάνουν υπόψη τους σοβαρά την μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος και την διαφύλαξη των πόρων, ώστε να μην τεθούν σε κίνδυνο μελλοντικές γενεές έχοντας πάντα ως στόχο μια βιώσιμη ανάπτυξη στο πρίσμα της αλληλεξάρτησης των κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών συνιστωσών. Έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των σύγχρονων τεχνολογιών για τη βελτίωση της λειτουργίας της εκπαίδευσης συνολικά αναβαθμίζοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες εκπαίδευσης. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται ενέργειες για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Επιδιώκεται δε η αντιστοίχιση της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, η χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμη ποιότητα της εκπαίδευσης και η προώθηση των ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους. Οι παρεμβάσεις επίσης συμβάλλουν στην εξασφάλιση υγιούς ζωής και προώθησης της ευημερίας σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

6.2 Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων

Όπως ήδη έχει αναφερθεί η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη διά βίου μάθηση, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής προέλευσης, η άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής, εθνικής καταγωγής, θρησκείας, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα του ΥΠΑΙΘ, η οποία εφαρμόζεται οριζόντια και σαφώς περιλαμβάνεται στο ΤΠΑ του τομέα ευθύνης του. Σε κάθε περίπτωση προωθείται η κοινωνικοοικονομική ένταξη των ατόμων που κινδυνεύουν από πολλαπλές διακρίσεις.

6.3 Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

Οι παρεμβάσεις του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ δε θα μπορούσαν να μην λάβουν επίσης υπόψη την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών επιδιώκοντας και κατά την εφαρμογή του προγράμματος την ίση συμμετοχή των φύλων στο πλαίσιο και των διατάξεων που ισχύουν. Τα έργα θα ενσωματώσουν οριζόντια, σε όλα τα στάδια του ΤΠΑ, τις διατάξεις και τις αρχές για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων όπως προβλέπονται και στο ν. 4604/2019 (Α' 50). Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί τόσο σε δράσεις που αφορούν στην εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες, όσο και στην κατάρτιση και διά βίου μάθηση. Στο σύνολο του ΤΠΑ δεν υπάρχει καμία διαδικασία ή κριτήριο από το οποίο να προκύπτει άμεσα ή έμμεσα διάκριση ή ειδική μεταχείριση που να σχετίζεται με το φύλο.

6.4 Αναμενομένη επίπτωση στο περιβάλλον

Η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων όσο και η κλιματική αλλαγή δημιουργούν σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις και πάντα αναδεικνύουν την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων του ΥΠΑΙΘ θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχουν ουδέτερο ή θετικό αποτύπωμα σε σχέση με το περιβάλλον. Βασικές αρχές που διέπουν την προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση των επιδράσεων που επιφέρουν την κλιματική αλλαγή είναι πάντα στη βασική ατζέντα τόσο του σχεδιασμού όσο και της υλοποίησης. Η κατασκευή νέων κτηριακών υποδομών και η αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών σε όλα τα επίπεδα θεωρείται ότι θα συμβάλει στην μείωση των εκπομπών ρύπων αλλά και στη

γενικότερη εξοικονόμηση ενέργειας. Τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ θα φέρουν όλες τις απαιτούμενες περιβαλλοντικές μελέτες σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Σε ότι αφορά στην υποχρέωση εκπόνησης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ο φορέας μας απέστειλε σχετικό έγγραφο ερώτημα με αρ. πρωτοκόλλου 167402/B9/Φ30/839/09-12-2020 στο αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας το οποίο με το αρ. πρωτοκόλλου ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/118891/7795/22-12-2020 έγγραφό του απάντησε ότι το ΤΠΑ 2021-2025 του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν υπάγεται στην υποχρέωση στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης ή περιβαλλοντικού προελέγχου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

7 Υπηρεσίες διαχείρισης του προγράμματος – οργάνωση και αρμοδιότητες – θεσμικό πλαίσιο

Προτείνεται ως Υπηρεσία Διαχείρισης για το ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Διαχείρισης Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘ, η οποία θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132, με την ανάλογη/κατάλληλη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που τη διέπει.

8 Κριτήρια επιλογής έργων

Βασικό στάδιο της επιλογής και έγκρισης των έργων είναι η αξιολόγηση των αιτημάτων χρηματοδότησης που υποβάλλουν οι δυνητικοί δικαιούχοι, διαδικασία η οποία θα τηρείται από την ΥΔ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν. 4635/2019, στο Σ.Δ.Ε., και στις λοιπές διατάξεις και οδηγίες.

9 Ειδικά και άλλα θέματα

Δεν προκύπτουν ειδικά και άλλα θέματα στο πλαίσιο του ΤΠΑ.

10 Συνοπτική περιγραφή της διαδικασίας σχεδιασμού του προγράμματος

Η διαδικασία σχεδιασμού του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων αποτέλεσε μια σύνθετη και απαιτητική διεργασία με ιδιαίτερος περιορισμένο χρόνο εκπόνησης, η οποία διενεργήθηκε αποκλειστικά από τα στελέχη του Τμήματος Α' Κατάρτισης Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Διαχείρισης Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων της ΓΔΟΥ του ΥΠΑΙΘ και μάλιστα χωρίς την αξιοποίηση της εγκεκριμένης τεχνικής βοήθειας στη φάση αυτή.

Η διαδικασία για την εκπόνηση του ΤΠΑ ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2020 σε συνεργασία με την ηγεσία του ΥΠΑΙΘ, οπότε και διενεργήθηκαν οι απαραίτητες συναντήσεις για τον ακριβή καθορισμό του πλαισίου, των προδιαγραφών του ΤΠΑ.

Κατά το αμέσως επόμενο διάστημα συλλέχθηκαν και αφομοιώθηκαν πληροφορίες που επέτρεψαν να γίνει μια αξιολόγηση ώστε τα στοιχεία να καταστούν χρήσιμα στο σχεδιασμό του προγράμματος.

Κρίσιμα στοιχεία εισροής αποτέλεσαν:

- Το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από το ΥΠΑΙΘ στο πλαίσιο της 1ης Εγκυκλίου Κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- Στατιστικά και απολογιστικά στοιχεία που προήλθαν από το πληροφοριακό σύστημα του eΠΔΕ καθώς και το αρχείο της αρμόδιας υπηρεσίας.
- Τα στοιχεία από τον στρατηγικό σχεδιασμό και των διεργασιών που προηγήθηκαν στο πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027, όπου συνεκτιμήθηκε η αξιοποίηση των εθνικών πόρων του ΠΔΕ.
- Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν και συνεκτιμήθηκαν κατά τον σχεδιασμό του Next Generation EU.
- Στοιχεία που διέθεσαν η ηγεσία του ΥΠΑΙΘ, οι Γενικές Γραμματείες του ΥΠΑΙΘ και οι λοιποί φορείς χάραξης πολιτικής είτε από προηγούμενες διαδικασίες προγραμματισμού είτε έπειτα από συναντήσεις και επικοινωνίες που πραγματοποιήθηκαν στο ΥΠΑΙΘ ειδικά για την κατάρτιση του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ.
- Το εγκεκριμένο ΕΠΑ.
- Οι κατευθυντήριες οδηγίες και τα συμπεράσματα των τηλεδιασκέψεων με το ΥΠΑΝΕΠ για την κατάρτιση των ΤΠΑ.

Στις αρχές Οκτωβρίου 2020, μετά την ολοκλήρωση της συλλογής όλων των αναγκαίων στοιχείων και την εξασφάλιση του συνόλου των απαραίτητων δεδομένων, ξεκίνησε η εκπόνηση του ΤΠΑ ως κείμενο σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις οδηγίες του ΥΠΑΝΕΠ. Η κατάρτιση του ΤΠΑ του ΥΠΑΙΘ ολοκληρώθηκε στις αρχές Νοεμβρίου, οπότε και ακολουθούν τα στάδια της διαβούλευσης και της τελικής επικαιροποίησης του ΤΠΑ προκειμένου να αποσταλεί στο ΥΠΑΝΕΠ για έγκριση.

Σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια εκπόνησης του ΤΠΑ, υπήρξε συνεχής επικοινωνία με την Δι.Δι.Ε.Π. του ΥΠΑΝΕΠ, για την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τις διαδικασίες, τα χρονοδιαγράμματα, τους οικονομικούς πόρους και άλλα τεχνικά θέματα που εμπίπτουν στη διαδικασία σχεδιασμού και κατάρτισης του ΤΠΑ.